

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A bankvita tanulságai.

Budapest, márczius 7.

A bankjavaslat felett majdnem két hónap óta folytatott vita előreláthatólag holnap véget ér s miután kétségtelen, hogy a törvényjavaslatot a főrendiház is elfogadja, az Osztrák-Magyar Bank szabadalmát a magyar törvényhozás 1917-ig meghosszabbította.

A közös jegybank tehát tovább élvezheti azt a kivételes állását, amelyet eddig is élvezett. De hogy ez nem fog megnyugvást kelteni s hogy a szabadalom meghosszabbítása senkit sem tértített az önálló bank hívei közül a közös bank hívei közé, az kétségtelen. Az ország kényszerhelyzetben volt most, részint a királyi vető folytán, részint a miatt, hogy az önálló bankra való áttérés előkészületeit a kellő időben nem tettük meg. Most, hogy a vita véget ért, még pedig olyan magas nivón álló vita, aminő eddig még Andrássy Gyula bevallása szerint is kevés folyt a magyar képviselőházban, bevallhatjuk, hogy az önálló bankért kissé későn indult meg az agitáció. Nemcsak annyiban, hogy a közvéleményt későn kezdte a függetlenségi párt az önálló bank gazdasági és politikai fontosságáról felvilágosítani, hanem annyiban is, hogy a pártvezérek s néhány gazdasági kérdésekben különösebb módon jártas

függetlenségi politikus kivételével a bankkérdéssel csak az utolsó öt év alatt kezdett mindenki komolyan foglalkozni. Mikor a függetlenségi párt kormányra jutott, nagyon természetesen ennek a régi programpontjának, az önálló magyar jegybanknak megvalósítására törekedett, de az a nagy politikai változás, mely a koalíciós kormányalakítást előidézte, sokkal váratlanabban következett be, semhogy idő és alkalom lett volna a bankkérdést olyan alaposan előkészíteni, amint azt a kérdés fontossága természetesen megkívánta.

Ez volt az oka annak, hogy még a függetlenségi pártban is sokan voltak, akik a közös jegybank szabadalmát néhány évre hajlandók lettek volna meghosszabbítani azzal a szándékkal, hogy azt az időt az önálló magyar bank felállításának előkészítésére használják fel. S mikor ezek közt és azok közt, akik az 1911-iki terminushoz feltétlenül ragaszkodtak, szakításra került a sor, a válaszfal köztük csak a terminus kérdése volt, tehát csak a célszerűségi kérdés, de abban az elvi kérdésben, hogy az önálló magyar jegybank felállítása érdekében áll az országnak s hogy az ország gazdasági függetlenségéhez ez az első komoly lépés, nézeteltérés a két függetlenségi párt közt még a szakítás pillanatában sem volt.

Ez kitünt a két hónapig tartott bankvita alatt is ismételtelen s mi az

egész vitának ebben látjuk legnagyobb fontosságát. Mert igaz ugyan, hogy holnap a képviselőház többsége előreláthatólag meg fogja szavazni a javaslatot, de ezzel csak egy új fejezet kezdődik a közös jegybank történetében s ha a jelek nem csalnak, az utolsó fejezet.

A bankvita teljesen kimerítette a kérdést s az ország megalkothatja magának a véleményt arról, hogy az önálló bank felállítása minő nagy előkészületeket igényel, minő évekig tartó kitartó és céltudatos gazdasági munkálkodás eredménye kell ahhoz, hogy a közös jegybanktól megszabadulhassunk. Eppen azért a javaslat törvénynyé válásával nem szabad a kérdést egyelőre sem elintézettnak tekintenünk. Teljes hét esztendő áll most az országnak rendelkezésére, hogy a szükséges előkészületeket megtegye s mindennél fontosabb, hogy ezt a hét évet a kellő módon használja fel. Mert a lefolyt bankvita nem a közös jegybank fentartásának, hanem az önálló jegybank felállításának szükségéről győzhette csak meg az országot. Hisz még Lukács László védőbeszédei is, amelyeket a közös jegybank mellett tartott, nem árultak el egyebet, mint azt, hogy az ország kényszerhelyzetben van. Ennek a kényszerhelyzetnek leplezésére s a közös jegybank fentartásának erre a kényszerű igazolására kellett Lukács Lászlónak olyan indokokat felhoznia, amelyekben ő maga sem igen

A nagyon okos asszony levele.

Írta: Vértessy Gyula.

(Utánnomlás tílos.)

— Nem értem, hogy az a Laci miért nem mutatja magát? Talán maga, édes, megbántotta valamivel?

— Én? Volt eszembe!

— Talán mégis mondott neki valami olyat, amit nem kellett volna? Tudja, hogy milyen érzékeny gyerek.

— Hogyne tudnám! Respektálom is az érzékenységet az urfinak.

— Mégis csak maga lehet az oka az elmaradásának? Bizonyára megint leckéztette. Elvégre egy olyan neves író, mint Laci, és aki nem is olyan éretlen gyerek már, hát akármilyen jó barátom is, nem köteles tünni, hogy maga úgy bánjék vele, mint valami iskolás kölyökkel. A minap is hallottam, hogy kiszidta. Most is bizonyára megbántotta valamivel.

— Köszönje meg a maga híres barátja, hogy egyáltalában érdeklődöm iránta. Nézze meg az ember, még felhuzza az orrát, amiért arra unszolom, hogy ne lümpöljön, de éljen szolid életet, házasodjék meg, alapítson magának családot otthon, mert így elzúllik, minden tehetsége mellett és semmi nagy dolgot se fog tudni alkotni.

— De mi közöd neked, édesem, az ő jövőjéhez? Se anyja, se felesége nem vagy.

— De a legjobb barátja felesége vagyok,

s ha te szereted, én is szeretem és nem akarom engedni elzúllni. Derék, jó fiu, de könnyelmű, szigorúan kell tartanunk.

— Oh, te édes, kis eszes asszonykám, te akard szigorúan tartani azt a bohémlegényt? Szépen sikerül az akarásod! Most is itt hagyott a faképnél.

— Nem lehet olyan ostoba, hogy vissza ne jöjjön ide, ahol tudja, hogy önzetlenül szeretik. Pláne neki, akinek nincs otthona, neki nagyon meg kell becsülni azt a helyet, hol meleg szeretet várja. Mondja meg majd neki, ha találkozik vele.

— Igen, igen, mond meg neki, hogy mind a ketten apprehendálunk rá.

— Irénke is haragszik Laci bácsira, — szölt közbe a kis leányuk is.

— Helyes, mond meg neki, hogy mind a hárman haragszunk rá s jaj neki, ha el nem jön hamarosan!

Meg is mondtam, mihelyt találkoztam vele.

— Azt üzenik Perényiék, hogy többé látj se akarnak, ha még sokáig kerülöd őket. Miért is nem megy el már hozzájuk? Nem szeretnek téged sehol se úgy, mint ott.

— Jó, jó, majd beszélünk még erről. Nézd, milyen remek idő van idekint a Dunaparton és alig lézeng itt egy-két ember; mindenki bent szorong a Koronaherezeg-utczán, meg a Kossuth Lajos-utczán. Mindenki a többi ember kedvéért csavarog ott. A többi kedvéért megyünk valahová, ez még csak hagyján; de a többi kedvéért nem megyünk

valahová: ez már ostobaság! A többi kedvéért nem merünk eljárni oda, ahol jól érezzük magukat.

— Például Perényiékhez, ugy-e?

— Igen, hozzájuk. Ennek a buta tömegnek az áldozata vagyok, amely, mint valami vén kofa, beleüti az orrát mindenki privátdolgába. Meg akarja szabni, hogy én hová járhatok, hová nem. Gyanúsít, jelselkedik, pletykákat kohol, úgy hogy el kellett maradnom a legkedvesebb barátom házatól, ha csak azt nem akartam, hogy az emberek hármunkon koptassák a nyelvüket. Én pedig inkább meghalok, minthogy azokat az embereket a gyanúnak még csak árnya is érje. Különösen azt a drága, szent asszonyt, akire úgy nézek, mint valami Madonnára. Ott kellett hagynom őket, pedig milyen boldog, elégedett, nyugodt voltam közöttük. Ebből a szennyes, piszkos mindennapi életből, úgy menekültem az ő otthonukba, mint valami tiszta, kedves szigetre a hajótörött a zugó, szennyes, háborgó tengerről. Megváltásom volt az ő tiszta körök s én, aki idekint az életben, magam is léha, könnyelmű vagyok, egészen mássá lettem a közelükben. Megtisztultam, megvizsgáltam és visszanyertem magamban való, elvesztett hitemet. Hiszen tudod, hogy néhány év előtt micsoda életet kezdtem élni. Minden időmet a szeretőim meg a koremasztalok mellett fecseleltem el. Alig irtam valamit. S amit irtam is, haszontalan semmi dolog volt, csak mióta Perényi megházasodott és hozzájuk kezdtem járni, azóta lettem

hitt s melyeknek igazságáról legtöbb esetben ő maga sem lehetett meggyőződve.

Abban igaza volt s abban igazat is ad neki mindenki, hogy még a közös jegybank is nagyobb érdeke az országnak, mint egy rosszul szervezett, gyenge, bár önálló jegybank. De ez nem a közös jegybank mellett szóló érv, hanem érv amellet, hogy az önálló magyar jegybankot úgy csináljuk meg, hogy az pénzügyünk paritását meg tudja védeni, az aranyfedezet kiözönlését meg tudja akadályozni s ki tudja elégíteni teljes mértékben a magyar ipar, a magyar kereskedelem, a magyar mezőgazdaság s a magyar vállalkozói törekvésnek hitelszükségletét. Az Osztrák-Magyar Bank, mint nyereszkesedésre alakult részvénytársaság meg lehet ugyan elégedve azzal az elért eredménnyel, hogy Lukács László megszerezte neki a magyar törvényhozástól szabadsalmának meghosszabbítását, de ne gondolja azt, hogy most már az ország a bankközösség fentartásának híve s hogy most már a csatát végleg megnyerte. Az igazi, a komoly küzdelemnek az önálló jegybankért csak most kell kezdődnie. Most, mikor a kérdés minden nehézsége s az önálló bankra való áttérésnek gazdasági életünkre való befolyása a bankvita folytán minden vonatkozásban tisztázva áll az ország előtt s amikor hét év áll rendelkezésünkre, hogy megrázkódtatás nélkül valósíthassuk meg majdan gazdasági függetlenségünknek ezt a legfőbb feltételét.

Budapest, márczius 7.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a bankjavaslat részletes vitájának folytatása, az üzenetjavaslatok. Az ülés végén interpellációk lesznek.

más emberre. Az ő boldog családi életük tisztasága tisztított meg engem is. Szégyentem oda bünyösen, szennyes lélekkel belépni és igyekeztem olyanná lenni, aminők ők voltak. S különösen mennyit köszönhetek az asszonynak: Annuskának. Hogy korholt, ha köhaszom hírét hallotta s milyen boldog volt, ha sikerült valami dolgom, ha írtam valami szöveget, ha dícsérték, ha elismerték a dolgaimat. Ő élesztette fel bennem az ambíziót, nekik köszönhetek mindent! És nekik köszönhetem életem legboldogabb óráit. Mikor ott lehettem az ő kedves családi körükben. Mikor náluk lehettem, mikor otthon lehettem. A kis Irénkével néha órákon át eljátszottunk. A mamája, ő és én, Perényi nevére ment fel az irodába, ha dolga akadt!

— A gyerekek csak játszsának tovább!

S csakugyan gyerekek is voltunk mind a hárman. Én is. Mert mellettük olyan ártatlannak, olyan tisztának éreztem magam, zánt aminők ők voltak. Egész délutánokat ott töltöttünk hármasan a gyerekszobában és nekem még csak gondolatomban se fordult meg, hogy egy bájos, fiatal asszonynyal vagyok, akinek talán udvarolni is lehetne. Szépségének az érzéki varázsát nem is éreztem, csak kedvességének, tiszta lelkének cürüs melegét. S egyszerre vége lett mindennek. Az ostoba, bitang, irigy emberek kikergettek az én szép paradicsomomból. A piszkosak, nem tudták megérteni a mi tiszta vezálmunkat és vartogott a pletyka úton átfele. Ez a gyalázatos nagy Galeotto, ez az undok, feketelelkű társaság, mely fel se té-

Küldöttség Székely igazságügyminiszternél. Brád küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Székely Ferenc igazságügyminiszternél Damján Vazul országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség Brádon járásbírósg felállítását kérte az igazságügyminisztertől. A miniszter kijelentette, hogy az ügyet tanulmányozás tárgyává fogja tenni.

A beteg Aehrenthal.

Budapest, márczius 7.

A beteg külügyminiszter helyettesítésével megbízott örgróf Pallavicini ma már Bécsbe érkezett. A monarchia külügyeit e pillanatban már nem Aehrenthal intézi. Minden valószínűség szerint nem is fogja többé intézni sohasem. Az a mértékadó helyről kapott bécsi értesítésünk, melyet alább szöszereint leközölünk, az annexió külügyminiszterének visszavonulását jelzi és nem ideiglenes pihenőjét. S hogy Aehrenthal visszavonul, annak — úgy látszik, — egészségi és politikai okai egyaránt vannak. De az egészségügyi okok inkább nyomulnak előtérbe.

A mértékadó helyről kapott bécsi értesítés így hangzik:

Mikor külügyminiszterek buknak, ezt a bukást mindig szépítik. Noha rendszerint a politikájuk beteg, mégis a kanczellárok betegségével szokás a bukást és távozást megokolni.

Minthogy Budapesten ezuttal is azt látszanak hinni, hogy az Aehrenthal betegségéről szóló híresztelések csak arravalók, hogy Aehrenthal politikájának betegségét s az ennek következtében történő visszavonulást leplezzék: fel akarom világosítani a magyar politikai világot, hogy a mostani visszavonulás igazán azért történt, mert a külügyminiszter beteg s nem azért, mintha politikája volna beteg.

Szó sincs róla, van az udvar tájékán olyan felfogás is, hogy Aehrenthal, mikor a császárt is, a trónörökösöt is iparkodott szolgálni, kissé elvettette a mértéket és néha feltűnően szolgált a jövődó uralkodót, mint a jelenlegit. Az udvarnál az ilyen kétarcu politikát hajszállinoman tudják mérlegelni s ennél fogva kétségtelen, hogy a császár, mendjük legenyhé-

ben, nem tartja már pótolhatatlannak gróf Aehrenthalt. Rendes körülmények között ennyi is elégséges egy külügyminiszter bukásához. De azért az uralkodó most nem ejtette volna el a külügyminisztert, már csak azért sem, mert az annexió európai sikere után Aehrenthal gyors elejtése legalább is feltűnő lett volna.

Ha tehát meg is volna a külügyminiszter politikai bukásának pszichológiai feltétele, a politikai közvéleménynek meg kell nyugodnia abban, hogy Aehrenthal igazán azért meg is pihenni, mert beteg. A külügyminiszter ugyanis komolyan beteg. Az annexió diplomáciai izgalmai kifejlesztették Aehrenthal lappangó szívbetegét s a baj már hosszabb ideje olyan foku, hogy az orvosok a külügyminisztert minden munkától és minden izgalomtól eltiltották. A külügyminiszternek órák hosszát kell abszolút csendben feküdni s már az is az orvosok határozott tilalma ellenére történt, hogy Aehrenthal a delegációk fontos munkájának elintézéséig megmaradt hivatalában. Erről azonban Aehrenthal semmiféle orvosi erőszakkal sem lehetett lebeszélni. Mindössze abban nyugodott meg, hogy a delegációk után kész magát az orvosi utasításoknak teljes mértékben alávetni. S ez az időpont most következett be.

Eleinte az orvosok amellet voltak, hogy a beteg külügyminiszter *Nauheimba* menjen kurára. Ezt a tervet azonban el-ejtették, mert nagyon is feltűnő lett volna, miután Nauheim a prononszirozott súlyos szívbetegség gyógyhelye. De ha a gyógyhely megválasztásában történt is változás, maga a faktum megmaradt, hogy Aehrenthal erősebben kifejtett szívbetegének orvoslására hosszabb pihenőt vesz. A pihenés kétségtelenül jól is fog tenni a betegnek. De ez a betegség a pihenés által szűnethet, meg nem szűnhetik azonban. És éppen ezért valószínű, hogy Aehrenthal a pihenés után se tér vissza izgalmas hivatalába. Sem családja, sem orvosai nem fogják megengedni, hogy újabb izgalmak eshetőségeinek tegyék ki a szívbeteg Aehrenthalt. S ha ehhez hozzáveszünk, hogy immár az uralkodó Aehrenthal személyét nem tartja pótolhatatlannak, akkor nem kell rajta esodálkozni, hogy a külügyminiszter elvonulását véglegesnek tekintik.

telez szeretetet, aljas szeretkezés nélkül; ez az undok nagy Rágalmazó, mely megkeseríti a tisztességes emberek életét.

— Biz' az megkeseríti. De azért néha jó, hogy beszél. Óvatosságra inti az embert.

— Eh, óvatos voltam én anélkül is. Hiszen előttem szentebb az ő becsületük, mint a magamé.

— Te, Laci, tudod mi lenne a legjobb megoldás? ha megösnél, lásd, neked van érzéked a házassági pozíció iránt, szeretted a gyereket is, boldoggá is tehetnél valakit, még magad is azzá lehetnél. El kell venni valakit.

— Valakit, valakit? De ki az a valaki? Ha lenne még egy olyan nő a világon, mint Anna?

— Te, Laci, ez nagyon gyanus. Én nem vagyok ugyan a nagy Galeotto táborában.

— Csak mondd ki! Te is azt hiszed, hogy szerelmes vagyok Perényinébe. Ugy-e? Te sem hiszed el, hogy lehet egy fiatalembernek egy fiatal asszonyt úgy szeretni, mintha az a huga lenne. Ugy-e, te se?

— El én, elhiszem. Hanem mégis...

— Hanem mégis, te is azt hiszed, hogy jobb lenne nekem nem járni Perényiékhez. Ugy-e, azt hiszed?

— Legalább is veszedelmes a dolog.

— Egész nyugodt lehetsz. Boldog vagyok, ha láthatom őt, ha hallhatom a szavát; vágyódom utána, de nem a teste, hanem a lelke után. A minap egy verset is írtam arról az érzéséről. Hallgasd meg, ez kifejez mindent!

Én nem vagyok beléd szerelmes,
Csak veled lenni szeretek.
Nem is szerelem ez az érzés,
Csak tiszta, fehér szeretet.

Nincs ebben láng, nincs szenvedély se,
Se bűn, se tűz, se csókra vágy —
Ha látlak: megtisztul a lelkem
S bűn hangulata odabágy.

Amíg velem vagy, milyen jó is
S magam is milyen jó vagyok!
Érzéki vágy helyett szeméből
Megértés sugara ragyog.

S csupán kezre hull a csókom,
Sohase vágyom ajkaid —
Ezért maradsz legjobb barátom
Életem végső napjaig...

Igen, ez a vers kifejez s megmagyaráz mindent. Ez nem szerelem, de szeretet. Ez nem földi, de égi érzés. Hároméves ismeretségünk alatt csak egyszer, csak egy pillanatra vegyült a szeretetünkbe érzékiség. De az is olyan muló, fehér lehetőszerű felt volt, hogy neked is elmondhatom. Irénke köztünk ült és a mamája megcsókolta; utána mindjárt én is megcsókoltam a kis lányt arcának azon a helyén, ahol a mamája csókja érte. Ezt is észrevette az anyja s belepirult. Hát ez bűn volt?

— Nem, ez még nem volt bűn. De a közvetett csók sokszor átalakulnak közvetlen csókokká. Tanácsolom, hogy utazz el pár hónapra...

Sürgös az ujoncz.

— Holnap kezdődik a katonai vita —

Béke a munkapártban.

Budapest, márczius 7.

A kormány immár sokkal részesebbnek látja a helyzetet, hogy végre-valahára tető alá jut a bank-törvény, amely 1917-ig eltemeti a bank-önállóságot, de anélkül, hogy legalább a készletek fölvételét — a kormány ez emiatt programmpontját — biztosította volna. No de hát ezen is túl vagyunk. Most már a katonai a sürgös. Egyelőre még csupán a fegyverlétszám, de már közeleg a véderő-reform, amely költséget, létszámot egyaránt fölemel. Az ellenzék föl fogja használni az alkalmat és most az ujoncz-vita keretében részletes fölvilágosítást fog kérni a miniszterelnöktől és a honvédelmi minisztertől afelől, vajjon miket tartalmaz a véderő-reform, vajjon megéri-e a hozandó áldozatokat? Így hát akármilyen fontos is a királynak az ujonczozás, az mégis némi haladékot fog majd szenvedni. Az ellenzéknek nem oly sietős!

Híreink itt következnek:

Aehrenthal távozása.

A külügyminiszter végleges távozását megelőző két havi szabadságolása bizonyos változásokat vont maga után. Így Aehrenthal helyettesül a konstantinápolyi nagykövetet hívták Bécsbe s természetesen ez utóbbinak a helyettesítéséről is gondoskodni kellett. Ez intézkedésekről ma a hivatalos lap a következőkben számol be:

„A király jóváhagyta, hogy a konstantinápolyi és kir. nagykövet vezetésére Pallavicini János öröf rendkívüli és meghatalmazott nagykövet másutt való alkalmaztatásának tartamára szentgyörgyi báró Müller Lászlóra, a cs. és kir. ház és a külügyek cs. és kir. miniszteriumának első osztályfőnökére, mint rendkívüli kiküldetésben levő rendkívüli és meghatalmazott nagykövetre bizassék. Ezen alkalomból a király az utóbbinak, eddigi tisztségében való meghagyása mellett, a II. rangosztályu diplomáciai tisztviselő állományába való átvételét engedélyezte és neki a rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti címet és jelleget adományozta.”

Bertey meg is fogadta tanácsomat. És hogy nekem volt igazam, mikor rábeszéltem az elutazásra, akkor láttam, mikor elutazása után először beszéltem az asszonykával. Nagyon rosszkedvű volt és mintha fájdalmasan rezgett volna a hangja, mikor mondta a kis leányának:

— Az a rossz Laczi bácsi, látod elutazott!

— Megharagudott ránk!

— Nem, csak nem szeret már minket.

Azután sokáig szótlanul nézett maga elé s mintha nem is nekem mondta volna, csak magának:

— Nem jó valakit így megszokni...

En részemről őszintén örültem, sőt büszke is voltam rá, hogy ilyen tapintatosan és okosan elválasztottam ezt a két embert.

De nem sokáig tartott az örömem. Alig pár hét múlva Laczi csak itthon termett.

— Nem gondoltod, hogy még korán jöttél haza?

— Nem, nem gondolom. Pajtás, megjött az eszem. Vége van az ostoba szentimentális-kodásnak. Nem félttem már a szívem a szerelentől.

Bizonyára beleszeretett valaki másba — gondoltam. De erre a sejtelmemre hamar rácsúfolt, mert megint csak kezdett sülle-főve ott ülni Perényiéknel. Nem is csinált titkot belőle előttem:

— Igen, megint járok oda s fogok is járni. Mert boldog vagyok, ha ott lehetek. S a boldogsághoz mindenkinek van jussa.

Az ujoncz-vita s az ellenzék.

Holnap megkezdik a képviselőház az 1911. évre szóló ujonczjavaslatok tárgyalását. Természetesen a politikai világ érdeklődését most az izgatja, vajjon az ujoncz-vita meddig fog tartani. A Kossuth-párt tudvalevően zámosi Szabó Istvánt bizta meg, hogy a párt álláspontját az ujonczjavaslat tárgyalásánál kifejtse. Ma a Ház folyosóján megkérdezték Szabót, hogy meddig tarthat az ujoncz-vita, amire ő így nyilatkozott:

— A függetlenségi Kossuth-párt tegnapi értekezlete engem küldött ki hivatalos szónokul. Nagyobb beszédben fogom kifejezni pártunk álláspontját. Kivilem azt hiszem, még egy-két Kossuth-párti fog felszólalni. Nagyobb akadályokat pártunk nem gördít az ujonczjavaslat megszavazása elé.

A Ház folyosóján általánosán feltűnt, hogy Justh Gyula sorra vette pártja tagjait és minden egyessel beható beszélgetést folytatott. A Justh-párt vezetősége, hír szerint két irányu akcióra készül; egyrészt a véderőreform kérdéseit, másrészt a választójog ügyét akarja hatályosabban szótvetni. Megkérdezték Justh Gyulát, vajjon milyen méretű vitát indít a pártja.

— Csak természetes, hogy taktikai terveket nem árulhatok el. De abból a szándékunkból nincs okunk titkot csinálni, hogy igen erős és igen éles vitát akarunk kezdeni, — felelte Justh.

— Technikai obstrukcióval? — érdeklődtek tovább.

— Ismétlem, hogy taktikánkról nem nyilatkozom.

— Megfelelnek a valóságnak a hírek, amelyek az ujonczjavaslatok s a választói reform junktim-járól szólnak?

— Lehet, hogy vannak, akiknek ez a tervük! — hangzott a kiterő válasz. — én csak annyit mondhatok, hogy a függetlenségi párt minden erejével el van szánva arra, hogy elveinek érvényét szerezzen.

A Justh-párt megbízásából egyébként az ujonczjavaslatokkal szemben a párt álláspontját elsőként Bakonyi Samu fogja kifejteni.

A munkapárt értekezlete.

A nemzeti munkapárt ma este félnyolcz órákor Daniel Gábor alelnök elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a kormány részéről gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Lukács László és Hazai Samu miniszterek, Rohonyi Gyula.

— De nem azon az áron, hogy a más boldogságát feldulja.

— Csak nem gondoltod, hogy én Perényit, az én legjobb barátomat meg tudnám csalni?

— Az lesz a vége.

— Soha! Becsületesre mondom neked, soha!

Nem tartottam ugyan Laczit gazembernek s a becsületét respektáltam, hanem, hanem mégis kételkedtem benne.

Csak most a napokban eszlott el a kételem, mikor végigolvastam Laczi barátunk új regényét. A nagy port felvert „Megalkuvás”-t.

A regény maga is érdekes, a mai kor embereinek mindenben való megalkuvásáról szól. De engem legjobban érdekelt a szerelmi megalkuvásról szóló rész, melyben egy nagyon okos asszony levelet ír rajongó szerelmesének. Csak azt a pár sort írom ki belőle, ami engem meggyőzött arról, hogy ha Bertey Laczi reggeltől estig ott is ül Perényiéknel, a Perényi barátunk homloka sohse viszkethet. Nem üt ott ki szarv sohse...

Ugyanis a nagyon okos asszony azt írta a nagyon eszesi gavallérjának:

— Menekülsz előlem, itt akarsz hagyni? Félsz a büntől? Félsz attól, hogy meg fogod velem csalni a barátodat, a férjemet? Oh, te drága, édes, naiv gyerekek! Efelől viszszejöhetsz. Sokkal jobban szeretlek én téged, semhogy közönségesen, szabad személy módjára eléd dobjam magamat és azt hiszem a te vágyaidnak se az a célja, hogy birtokba

Jakabffy Imre és Kazy József államtitkárok voltak jelen. Az értekezlet jegyzőkönyvét Nyegre László pártjegyző írta.

Daniel Gábor elnök bejelentette, hogy az értekezlet tárgya az ujonczjavaslatok és az azokhoz kapcsolódó miniszteri jelentések tárgyalása.

Báró Solymosy Ödön előadó ismertette először az ujonczjavaslat megállapításáról szóló törvényjavaslatot, amely ugyanabban a keretben mozog, mint az előző évben. Az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat is ugyanazokat a rendelkezéseket tartalmazza, amelyeket a múlt évi ujonczmegajánló-törvény. A két törvényjavaslathoz a honvédelmi miniszter tizenegy jelentése csatolódik.

Az értekezlet a törvényjavaslatokat és a miniszteri jelentéseket egyhangulag, vita nélkül elfogadta.

Tisza István és Sándor Pál.

A munkapárt ma esti rövid értekezlete után igen érdekes jelenet játszódott le a klub ragyogó nagytermében. A legutóbbi napok sokat emlegetett két hőse, a munkapárt egyik vezére, gróf Tisza István szembekerült szókimondó antagonistájával, Sándor Pállal. De ez a pikáns találkozás nem vált véres összeesapássá, sőt, a két méltó ellenfél a legjobb hangulatban, barátságos évődéssel intézte el azt az affért, amelyről tegnap még sokan azt hitték, hogy pártszakadásra fog vezetni. Tisza szólította meg Sándort:

— Szervusz Pali! Jó cikket írtál, csak nem volt igazad!

— Dehogyan nem volt igazam, — felelte Sándor, — hát nem volt benne a kormányprogramjában az általános választójog, amely ellen te a leghevesebben agitálsz.

— Én a kormány programjával nem jöttem ellenkezésbe. Együtt állapodtunk meg a fölvtre nézve s a részleteket későbbre hagytuk. Általános választójogról volt szó, de sem a kormány tagjai, sem a munkapárt jelöltjei nem beszéltek egyenlő és titkos szavazati jogról.

— Legalább harminczan! — vágott közbe Sándor.

— Erről nem tudok. Én különben neked is csak ismételhetem, amit már annyiszor mondtam, hogy soha sem fogadom el az általános, egyenlő és titkos választói jogot, hanem csak egy oly választói reformot, amely biztosítja a magyar nemzet szupremáciáját s az intelligencia vezetését.

vegyél, mint valami megfizetett cselédet, vagy mint valami feleséget. Az én vágyam az, hogy lássalak, beszéljek veled, halljam a hangodat, lássam a szemedet, fogjam a kezdet, néha arczodhoz hajolhassak és megcsokolhassalak tiszta, fehér szeretéssel és hogy a bizalmasod, a lelked meghitt fele legyenek.

S a te vágyad? Ugy-e, hogy találj nálam egy fehér tiszta otthont, ahová a lelkedet pihenni hozhatsz haza, ha nagyon kifáradt, ha nagyon bepiszkolódott odakint. Testiség nem köt minket. Az én erős, hatalmas uracska: férj tetőtől talpig. Boldog vagyok, hogy rajta kívül más nem hivatkozhat férji jogokra. Őt szeretem hitvesi hűséggel, mint a gyermekem apját, mint a leendő gyermekeim apját, de ez a szerelem nekem nem gyönyör, de robot. A gyönyör nekem az a szerelem, ahogy téged szeretlek. Ami salak, ami testiség van a szerelemben, azt én a hálószobánkban hagyom, te pedig a legénylakásodon a tested szeretői között... Ettől a mi szerelmünkötől nem kell félni, ebből sohse lesz beestelenség. A szomszúságot nem tokaji borral oltjuk el — de vízzel vagy boros vízzel. A tokajit élyezni kell — a tokaji egy esők, egy kézfogás, egy kapcsolódó tekintet s ebben nincs ajasság, nincs bűn, nincs barátunk elárulása... Gyere haza a lelkeddel, várlak a lelkemmel...

Csak azt szeretném tudni, hogy Perényi megértette-e a regénynek ezt a részét? S ha megértette, vajjon büszke volt-e a felesége illetően hűségére?...

— En meg szintén megmaradok ama meggyőződésem mellett, hogy az általános, egyenlő és titkos választójog nem veszélyezteti a magyarság fölényét, s hogy csak ez a demokratikus reform erősíthetné meg Magyarországot.

— Hagyjuk ezt most, majd megvívjuk annak idején az elvek nagy csatáját, — tért ki Tisza a további akadémitizálás elől, — én csak még egy tévedésről akarok fölvilágosítani. A kormány s a Kossuth-párt között nem volt semmiféle megegyezés a választásokra nézve. *Ez a paktum-hír nem igaz.*

— *Mi nem plakatiroztunk, mint némelyek a Justh-párt érdekében!* — szolt valaki közbe abból az ember-gyűrűből, amely a két polemizáló politikai körül időközben alakult. (Az illető kétségtelenül arra czélzott, hogy Sándor Pál, mint az Omke elnöke több kerületben a Justh-párti jelöltet ajánlotta.)

— Talán a kormány bizonyos tartózkodást mutatott a Kossuth-párt iránt, — folytatta Tisza, — mert ez a párt egyes kérdésekben mérsékeltébb magatartást tanúsított. A paktum-hír annyira nem igaz, hogy csak utalni kell azokra a nehéz választási harcokra, amelyek éppen a munkapártiak és Kossuth-pártiak közt zajlottak le. A munkapárt mindenütt állított jelöltet, ahová csak lehetett, s ahol poszebilis volt. Ennyire nem volt paktum, legkevésbé az én tudtommal és beleegyezésemmel.

— Ha így áll a dolog — jelentette ki erre teljes lojalitással Sándor, — akkor belátom, hogy tévedtem s cikkemnek a *Kossuth-pártra vonatkozó részét a legközelebb rektifikálni is fogom. De egyébként minden sorát fentartom.*

Ezzel az ügy elintézését is nyert s a két politikai kedélyes tonusban másról kezdett társalogni, majd együtt mentek a rendes munkapárti helyücsorára.

A véderéreform.

A közös hadseregnek a következő öt évben való továbbfejlesztéséről a következőket jelentik Bécsből:

Mindenekelőtt a felemelt újonczlétszámmal a hadsereg békekeretét fogják kitölteni és ezeknek csak egy részét fordítják a tüzérség, a technikai és roncsapatok fejlesztésére. Azon esetben, ha a véderőjavaslatok még ez évben törvényerőre emelkednek, 1912. októberben már 160.000 újoncz vonul be, tehát 57 ezerrel több, mint eddig. Ezzel az újonczanyaggal fogják azután végrehajtani a tervbevert nagyszabású reformokat. A gyalogság addigra teljesen föl lesz szerelve gépfegyverekkel és 1912 őszére a gyalogság technikai felszerelése is a modern követelményekhez lesz viszonyítva és javítva. A lovasküldönczök el fognak tűnni; ezek szolgálatát a telefon fogja végezni, amely alkalmasabb eszköz az egységes cselekvés irányítására. Minden egyes század és minden egyes üteg megfelelő telefonhálózattal lesz felszerelve, amely összeköttetésben lesz a magasabb parancsnokságokkal. A lovasság organizációja keretében kerékpáros osztagok föllállítása is tervbe van véve, mert a vadászapatok, amelyek eddig a lovasságot terepföldterítő útjában kísérték, nem tudtak kellő gyorsaságot kifejteni. Ugyancsak a földterítő munkát nagyon meg fogja könnyíteni a kormányozható léghajók és aeroplánok használata. Ezek, bár a lovasságot nem pótolják teljesen, mégis nagy szolgálatára lesznek a jövő harcászatának. Különösen a tüzérségnél lesznek nagyszabású átalakulások. A jövőben minden gyaloghadosztály egy tüzérdandárral fog rendelkezni 36 ágyuval. A technikai csapatoknál két új vasúti és távirda-zászlóaljnak a föllállítása van tervbe véve. Az egészségügyi csapatok és egyéb egészségügyi intézetek szintén szaporíttatnak és minden csapat külön egészségügyi személyzettel lesz ellátva. Főbb vonásokban ezek azok a reformok, amelyeket a hadvezetőség a legközelebbi öt évre tervbe vett. *Ezek azonban csak külső keretei annak a fejlesztésnek, amelyet a jövőben a hadvezetőség végre akar hajtani.*

Fölemelik a szeszadót?

Egy lécsi hír szerint az osztrák Kormány a szesz adóját 60 koronával fel akarja emeíteni, úgy hogy Ausztriában a szeszadó 150 korona lenne. Az osztrák kormány azonban csak Magyarország hozzájárulásaival emelheti fel az adót, mert Magyarország és Ausztriában a szeszadónak egyformának kell lenni. Az idezett bécsi ujság pedig hozzát teszi, hogy aziránt semmi kétség, hogy a magyar kormány hozzájárul az osztrák kormány tervéhez. Ez pedig annyit jelent, hogy ha Ausztriában felemelik a szeszadót 150 koronára, Magyarországon is ugyanannyira fel kell emelni. Magyarországon 30 koronát tenne ki az emelés, mert nálunk az adó és az adópótlék összesen 120 korona. Nálunk ez az adóemelés körülbelül 27 millió korona új terhet jelent a fogyasztók közönségre. Persze kell a pénz a hadseregnek!

Budapest, márczius 7.

A fehérgyarmati mandátum. A képviselőház igazolási állandó bizottsága e hónap 7-én déli 12 órakor id. Erdély Sándor elnöklésével ülést tartott, amelyen megvizsgálta Jármy Béla fehérgyarmati kerületi képviselő megbízó levelét. A mandátumot az A. íjzékbe sorolták.

A horvát szabor. Zágrábból jelentik: A horvát országgyűlés ma féltizenegy órakor folytatta tanácskozásait. A beadványok között vannak egyes képviselők kiadatásáért benyújtott kérvények, amelyek a képviselők által elkövetett sajtóvétségekre hivatkoznak. Beérkeztek továbbá petíciók a tanítói fizetések emelése dolgában és a petíciókat a közoktatásügyi bizottsághoz utalták. Következik a napirend: a felirati vita folytatása. *Kunicsics* (Jogpárt): a horvát pártviszonyokról szól. A jelen országgyűlést egyáltalában nem tartja legálisnak, mert nem az összes horvát országok vannak benne képviselve. Hiányzanak Dalmácia, Isztria, Bosznia és Herzegovina, Fiume és a Muraköz. Szólvaután az ország vallási viszonyait fejtegeti és azt mondja, első helyen áll hazafiság tekintetében a katolikus elem. Utána következnek a zsidók, akik a viszonyokhoz alkalmazkodtak és horvát érzelmeiket. Csak utánuk következnek a boszniai és hercegovinai mehedának, akik jó horvát hazafiak. Szomorú jelenség azonban, hogy a szerbek nyíltan Horvátország érdekei ellen dolgoznak. *Radics István:* Gyalázat, egy keresztény országban így dicserni a zsidókat. Nagy láma a jogpártnál.) Szólv ezután a jogpárt feliratát elfogadásra ajánlja és azt mondja, hogy a felirat a monarchia nagyhatalmi állásának megszilárdítására törekszik és a nagyszerb eszmék ellen is fordul.

Az ülés további folyamán *Kunicsics* kifejti, hogy a koalíció a harcban nem riadt vissza semmi eszközről sem, így a legutóbbi időben eljátszotta a Magyarországgal való szakítás komédiáját. A Starcevic-pártnak szemére veti, hogy a horvát nép ellenségeit támogatja. (Nagy zaj.) *Pavelics Jerko* azt kiáltja Zatluka felé: Ön magyar nyugtatókat ír alá! *Zatluka Pavelics* szilja. Nagy zajban az elnök felfüggeszti az ülést. Az ülés megnyitása után *Pavelics és Zatluka* személyes kérdésben szólalnak fel, ami újabb viharos jeleneteket idéz elő. Szünet után áttérnek az interpellációkra. A délután háromnegyed 6 órakor folytatott ülésen a kormány több interpellációra válaszol. *Krajncics* interpellációjára adott válaszában dr. *Amrus* osztályfőnök válaszában kifejti, hogy a kormány egyenlő bánásmódban részesíti az ország minden fiát. A horvátok és szerbek egy politikai nemzetet képeznek és a törvény előtt az összes magyar-horvát állampolgárok egyenlők. (Nagy zaj: az egyes képviselők azt kiáltják: *Itt nincs magyar állampolgárság!*) Elnök felfüggeszti az ülést. Az ülés újabb megnyitása után dr. *Amrus* kijelenti, hogy nincs horvát, hanem csak közös magyar-horvát állampolgárság, mely mindkét országra kiterjed. *Lorkovics* a Banjanin-féle immunitási ügyet teszi szóvá és interpellációjában azt kérdi, van-e tudomása a bannak arról, hogy a magyar mentelmi bizottság elnöke azt állította, hogy a képviselőház mentelmi bizottsága a Banjanin-ügyre vonatkozó akták birtokában van. Azt kívánja, hogy a bann maradjon meg amellett, hogy az aktákat nem adja ki és ebben az országgyűlés támogatni fogja. Több interpellációra adott válasz után az ülést berekesztik. Legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor.

A napidijas szolgák mozgalma. A napidijas szolgák mozgalmat indítottak, hogy sanyaru helyzetükön javítsanak valamit. Minthogy a részükre megállapított 2.50 fillérvény napidijból — amiből még a lakbérüket is fedezniük kell — megélni nem tudnak. Küldöttségileg kérik a miniszterelnököt, hogy helyzetük javítása felől gondoskodjék. A kül-

Jöjtség a miniszterelnököt a képviselőházban keresi föl, ahol memorandumot nyújtanak át.

Széchenyi Emil inkompatibilitása. A képviselőház összeférhetetlenségi állandó bizottsága e hó 10. napján, délelőtt 11 órakor a képviselőház 11. számú termében ülést tart. Tárty: gróf *Széchenyi Emil* elleni bejelentés tárgyában intézkedés.

A bank-vita végén.

— Elfogadták az ötödik szakaszt, —

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 7.

A bank-javaslat részletes tárgyalása holnap véget ér. A vita január 11-én kezdődött s így egy-két nap híján két hónapig tartott. A függetlenségi tábor büszkeséggel tekinthet vissza a lezajlott küzdelemre, amely nemcsak erejét, hanem tartalmasságát is bizonyította.

A mai napon volt a legérdekesebb döntés a népképviselőnek. *Lukács László* pénzügyminiszter a javaslat legképtelenebb rendelkezésén, az ötödik szakaszon végzett szerencsemódatása után a többség — elfogadta ezt a monstruozus közjogi képtelenséget, amely törvénykönyveinkben páratlanul fog szégyenkezni.

Egy kis határozatképtelenségen keresztül a Ház eljutott a hetedik szakaszig s a még hátralevő néhány jelentégtelen paragrafusoknál már érdemleges vita nem várható.

Részletes tudósításunk a következő:

A részletes bank-vita.

Kabos Ferenc elnök az ülést féltizenegy órakor megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja a kir. Kuria átiratát, amelyben értesíti a Házat, hogy gróf *Zichy István* mandátuma ellen beadott kérvényt elutasította. Gróf *Zichy István* ennek következtében végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

Következik a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat 5. szakaszának folytatós tárgyalása.

Preszly Elemér visszapillant a készfizetések felvételének történetére s konstatálja, hogy a mostani javaslat szerint semmi remény sincs arra, hogy a bankszabadalom lejártáig a készfizetések felvételnek. És az 5. szakasz szerint ki biztosítja, hogy a két kormány meg fog egyezni még akkor is a készfizetések felvétele tekintetében, ha a bank erre vonatkozólag előterjesztést tesz. Nekünk pedig legfőbb gazdasági érdekünk a készfizetések mielőbbi felvétele. A mostani javaslat visszaesést jelent az 1899-ikivel szemben. Tiltakozott amaz állítás ellen, hogy a készfizetések felvétele nem idősebb. Az erre vonatkozó összes gazdasági feltételek meg vannak. S miután az 5. szakasz a készfizetések felvételére nem nyújt garanciát és közjogi- és alkotmányellenes is, nem szavazza meg. Csatlakozik Súlyh határozati javaslatához.

Az 5. szakasz mellett.

Nemes Zsigmond polemizál az ellenzéki fel-szólásokkal. A jegyzőkönyv tartja a legilletékeseknek annak megállapítására, hogy mikor vétessek fel a készfizetések a mikor képes a kötelezettségének eleget tenni. Nincs rosszabbodás az 1903-iki javaslattal szemben, amely a kormányt hatalmazta fel ily irányú javaslatot előterjesztésére. De akkor is a kormány előbb a bankot kérdezte meg. A bank e javaslatával nem az országgyűléshez fordul, hanem a két kormányhoz. A javaslatnak alkotmányellenes tendenciája nincs, mert a bank javaslata nem törvényjavaslat, hanem jelentés, a melyet a két kormány el is vehet. A végrehajtó hatalmat köti csak meg ez a szakasz, mert mielőtt rendeletét kibocsátaná, az országgyűléshez fordul, hogy az is hozzájáruljon. Hivatkozik Polónyira, hogy abban ő sem lát alkotmányellenes tendenciát. Leginkább az a rész volt megtámadtatásnak kitéve, hogy az országgyűlésnek záros határidő alatt kell döntenie. A kormány e jelentését a legnagyobb nyilvánosság mellett teszi meg s előzetesen kér jóváhagyást egy kibocsátandó rendeletéhez s nem utólag. Az 5. szakaszban az a czélja, hogy a technikai módozatokat állapítja meg s azt ezé-lyez. Ehhez a kérdéshez sem a politikának, sem az ellentéteknek nincs köze. Ez csakis gazdasági kérdés. Nekünk erről fel kell világosítanunk az osztrákokat. A záros határidő nem sérelmes, hanem igazságos. Egyszerűen fel kell tenni a kérdést, ha a magyar közvélemény még mindig akarja a készfizetések felvételét, negyed óra alatt megszavaz-

hatja. Apponyi és Sággy elismerték, hogy ez emiatt nemszen magyaráz. A szakaszt elfogadják.

Az utolsó szónok.

Lovász Márton kijelenti, hogy az előtte szóló teljesen félreértette a szakaszt, amelynek két célja van: az egyik, hogy a kormány elleplezze vereségét a készfzetések kérdésében, a másik az, hogy a vezetett fejszének legalább a nyelét mentse meg s a jövőre próbáljon valami garanciát szerezni, hogy ha elérkezik a készfzetések felvételére alkalmas idő, a készfzetést felveszik. Csak hogy egyik sem sikerült. Az előtte szóló beismerte, hogy ha a készfzetések felvételét akarjuk, meg kell nyernünk az osztrák közvéleményt s ezzel beismerte, hogy mindenben az osztrák akarat az irányadó, amely előtt nekünk meg kell hajolnunk. Miután az osztrákok a bankot teljesen a magukénak vallják, nem remélhetjük, hogy a bank előterjesztést fog tenni a készfzetések felvételére. Szó az ezután szolt az osztrákokról, akik erősebbek, mert ott meg van az általános választójog, míg nálunk ez nincs meg. Utal a lefolyt választásokra.

Elnök azonban figyelmeztette, hogy ez nem tartozik a tárgyhoz.

Lovász Márton azt látja, hogy a paritást nem tudjuk keresztülvinni, legalább vigyük keresztül a népjogok terén. Nem fogadják el a szakaszt.

Elnök: Több szónok nem lévén, a vitát bezárták.

Lukács László.

Lukács László pénzügyminiszter: Az ötödik szakasz részletes vitájánál felhangzott beszédek csak visszhangja annak a dörgésnek, mely az általános vita során felhangzott. Akkor sem, most sem győzték meg a szónokot az ötödik szakasz helytelenségéről. A készfzetések hatálya ezzel a törvényvel biztosítva van és csak a készfzetés formális felvétele fog később megtörténni, ha majd az osztrák közvéleményt sikerül meggyőzni, hogy a készfzetés tényleges felvétele az ő érdeküket se sérti. (Derülttség.)

Felkiáltások a baloldalon: Akkor ugyan várhatunk!

Lukács László pénzügyminiszter: Ez a szakasz nem visszacsúszás, hanem haladás az eddigi állapottal szemben. (Ellentmondás a baloldalon.) Válaszol az ellenzéki felszólalásokra. Rakovszky-nak kijelenti, hogy a tizennegyedik szakasz állandó alkotórésze az osztrák alkotmánynak, míg az ötödik szakasz csak ad hoc jelentőséggel bír. A törvényhozás az Osztrák-Magyar Banktól csak szakvéleményt kér, ami egy specialista bankkérdésben nagyon érthető. Az ötödik szakasz csupán a hárszabályoknak szerez érvényt. A hárszabályoknak a célja, hogy a törvényhozás tárgyalásait eredményessé tegyék. Micsoda sérelem lehet akkor az ötödik szakasz, amely éppen arra nézve foglal intézkedést, hogy ha a kisebbség megakadályozná az eredményes működést, ezt mégis biztosíthatjuk? Nem csorbítja ez a főrendiház jogkörét sem, mert a főrendiháznak bármelyik tagja önálló indítvány alakjában a főrendiház elé viheti a kérdést. (Zaj a baloldalon.) Legsúlyosabb az a vád a kormány ellen, hogy rendeleti uton akar törvényt alkotni. Ez nem áll, mert a törvényben csak diszpozitív intézkedések vannak és ha 1903-ban nem volt sérelmes a kérdésnek ilyen módon való elintézése, most sem lehet az. Sággy határozati javaslata nem segítene a helyzeten, mert a szakasz konstrukciója az, hogy a bank köteles jelentést tenni és a kormány ezt a jelentést tárgyalás alá veszi. Igaz, hogy a javaslat státusa nem elsőrangú, de ezen nem lehet segíteni, mert előbb németül szövegezik meg az osztrákokra való tekintettel. (Zaj a baloldalon.)

Polónyi Géza: Az osztrákok csinálják.

Lukács László pénzügyminiszter: Az a fontos, hogy mind kisebb legyen a differenzia a két szöveg közt. Nem áll az, hogy a szakasz alapján örök időre meg lehet hosszabbítani a bank privilégiumát, hiszen az 1. szakaszban benne van, hogy a szabadalom 1917-ig szól. Addig, míg az ellenzék hozzá nem járul olyan hárszabálymódosításhoz, hogy a tárgyalás alatt levő javaslat még idejekorán döntés alá legyen bocsátható, ilyen szakaszra szükség van. (Ellentmondás a baloldalon.) Kéri a szakasznak a módosítások mellőzésével való elfogadását.

Elnök öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Elnök az ülést újból megnyitja.

Sággy Gyula a zárzó jogán polemizál Lukács pénzügyminiszterrel s ezúttal azokat az állításokat, miket az 5. szakasz védelmére felhozott. Az 5. szakasz nemcsak szerencsétlenül van szövegezve, hanem tartalmilag is veszedelmes rendelkezéseket tartalmaz. A készfzetések biztosításáról szó sincs a szakaszban, hanem ellenkezéleg, annak megakadályozására, elodázására irányuló intézkedéseket tartalmaz. (Ugy van! balról.) Kéri beadott határozati javaslatának elfogadását. (Elnök eljénzés és helyeslés a baloldalon.)

Elnök a tanácskozást befejezettnek jelenti ki. Husznál több képviselő névszerinti szavazást kér. Felteszi a kérdést, hogy elfogadják-e a Ház az 5. szakaszt eredeti szövegében szemben a beadott határozati javaslattal és módosítással?

Holló Lajos a kérdés feltevéséhez kér szót. Az elnök helyesen tette fel Sággy javaslatára és az eredeti szakaszra a kérdést, de mert Bakonyi Samu az eredeti szöveg módosítását ajánlotta, erre külön szavazás elrendelését kéri.

Sággy Gyula kijelenti, hogy az ő határozati javaslata halasztó hatályu, tehát azt nem lehet szembe állítani az eredeti szakasszal, hanem külön kell a szavazást a hárszabályok értelmében az ő határozati javaslata elrendelni.

Elnök: Sággy felfogása a hárszabályokkal ellenkezik, tehát kérésének nem adhat helyet. Holló Lajos kérését honorálja s a szavazást annak értelmében rendeli el, a szavazást megelőzőleg az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja s elrendeli a névszerinti szavazást. A szavazás megkezdése után kihirdeti az eredményt, amely szerint 138 szavazattal 39 ellen a szakaszt elfogadják s Sággy Gyula határozati javaslatát mellőzik. Bakonyi Samu módosításait egyszerű szavazással mellőzik.

A 6. szakasz.

A 6. szakaszról

Polónyi Géza törvényalkotási szempontból helyteleníti, hogy a szakasz nem az 1899:XXXVII. t.-cz. egyes rendelkezéseit, hanem a megkötött egyezményeket helyezi hatályon kívül. Érdembe kifogásolja, hogy a szakasz nem foglalkozik elég világosan azzal az esettel, hogy mi történik az érczkészlettel s egyebekkel, ha a szabadalom megszűnik. Nincs meghatározva, hogy a bankvagyon milyen módon s milyen kules szerint osztatik fel. Számadatokkal ismerteti azt a gazdasági kárt, amely Magyarországot a közös bank miatt éri. Ehhez nem járul hozzá s a szakaszt nem fogadja el.

Holló Lajos kifogásolta, hogy ötven koronán aluli kisbankjegyek is vannak forgalomban. Ez nem aranyvaluta. Ez papírvaluta. Ő is követeli, hogy likvidálás esetére már most történjék intézkedés az érczkészlet felosztására. Nem fogadja el a szakaszt.

Lukács László pénzügyminiszter, minthogy az egyezménynek január 1-én kellett volna életbelépni, olyan módosítást ajánl, hogy az egyezmény visszahatólag lépjen életbe. (Zaj a baloldalon.)

Polónyi Géza: Sajnos, hogy nem lehet erre reflektálni.

Wickenburg Márk előadó reflektál az elhangzottakra. Helyesen tartja a kis bankjegyek forgalomba tartását s azt, hogy a kontingenst a kormány állapítja meg. Ajánlja a pénzügyminiszter módosításával a szakasz elfogadását.

Elnök a tanácskozást befejezettnek jelenti ki. Felteszi a kérdést.

Határozatképtelenség.

Polónyi Dezső kéri a határozatképtesség megállapítását.

Elnök elrendeli a képviselők megszámlálását. (Megtörténik.) Minthogy csak 89 képviselő van jelen, a Ház nem határozatképes. Az ülést felfüggeszti. (Zaj.)

Szünet után

Elnök újból megnyitja az ülést. Következik a szavazás.

A többség a szakaszt Lukács László pénzügyminiszter módosításával elfogadja.

Elnök a vitát holtanra halasztja.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt elő a hadrakelt seregnek sebesültjei és betegei sorsának javításáról szóló genfi egyezmény bezzikelyezéséről; beterjeszti továbbá az Osztrák-Magyar Bankkal kötött folytatódó egyezményről szóló jelentést.

Az előbbi a véderő-bizottsághoz utasítják, az utóbbi kinyomatják, szétosztják és annak idején napirendre tűzik.

Az ülés három órákor végződött.

EGYHÁZAK.

(Szerb főegyházmezei közgyűlés.) Karlozáról jelentik: Bogdanovics Luczian szerb patriarka elnöklete alatt ma Karlozán összeült a szerb főegyházmezei közgyűlés, amelyen a szerb radikális párt is nagy számmal van képviselve a szerb önállópárttal szemben. A közgyűlés elnökévé dr. Badics Milivoj zimonyi ügyvéd radikális lett megválasztva. Megalakulás után a közgyűlés megválasztotta az állandó egyházmegyei adminisztratív bizottságot, valamint az egyházi konzistorium tagjait, nemkülönben ezen bizottságok tisztikarát. Mindkét bizottságba tisztán radikálisok kerültek be.

KÜLFÖLD.

Az antimodernista eskü ellen.

Bethmann-Hollweg kancellár nyilatkozata.

Budapest, március 7.

Az antimodernista eskü fejleményeinek legújabb része ismeretes: a porosz képviselőházban a kultusz-tárcza tárgyalásánál heves mozgalom indult meg az antimodernista eskü ellen, mely az állami közoktatásügyet is érinti azon a ponton, hogy számos lelkész-tanár működik az egyetemen és a középiskolákban, akiket ez az eskü megfoszt tudományos gerinczétől. A radikálisabbak azt követelik, hogy az ilyen tanárokat tiltsák el a katedrától. A porosz képviselőház mai ülésén meglehetősen élesen nyilatkozott az antimodernista eskü ellen s azt is kijelentette, hogy ha a pápa által követett egyházpolitika az állami érdekeket negligálná, attól sem riadnak vissza, hogy harczzal feleljenek a harcra.

Az érdekes ülésről berlini tudósításunk a következő:

A porosz képviselőházban a költségvetés második tárgyalását a kultusz-tárczánál folytatják. Heydebrandt konzervatív szerint a modernista eskü elsősorban vallási ténre tartozik. Érinti azonban állami érdekeinket is. Az a követelés, hogy a tanítókat, akik letették a modernista esküt, zárják ki a német történelemtanításból, tulmesszire megy. A béke érdekében csak azt kívánhatjuk, hogy az ily gyakorlat változzék meg. Nem hagyunk kétséget afelött, hogy az állam érdekei ugyanazon a nyugalommal mindennél, de egyuttal gyengeség nélkül védeni fogjuk. A kormány, bizony számíthat támogatásunkra.

Bethmann-Hollweg kancellár szólalt fel ezután. Senki sem fogja tagadni — mondta — hogy az ismert dekrétumok mely mozgalmat idéztek elő Németországban. Az antimodernista esküre vonatkozó rendelkezések az egyes katolikusoknak egyházukhoz való viszonyát érintik és így kívül esnek a vitán, amely az állam és az egyház viszonyáról szól. Ha az egyház a maga érdekében szükségesnek tartja a mag szolgálóját esküt követelni, ez saját ügye. De ezek a dolgok oly formában nyilvánulhatnak meg, amely a felekezetek békés együttműködését zavarhatják. A katolikus papság körében alig mutatkozott ellenállás. Mégis kérdezzünk kell, szükséges, célszerű volt-e dekrétumokat Németországra nézve is kibocsátani? Az eskümintá a hit és felekezeti ellentéteket újraéleszteni volt alkalmas. A kibocsátás joga megillette a kuriát. Egyetlen porosz ember jogai sem szenvednek ezáltal csorbát. Aki a papi pályára lép, aláveti magát a dekrétumnak. A kuria azonban nem tartotta szükségesnek, hogy velünk előzetesen érintkezésbe lépjen. A Fischer bíborshoz intézett levél, sajnos, alkalmas volt a fennálló izgalom fokozására. Ha a kuria azon felfogása, hogy az izgalom rövidesen lecsillapul, beigazolást nyer, úgy én vagyok az első, aki ennek örülne. Amíg az antimodernista esküt illeti, megállapítom, hogy az államtitkár levele Kopp bíborshoz azon lépések folyamánya volt, amelyek február 3-án tettünk. Követelték, hogy az állam a kuria intézkedéseire éles ellenrendszabályokkal válaszoljon: a fakultás megszüntetésével, a katolikus tanárok világi oktatásának, a vatikáni követség megszüntetésével. Nálunk azonban senki sem akarja a kulturharcot. A nép ezen hangulatával számol a kormány állásfoglalása. Nem akarjuk azonban azt sem, hogy kívülről köveket dobjanak kertünkbe. (Helyeslés.) Nem veszem észre, hogy a kuriának összes intézkedései a porosz és német viszonyok figyelembevételét mutatná, amely nélkülözhetlen ahhoz, hogy a mostani kielégítő állapot, amelyben élünk, éppisben maradjon. (Helyeslés.) A pápa ismételtén biztosított bennünket, hogy az állam és egyház közti békés viszony fenntartása szíven fekszik. Ha meg kellene győződnöm, hogy a pápa által követett egyházpolitika állami érdekeinket negligálja, akkor harczzal kellene válaszolnunk a harcra. Ez a suppozió azonban nem nyer beigazolást. A katolikus fakultások megszüntetésére nem látok okot. A katolikus tanárok világi oktatását nem lehet egy vonással megszüntetni. Mindkét részről törekednünk kell surlódási felületeket kiküszöbölni. Az állam kénytelen lesz az antimodernista esküt letett lelkészek alkalmazásától eltekinteni.

Kifejté ezután, hogy a vatikáni követség ismételtén jószolgálatokat tett. Megszüntetése esetén nem volnánk figyelemmel a katolikus laikusok érdekeire, bár azok a követség fenntartását kívánják. Biztos, hogy a követség elleneinek érdekeit szolgálja, ha a követségnek a jó viszony fenntartása érdekében kifejezhető jó szolgálatait oly

kevessé használják fel, mint az utóbbi időben a Vatikán. Téves az a feltevés, hogy a kormány visszariad a Rómával való tárgyalástól a helyzet tisztázására. Utal arra, hogy Bismarck herceg kulturharcában is békét kötött Rómával. A pártok nem tettek jobb szolgálatot a hazának, mintha odatörekvésnek, hogy mindent megtesznek a béke fentartása érdekében, amíg ez az állam érdekeinek és méltóságának sérelme nélkül megtörténhetik. (Élénk helyeslés.)

Bethmann-Hollweg beszéde után Dietrich centrum-párti kifejti, hogy a modernizmus Franciaországban és Olaszországban a katolikus egyházon belül oly jellegűt öltött, hogy a pápa nézete szerint ezen országok katolicizmusát veszélyeztette.

Gampe nemzeti liberális örvend, hogy a miniszterelnök egyszer megvilágította a kuria játékát. Meg kell szünnie annak a politikai összeköttetéseknek, amelynek a másik fél adataiban nem lehet megbízni és minden esetben írott bizonyítékot kell követelni. (Helyeslés a baloldalon.) Ellenkezik az alkotmánynyal, hogy lelkész, akit az állandóan ismétlődő eskü megfoszt tudományos gerinczétől, tanár lehessen. A kormány nem tett eleget kötelességének, mert későn látott munkához. Mindenekelőtt fontos a főiskola ügye, mely téren a kuria nem tett engedményt. Nem fogjuk tűrni, hogy az államnak az iskolára vonatkozó alapigényei feláldoztassanak. Az egyházzal szemben az energia és a tett politikáját kell követni. (Helyeslés a nemzeti liberálisoknál.) Kardorff szabad konzervatív szerint, ha idejekorán használtak volna erősebb hangot, sok bajt elkerültünk volna. Az a kívánsága, hogy a katolikus fakultások maradjanak meg. Funk néppárti szerint a vallási viszály nem szűnik meg előbb, míg el nem ismerik azt a követelést, amely az állam felsőbbiségét mondja ki az egyház felett.

Oszták-lengyel képviselők botránya.

Bécsből jelentik nekünk: Hosszabb ideje hírek keringtek, hogy a lengyel néppárt néhány képviselőtagja visszaelt mandátumával és pénzért a politikai hatóságoknál közbenjártak, hogy italmérési engedélyeket eszközöljenek ki. A lengyel klub mai ülésén foglalkozott ezekkel a vádakkal és a kiküldött bizalmi férfiak jelentést tettek a vizsgálat eredményéről. Több bevádolt képviselőre nézve a vizsgálat semmi terhelőt nem derített ki és a klub elhatározta, hogy a vádak alapos megvizsgálására külön bizottságot küld ki. Miután a vizsgálóbizottság tagjait megválasztották, megrázóan drámai jelenet következett. A bevádolt képviselők egyike, Paduh parasztképviselő felkelt s így szólt:

— Két esetben bűnösnek tartom magam, mert tényleg nem úgy viselkedtem, mint ahogy képviselőnek viselkednie kell. Meg fogok jelenlenni a vizsgálóbizottság előtt s ítéletét magamra nézve kötelezőnek ismerem el. De az én bűneim nem voltak főbenjárók, ellenben ül itt a lengyel klubban egy gazember, akinek lelkiismeretét főbenjáró bűnök terhelik. Ez a gazember a lengyel klub helyettes elnöke, Stapinski.

Ebben a pillanatban felugrott Stapinski és öklével az asztalra csapva, így kiáltott:

— Én a lengyel klub helyettes elnöke vagyok s elvárom, hogy a klub engem megvédelmezzen. Ugy látom, hogy itt nem találok megfelelő védelmet.

Paduh öklével fenyegette meg Stapinkit és rápivált:

— Igen, ezerszer is kimondom, hogy te, Stapinski gazember vagy, te tanítottál meg engem, tudatlan parasztot ezekre a dolgokra. Én szimpla ember vagyok és tudatlanságomban vétkeztem, te azonban ravasz vagy, te mutattad meg nekünk, hogy kell ilyesmit csinálni. Kész vagyok magamat alávetni a vizsgálóbizottság ítéletének, de követelem, hogy a bizottság fölöttem is ítéljen.

A klub elnöke rendreutasította Paduhot a gazember kifejezésért, aztán a vizsgálóbizottság megalakult és a mai előzmények után nagy izgalommal várják az eredményt.

Az új francia kormány. A francia kormány tegnapi bemutatkozásáról ma a következő részleteket jelentik: A miniszteri nyilatkozatnak a kamarában és a szenátusban csak mérsékelt sikere volt. Monist programjának fölolvastása közben minduntalan félbeszakították és csak a radikálisok és a radikális-szociálisták tapsoltak neki. Amikor a miniszterelnök fölolvasta a kormány programjának

azt a részét, amelyben az elaggottak ellátásáról, a vasutasok pragmatikájáról és a választott bíróság behozataláról szólt, egy képviselő közbekiáltott:

— Hiszen ez elejétől végig Briand programja, hát miért kellett neki mennie?

Amikor pedig Monis az igazságról, a jószágról és a méltányosságról beszélt, amelylyel a közszolgálatban el kell járni, egy másik képviselő közbeszólt:

— A beszéde egészen olyan, mint egy vasárnapi prédikáció!

Több radikális lap nagy meglepedéssel állapítja meg, hogy a kormány egységes republikánus többséget kapott.

L'Événement kijelenti, hogy az ellenséges fölfogás, amelylyel a mérsékelt jobboldal fogadta a minisztériumot, megkönnyíti ennek föladatát. A minisztérium úgy biztosíthatja a republikánusok támogatását, ha határozottan és erőlyesen sikrasszá a kívánt reformokért. A „Lanterne“ úgy véli, hogy a reakciózók vézkiáltása korai. Az „Action“ és „Petit République“ azt hiszik, hogy a kormánynyilatkozatban Briand politikája támadt föl. E politika az országban oly mély gyökeret vert, hogy lehetetlenné vált más utra lépni. A „Dépeches de Toulouse“ azt mondja, hogy a kormánynyilatkozat által keltett impresszió úgy jellemezhető, hogy a kamara a kormánynak inkább hitelt, mint bizalmat előlegez.

A mérsékelt konzervatív lapok azt igyekeznek bizonyítani, hogy a kormánynak sikerült mindjárt az első napon valamennyi pártoknál elégedetlenséget kelteni. Jaurés a „Humanité“ hasábjain ezt írja: A választóreform biztosítottak látszik, de ez nem vigasztalhat bennünket azért, hogy az elbocsátott vasutasok újra való visszafogadására és a nagy szociális föladat megvalósításába vetett reményünkben ismét csalódtunk.

A szerb válság. Belgrádból jelentik: Több napi tárgyalás daczára sem sikerült eddig a múlt héten lemondott Gojkovic ezredes hadügyminiszter utódját kinevezni. A tegnapi minisztertanácsban hirtelen elhatározták, hogy amennyiben a miniszter személyét illetőleg holnap estig a két radikális párt között megegyezés nem jön létre, beadja lemondását a kormány. Az a körülmény, hogy a tegnapi nap folyamán a skupstina elnökén kívül Novakovic és Ribarac ellenzéki pártvezérek is meghívták a királyhoz, a kormány lemondásáról szóló híreket szült. Jól értesült körökben kijelentik, hogy az udvarnál folyt tárgyalások nem a válság megoldására, hanem az új házi statutum megszövegezésére vonatkoztak.

Kína az idegen ördögök ellen. Hivatalosan czafolják ugyan, de mégis igaz, hogy Kinában a külföldiek nagy veszedelemben forognak. A kínai hatóságok legalább is közömbösen nézik az idegenellenes mozgalmat, de egyes tartományokban maguk a kínai hivatalnokok is bujtogatnak s ha eddig még nem is volt támadás a külföldiek ellen, már nem sokáig fog várni magára, mert ezrével osztogatják a lázító proklamációkat. Pekingben a rendőrség elkobozta, Charbin környékén ellenben s más városokban temérdek ilyen bujtogató röpirat forog közközben. Ezek a felhívások azzal izgatnak, hogy az idegenek akarnak Kinában urak lenni és a benszülötteket megfosztják szabadságuktól, isteneiket gyalázzák s ők hozták minden bajt Kinára.

Harczóljátok szét a pestist az idegenek közt — így végződik a röpirat — a pestises holttesteket vagy legalább is ruháikat vigyétek a külföldiek házaiba, mert csak így lehet őket Mandzsuriaiból kipusztítani. Azok a kínaiak, akikre rájött a pestis, haláluk előtt még egy nagy hazafias eszketedet vihetnek véghez, ha az európaiak közé mennek s őket is megfertőzik.

Érdekes, hogy milyen hazug hírekkel keltenek hangulatot maguk a hatóságok a külföldiek ellen. A multkoriban Jance kormányzója jelentette Pekingbe, hogy angol csapatok nyomultak be a el akariák foglalni a tartományt. Egy szó sem volt igaz, a fővárosban mégis mozgalom indult meg a kereskedők között, hogy bojkottálni fogják az angol árukat. Az angol diplomáciai ügyvivő emiatt tiltakozott a kínai kormánynál és erőlyesen felszólt az angol gazdasági érdekek védelmére.

Forrongás Portugáliában. A Havas-ügynökség fentartással jelenti Vigóból: Mint egy itteni lap jelenti, Orcos de Valle de Vec portugál határmegye fővárosában lázadás támadt. A lázadók elűzték a hivatalnokokat és a királyi zászlót tüzték ki a köztársasági zászló helyébe. Portóból kiküldött csapatok helyre állították a rendet és visszaültették a hivatalnokokat tisztségeikbe. Az egész megyét katonaság szállta meg. Egy párisi lap közli, hogy Arcos Valdivesben a portugál határon forradalom tört ki és a lázadók elkergették a hivatalnokokat, a középületekre pedig a régi királyság zászlaját tüzték ki. Oportóból kirendelt katonaság helyreállította a rendet s azóta a csapatok az egész kerületet megszállva tartják.

Marokkóból jelentik, hogy márczius másodikán egy angol és egy német futárt akik Tangerből Fezbe mentek, a lázadók feltartóztatták és bántalmazták. Ugyanígy járt a francia futár is. Fezben nem lehet vásárt tartani, mert a kereskedők nem mernek odamenni és a városban már érezhető az eleséghiány. Fez kapuit bezárták, az utcákon tilos minden csoportosulás. A szultán seregének francia parancsnoka sürgősen kért segítséget, mivel a fezi helyőrség gyengy s minden nap el kell készülnie lenni a lázadók ostromára. Tangerből táviratozzák, hogy Beruzenar mellett a lázadók a szultán 2500 főnyi seregét teljesen felkoncizolták és a csapat eleségét zsákmányul ejtették, azonkívül 8 ágyut is elfoglaltak és a sereg vezérét elfogták. A szultán a vereség következtében elhalasztotta tangeri utazását.

Dreadnought-vita a francia kamarában. A ma délelőtti ülésen a francia kamara folytatta a két új páncéloszirkáló építésére vonatkozó tervezet tárgyalását. Elfogadják az egész első szakaszt, amely a tengerészeti minisztert felhatalmazza, hogy 1911-ben két páncéloshajót építsen és a második szakaszt, amely felhatalmazza a tengerészeti minisztert, hogy az 1911. év folyamán a technikai segédesszközöket bizonyos kikötőkben megjavítsa. Godrad Justin (szociálista radikális) pótvajaslato terjeszt be, amely szerint a páncélosokkal összefüggő semmiféle megrendelésben ne részesítsenek olyan vállalatot, amelynek vezetőségében a parlamant tagjai helyet foglalnak. Delcassé miniszter azon a nézeten van, hogy a honvédelem érdeke és a gyors cselekvés szükségessége megköveteli, hogy a parlamenti inkompatibilitás kényes kérdéséről eltekintsünk. A miniszter felszólalása daczára Godrad pótvajaslátát 299 szavazattal 202 ellenében elfogadják. (Helyeslés.) Szóval Delcassé a kamara a legelső alkalommal leszavazta. Ezután az egész törvényjavaslatot 466 szavazattal 74 ellen elfogadják, mire az ülés véget ért.

Lázadás Marekkóban. A Reuter-ügynökségnek jelentik Tangerből: Jól értesült forrás megerősíti, hogy Fez környékén a törzsek föllázadtak és a fővárost a külvilágtól elzárták. A szultán mehallakat küldött ellenük, de ezek egyes jelentések szerint súlyos vereséget szenvedtek. Sokan a mehallák tagjai közül cselekvés vagy megsebesültek. Tüzérség is az ellenség kezére került.

A marokkói lázadás egyre nagyobb méreteket ölt. A „Times“-nak jelentik Tangerből, hogy a szultán csapatait, amelyek az északon operáló sereggel egyesülni akartak, megverték. A „Daily Telegraph“ értesülése szerint Alkazár Kebir és Fez között valamennyi törzs föllázadt. Fez egészen el van vágva a világtól. Francia tisztek, akik Fezbe akartak menni, kénytelenek voltak Laracheba menekülni. A lázadás Mulej Abdul Azisz javára tört ki.

Fezből jelentik e hónap 3-ikáról Párisba, hogy a lakosság nagy rémület vett erőt, mert az utakon a közlekedés nagyon veszedelmes és élelmiszerhiány kezd mutatkozni. A francia konzul Hamoudba ment, ahol a szultán mehallája táborozik, hogy tanácskozzék Mangin francia katonai parancsnokkal, aki erősítést kért, de nem kapott, mert Fezben egyáltalán nincs katonaság. A szultán mehallája parancsot kapott, hogy egyelőre tartózkodjék a támadástól. Tangerből több nap óta nem érkezett hír. Német, angol, valamint három francia futárt a fölkelt törzsek föltartóztattak és kifosztottak.

Egy párisi főpróba.

Henry Bataille új darabja az „Enfant de l'Amour”
Théâtre de la Porte Saint Martinben.

Páris, márczius 4.

Párisban a színházi *première*-ek, a bemutatók ma már teljesen elvesztették eredeti jelentőségüket s fontosságukat és helyükbe a főpróbák, a *répétition générale*-ok léptek. A *première*-ek ma már semmi-
ben sem különböznek a rendes előadásoktól s közönségek nem toborzódnak többé a színházi habituék elitjéből. Viszont jelenleg a főpróba az, ahol a darab megteszi az első lépést a siker, avagy a bukás felő
s a főpróba az, ahol mindazok, akik valami helyet
vélnék elfoglalni Páris társadalmi életében, min-
degy áron meg akarnak jelenni. A *répétition gé-
nérale*-okon a ház mindig zeufolásig megtelik, már csak
azért is, mert a bemenet díjtalan s meghívásra tér-
ténik. Igaz viszont, hogy még az utolsó állóhelyek
tulajdonosai is frakkba öltözött előkelő személyisé-
gek. A főpróbák hivatalos vendégei közt találjuk az
Akadémia Párisban időző tagjait, a minisztereket,
a diplomáciai kar főbjeit, az előkelő társaság
hangadóit, az újságok direktorait és szinkritiku-
sait, a külföldi lapok néhány tudósítóját, a szin-
házak igazgatóit, a szerző barátait, a kollégákat s
a színésznők szabóit, akik itt Párisban szintén nem
kis tekintélyű személyiségek.

Tekintve azt, hogy a közönség meghívottakból
áll s hogy a meghívottak a direktor vagy a szerző
előzékenységeért udvariassággal tartoznak, a főpró-
bákon még a legrosszabb darabok is tapsban s dis-
zimerésben részesülnek s épp ezért, a *répétition gé-
nérale* sikere semmi befolyással sincs a darab további
karrierjére. Ennek a ténynek bizonyítására elég ha
annyit megjegyzünk, hogy a főpróbán még a sze-
renesétlen *Chantecleer* is egetverő óvációkkal fog-
adták.

Annál meglepőbb volt tehát az a körülmény,
hogy Henry Bataille legújabb darabja, az „Enfant
de l'Amour” még ezen az elnéző s udvarias közön-
ségű főpróbán sem aratott sikert. Igaz, hogy nem
is érdemelte volna meg. — Bataille azok közé az
írók közé tartozik, akik fényes tehetségről tettek
tanúságot néhány előző munkájukkal s akik erre
a hírnévre támaszkodva, feljogosítva érzik magu-
kat, hogy időnkint egy teljesen értéktelen mun-
kával álljanak elő.

Az „Enfant de l'Amour”, a „szerelem gyer-
meke” egy párisi cocotte-nak, egy gazdag urral
őlé dómának a fia, aki még akkor született, amik-
or ez a dáma csak egyszerű felirónő volt egy
kis külvárosi kávéházban. Azóta azonban esztendő-
k múltak el s az asszony sorsa megváltozott; nagyrú-
életbe esőppent és itt ez a fiú, régi megmondolat-
lanságának gyümölese, ugyanez a terhecsé válik,
akit el kell rejteni a világ szeméi elől. A fiú
minden nevelés, iskolázás, minden gondozás és
szeretet nélkül fejlődik — mint minden félvilági
bolygó fia, hisz ezeknek az anyáknak mindenre
több idejük van, mint épp — anyáknak lenni.
Idegenben növekszik fel s anyját csak akkor
látja, ha véletlenül pénzre van szüksége, de olyan-
kor is csak a cselédek lépcsőjén át, lopva surranha-
be hozzá. Érzelmekről, szeretetről természetesen
szó sem lehet a két lény között. Az asszony nagyon
is alkalmatlannak találja a fiút, a fiúnak pedig
soha sejtelme sem volt arról, hogy mi is tulaj-
donképpen az „anya”.

A természet ösztönei azonban teljesen ki-
nem veszték, csak szunnyadoznak s az anya és a
fiú, akik a gondtalan jólétben semmi vonzalmat
sem éreztek egymás iránt, hirtelen közelebb jut-
nak egymáshoz abban a pillanatban, mikor ennek
a jólétnek hirtelen vége szakad s mikor nyomában
beköszön a szomorúság.

Az anya tizenhat év óta együtt élt egy gaz-
dag politikussal s ezalatt a hosszú idő alatt napjaik
zavartalan boldogságban teltek el. Történik azon-
ban, hogy ezt a gazdag urat egy napon, egész vá-
ratlanul miniszterré nevezik ki. Ebben a pillanat-
ban a politikus rájön arra, hogy életmódot kell
váltogatnia; tudja, hogy mielőtt az új és díszes
állást elfoglalná, rendeznie kell magánügyeit és

tudja, hogy a közös háztartás, amely jó volt az egy-
szerű és szürke politikusnak, már nem lehet jó
többé egy teljhatalmu miniszternek. Kiadja tehát,
igen kerekén és igen energikusan az utját annak
az asszonynak, akivel tizenhat éven át együtt élt.

Ebben semmi rendkívüli sincs; a maitresse-ek
meglehetősen hozzá vannak szokva ezekhez a hirte-
len válásokhoz és nem is igen csinálnak belőle tra-
gédiát. Bataille hősnője azonban komolyabban ve-
szí a dolgot: ez az asszony véletlenül szerelmes is
abba az emberbe, akivel tizenhat éven át együtt
élt és nem hajlandó, csak úgy, máról-holnapra el-
válni tőle. Protestál, könyörög, fenyegetőzik, szit-
kozódik, tör-zuz s mikor mindez haszталannak bi-
zonyul, öngyilkossá akar lenni. Előáll azonban a
kellő pillanatban a fiú, a „szerelem gyermeke” és
megakadályozza a végzetes tettet; sőt abban a szo-
morúságban, amely a szakítást követi, a két hideg
s egymástól oly messze vetődött lény összetalálko-
zik. Rájönnek, hogy valójában szeretik egymást,
forrón, valódi szeretettel, mint anya és gyer-
meke.

A fiúnak most már csak egy cseléje van: bol-
doggá tenni anyját s ezt a boldogságot úgy igyek-
szik megtalálni, hogy a hűtlen minisztert kény-
szeríteni fogja anyjához való visszatérésre. A
fiatalember nem nagyon válogatós az eszközökben
és így hamarosan talál is egy pompás eszközt. A
miniszternek van egy leánya, aki (sejtelmünk
sincs, miért és miképpen?) szerelmes a fiatalember-
be, sőt már régóta fel is kínálta magát neki. Az
„Enfant de l'Amour”-nak azonban már más ked-
vese van s ezért mindaddig visszautasította a
fiatal leány szerelmét. Most azonban fel fogja
használni ezt a szerelmet arra, hogy a minisztert
a visszatérésre kényszerítse. Lakására hívja a
leányt, aki habozás nélkül meg is jelenik. Mikor
azután meggyőződött arról, hogy a fiatal leány jól
a hatalmában van, közönséges zsarolóképen fel-
szólítja a minisztert, hogy ha azonnal vissza nem
tér faképnél hagyott anyjához, a hatalmában lévő
leányt megbesteleníti. A miniszter a botránytól
való félelmében enged s visszatér régi kedvesé-
hez. A béke helyre áll, mindenki boldoggá lesz s
a darab becsülyed a limonádés szentimentá-
lizmusba.

A tárgy, épp úgy mint a személyek s a cselek-
vény, teljesen lehetetlen és rossz. Bataille azonban
mindaddig épp abban volt kiváló, hogy pompás
szcenikai rendezéssel s hatásos, drámai jelenetek-
kel a legközönségesebb tárgyból s a legszimplább
személyekből is megkapó, eredeti darabokat tudott
összeállítani. Az „Enfant de l'Amour”-ból azonban
még ez az ügyes és hatásos tálakmány is hiányzik
s ha a darab nem Bataille nevét viselné, soha még
csak színre sem került volna.

Havas Zoltán.

TÁVIRATOK.

A spanyol parlament megnyitása.

Madrid, márczius 7. A parlament ismét meg-
kezdte a munkálkodását. A ezenátus elnökévé a
király a főigó ülészekra újból *Montero Rioszt*
nevezte ki. A kanara egyhanguan *Romanones* gró-
fot elnökévé újra megválasztotta.

Megszökött pártvezér.

Konstantinápoly, márczius 7. Ibrahim Kemo,
a demokrata párt vezetője Galaczba menekült. Ib-
rahim Kemo az ifju-török forradalom egyik ve-
zére volt.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlata.

	Newyork.	márcz. 7.	márcz. 6.	márcz. 4.
Buza helyben	94 $\frac{3}{4}$	95 $\frac{3}{4}$	95 $\frac{3}{4}$	
májusra	96 $\frac{1}{4}$	96 $\frac{3}{4}$	97 $\frac{3}{4}$	
júliusra	94 $\frac{3}{4}$	95 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{3}{4}$	
Tengeri májusra	55 $\frac{3}{4}$	56	55 $\frac{3}{4}$	

	Chicago.	márcz. 7.	márcz. 6.	márcz. 4.
Buza májusra	90 $\frac{1}{2}$	91	91	
júliusra	88 $\frac{3}{8}$	89 $\frac{1}{4}$	89 $\frac{1}{4}$	
Tengeri márcziusra	45 $\frac{3}{4}$	46	46	

Newyork, márczius 7. Gyapot Newyorkban,
helyben 13.30 (14.20). Gyapot márcziusra 14.08

(13.94). Gyapot májusra 14.27 (14.13). Gyapot
New-Orleansban helyben 14 $\frac{3}{8}$ (14.21). Petroleum
Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum
Stand white Philadelphióban 7.40 (7.40). Petroleum
Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit
Blances at Oil City 1.30 (1.30). Zsír Western
steam 9.40 (9.45). Zsír Rohe és Brothers 9.70 (9.70).

Chicago, márczius 7. Zsír májusra 9.15
(9.15). Zsír júliusra 9.67 (9.56). Szalonna short
cicar 9.68 (9.56). Sertóshus májusra 18.40 (18.52).

Drágább

lesz

a sírhely.

Az egyik: Maga mindig szídjá ezt a mi szép
fővárosunkat és ezt a mi drága hazánkat . . .

A másik: Szídom, mert szeretem. Szídom az
úrsiai állapotokat, mert szeretném, ha megváltoz-
nának . . . Innen csak kivándorolni lehet . . .

Az egyik: Tulzás . . .

A másik: Dehogy tulzás. Ez egy ország, a
melyben minden fölfelé megy, mint borban a
gyöngy. A lakás, a ruha, az élelem ára folyton tu-
ristáskodik . . . Seholy annyi gleccser mászó, mint
nálunk.

Az egyik: Másutt is így van . . .

A másik: Nincs így . . . Másutt az állam és
a város védi az embert . . . Mi kegyelemre va-
gyunk kiszolgáltatva . . . Innen csak kivándorolni
lehet . . . Vagy meghalni . . .

Az egyik: (diadallal) Meghalni se . . . Éppen
most hallottam, hogy a sírhelyek árát is fölemelik
. . . Akinek nincs pénze, az meg se halhat.

A másik: (búlán) Ez viccz.

Az egyik: Nézze meg a mai lapokat . . . A
sarok sírhely ára kétszáz koronáról háromszázöt-
venre emelkedik.

A másik: Muszáj nekem a sarkon feködni?
Még senki se reklamált, mert nem temettek sa-
rokra.

Az egyik: Az első sorban a saroksírhely ára
fölmert ezerkétszáz koronáról ezernégyszázra, a
a második sorban kilencszáz koronáról ezerre
emelkedett.

A másik: Hát nincs igazam, amikor szídom
ezt a várost? Égetnék el magát . . .

Az egyik: Velem ne gorombáskodjék, én erről
nem tehetek . . .

A másik: (folytatja) Égetnék el magát, akkor
mindez nem volna. Egy krematóriumban nincs sa-
rokhely, se első sor, se második sor. A családja szö-
pen elrakja magát egy uborkás üvegbe és viszi haza
porzónak. Nem szebb, ha az ember a fia váltóját
száritja a hamvaival, mintha méregdrágán kint
fekszik a temetőben? . . .

Az egyik: Tudja isten . . . Én az összes el-
hantolási módok közt a legjobban szeretem, ha a
kuponjaiból el az ember.

A másik: De a legtöbb ember mégis csak meg-
hal egyszer és ekkor mi lesz? Hol veszek én annyi
pénzt, amennyiért egy jó, czugmentes helyre elte-
metnek?

Az egyik: Magyarországon nem olyan nehéz
ennek a kérdésnek az elintézése. Három mód van.
Nagy adós marad az ember, vagy részletre vásárol
sírhelyet, vagy beiratkozik az Osah-ba.

A másik: Hát az mi?

Az egyik: Szövetkezet, amelynek a címe:
Ölesó sírhelyet a halottaknak . . . Az én ötletem.
Az alakuló közgyűlés a jövő héten már meglesz . . .
Én leszek az igazgató . . . Jegyezzen egy pár rész-
jegyet . . .

A másik: Azt már nem.

Az egyik: Miért, talán nem tartja célra ve-
zőnek ezt az eszmét?

A másik: Nem, mert ez a szövetkezet csak ma-
gának biztosít ölesó temetkezési helyet.

Az egyik: Hogy hogy?

A másik: Nem azt mondta, hogy maga lesz
az igazgató?

Az egyik: De igen . . .

A másik: Na és egy szövetkezeti igazgatóval
könnyen megeshetik, hogy ingyen temetik —
Illaván.

Ray.

Hadnagyból szőnyegtolvaj.

— A züllött katonatiszt regénye. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 7.

Egy rosszul végződött karriérnek szomorúan jelentőségteljes állomására érkezett ma egy ex-katonatiszt, aki valamikor nagy reményekkel indult sokatígérő pályájára, *Bontus* Gyula jómódu sváb család gyermeke volt. Miután a gimnázium négy osztályát elvégezte, szülei a bécsiuhelyi hadapródiiskolába adták.

A jöfűjü fia a katonai nevelőintézet egyik legjobb növendéke lett. Tanárai szerették a szorgalmas fiatal gyereket, aki mind a négy évet kitartó ambícióval tanulta végig. Általában nagy jövőt jósoltak neki. S amikor 18 éves korában, mint hadapród elhagyta az intézetet, úgy bucsuztak tőle, mint olyan embertől, akit néhány esztendő múlva viszont fognak látni a bécsi hadiiskolában, a „Kriegsschule“-ban, amely minden tekintetben fényes katonai pályára nyit utat.

A fiatal kadétot Bukovinába helyezték, annak fővárosába, Czernovitzba. A különben kicsi garnizon, az unalmas város lett a veszte. Eleinte pontos katona volt, de rövid otttartózkodása után lerázta magáról az iskolából magával hozott kötelességérzet himporát. Csakis jó hadapródi iskolai „Beschreibung“-jának köszönhető, hogy két esztendői kadétoskodás után mezkapta a tisztí kardbojtót.

Amit a tízenhétéves kadét elkezdett, folytatta azt a huszéves hadnagy. Mulatós, vig társaságba került. Katonai kötelességeit elhanyagolta s egyre tivornya és kártya járta. Az egyhangú kisvárosi életet barátai társasága tette változatossá. Belekerült a mulatók lengyelek közé s ez sok pénzt emésztett fel. Adósságot-adósságra halmozott s hogy könnyelműsége teljes legyen, bolondja lett a nőknek. Már pedig Czernovitzban sok szép leány megfordul. Ugyanis az Oroszországban szerenését próbált, vagy oda induló orfeumos dámák nagyobb része megálló stációznak tekintik Czernovitzot, ahol több heti vendégszereléssel egybekapcsolt mulatozással vidítják fel az ottani élvágyó fatalaságot.

Bontus Gyula hadnagy, mint az éjszakai mulatók bökéző mecenása, összeakadt valami *Fraculin* *Mitzi Kissy* nevű hangtalan énekesnővel. Ami hitele volt, kimerítette a nőért, aki aztán látván, hogy *Bontus* hadnagy urnak fogytán van a pénze, bucsu nélkül távozott Czernovitzból. Még a hotelszámlákat is a nyakig adós tisztoskának kellett kifizetnie.

A hitelezők egyre szorongatták. Ezredeséhez garmadába gyűltek a feljelentések és a becsületügyi eljárás nem késhetett már soká. Ez elől menekült a huszonhárom éves fiatalember, amikor leköszönt rangjáról és sietett eltűnni Czernovitzból. Családjá segélyezni nem tudta s ami kis pénzt a rokonságától összeszedett, hamarosan elfogyott. Bejárta egész Ausztriát, de nem lévén előképzettsége, álláshoz jutni sehol sem tudott. Azután Budapestre jött. Sokáig lézengett állás nélkül. Rubáját s apró ingóságait zálogba tette, ebből tengette életét.

Megfelelő alkalmazást nem tudott elnyerni. Még díjnoknak sem mehetett el, mert egy-egy üresedés alkalmával több száz volt az ajánlkozó. Végzettségében elhatározta, hogy boltiszolga lesz. Ilyen minőségben lépett az egykor deli hadnagy a *Müller* lápót szőnyegkereskedő cég szolgálatába. Egy ideig meg voltak vele elégedve, nem adott panaszra okot s úgy, ahogy elvégezte dolgát a Dávid-utca 7. számú házban lévő boltban. Egy napon azonban észrevette *Müller*, hogy több szőnyeg fogy, mint a mennyit eladnak. Rövid megfigyelés után rájött, hogy mintegy 800 korona ára szőnyeg tűnt el a raktárból s a tettes nem lehet más, mint az ex-hadnagy, *Bontus* Gyula.

Müller a rendőrségre sietett és megtette a feljelentést. A kiküldött detektívek éppen munkaközben fogták el a Dávid-utcai boltban s levittek a főkapitányságra. Kihallgatása alkalmával elmondta azt, — amit a gazdája sem tudott — hogy katonatiszt volt. A rendőrségen nem is hit-

tek neki, de *Bontus* okiratokkal bizonyította be állításai valóságát. A volt hadnagy beismerte, hogy szőnyegeket lopott és azokat elzálogosította. Lopott, mert hozzá volt szokva a jó élethez és szolgai fizetéséből megélni nem tudott. A zálogcédulák egyrésztét át is adta.

A szerencsétlen ex-hadnagyot beismerő vallomása alapján letartóztatták és holnap átviszik az ügyészség fogházába.

UJDONSÁGOK.

Az első botrány.

— A szoknyanadrág budapesti premiéréje. —

* * *

Az első skandalum a fővárosban! Ne háborodjék föl senki, ne vádoljon tájékozatlansággal cénkí és ne említsé, hogy szántszándékkal ferdíték, amikor azt állítom, hogy ez volt az első botrány ebben a fővárosban. Nagyon jól tudom, hogy a szép és virágzó főváros elég gazdag botrányokban. Ha az arányokat vizsgáljuk, bizonyára nem szegényebb, ha nem gazdagabb más nagyvárosoknál.

Sok tényező garantálja, hogy valamiképpen ki ne fogjunk a skandalumokból. A főváros a központja a politikának. Itt futnak össze a politikának valamennyi szála. S a politika ily centrumában hogy is ne kergetne skandalum skandalumot? A gazdasági, a kulturális életnek is a főváros a centruma. S ilyenformán gazdasági, kulturális, művészi és irodalmi botrányokban bővíben lehetünk és vagyunk is mindig.

És mégis első skandalumról kell szólnunk. Mert ilyen okból még nem támadt utcai botrány. A jupe coulotte miatt tört ki. Jupe coulotte-nak nevezik ugyanis a szoknyanadrágot, ezt a legújabb divathölgyet, melynek bevonulása vagy nagyon diestelennek nevezhető, vagy olyan diésőségesnek, amilyenhez hasonlóval még nem vonult be divatújítás soha. Mert éppen skandalozus bevonulását hajlandók a divat hősei és hősnői diésőségesnek minősíteni.

Budapestben eddigelé még egyetlen nő sem merésztelt nyilvánosan mutatkozni szoknyanadrágban. A párisi példa lebegtetett a divathölgyek szeméi előtt. Ott ugyanis — mint megtörtük — a tömeg ironiája elég brutálisan nyilvánult meg, amikor két divathölgy vértanúságra elszántan a löversenyterén jupe coulotte-ban jelent meg. Akkor röhögés fogadta a divat-eszteleneket s úgy szembezállt a tömeg az inszinuációval, hogy a hölgyeknek menekülniök kellett.

Páris a nagy hőbortok és hatalmas esztelenségek világvárosa, ahol minden lehetséges. És mégis csufondárts, viharos vereség érte az elszánt, magukat önfeláldozóknak minősítő hölgyeket. Így hát kétféle következenziát lehetett volna a párisi eseményből levonni. Az egyik, a józanabb az lett volna, hogy nálunk sem szabad ilyen botránydivatban mutatkozni, mert ha a túlfinomult párisiak is brutálisan agyonröhögtek, akkor a mi közönségünk talán még brutálisabb lesz. A másik pedig abból a föltevésből indult ki, hogy egy kevésbé elfinomult publikum talán nem lesz ily érzékeny és ennek folytán toleránsabb is lesz.

Mint hogy ennek a promisszának volt legkevesebb valószínűsége, mi sem természetesebb, mint az, hogy ebből indult ki az a két divathölgy, aki az *Andrásey*-uton végighaladt a szoknyanadrágban s el akart vegyülni, vagy előnyösen akart feltűnni a legnagyobb emberáramlásban.

Igaz: nagy brutalitás volt a tömeg részéről a fogadtatás. Eleintén a párisinál nagyobb kacagás kísérte őket. Erre talán el voltak készülve. De hamar a sarkukhoz kötődött egy nagy tömeg. Nemesak gaminek, vargainasok, vagy szemenszedett söpredékekből álló népek, hanem urí emberek is követték őket eleintén csufolkodva és röhögve, később már tettelességre vetemedve. Bizony megtépték a szegényeket; a kalapjaikat leszakították, a nadrág-

szoknyát behasították, még a frizurájukat is össze-vissza rángatták s ki tudja, mi történt volna velök, ha nem menekülnek be valahogy egy üzletbe.

Ez volt a premiéréje a szoknyanadrág divatjának Budapestben. S ezek után csodálni való volna, ha a divat nem válna hamar Budapestben is általánossá.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szerda, márczius 8. — Róm. kath.: Ist. Ján. Kán. — Prot.: Ist. János. — Görög-ország: február 23. Pólikárp. — Zsidó: Adar 8. — A nap két reggel 6 óra 31 perczkor, nyugszik délután 5 óra 52 perczkor. — A hold két délelőtt 10 óra 16 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 10 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor, A horvát miniszter fogad délután 4 órakor, A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A főváros törvényhatósági bizottságának ülése az Ujvárosfőzsa közgyűlési termében délután 4 órakor.

Petőfi ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével 1 korona. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap, Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Közlekedési Múzeum 9—6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Technológiai Iparmúzeum 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő képtárak: Kézdi-Kovács László kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Nikolas Tarkhoff kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára, Nyitva 10—2-ig.

— **Uj udvari tanácsos.** A király Kiss József budapesti közjegyzőnek a közügyek és a közjótékonyság terén szerzett érdemei elismerésül a magy. kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta. — A király Biró Zsigmondnak, a Pesti Haza Első Takarékpénztár-Egyesült Igazgatósági tagjának, a közgazdaság terén szerzett érdemeiért a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Apponyi Albert Angliában.** Gróf Apponyi Albert nagyszabású amerikai felolvasó körútjának folytatása is következik Angliában. Londonból jelentik, hogy a Peace Society (békétársaság) igazgatótanácsa megkérte gróf Apponyi Albertet, hogy a Guidhallban tartandó évi közgyűlésén, amelyet májusban fog megtartani a lordmajor elnöklésével, mondja el az ünnepi beszédet. A Nemzeti Békétársaság, amely ötvenhétéz egyesületet képvisel, föl fogja szólítani Apponyit, hogy ugyancsak május folyamán Anglia több városában is tartson előadást a békemozgalomról.

— **A hercegprimás képviselője Budapestben.** Dr. Kohl Medárd püspök ma délelőtt *Nemes* Antal prelátus és dr. *Halitzkay* Béla Zoltán szentszéki jegyző kíséretében visszakereszt Budapestre. *Kohl* püspök tudvalevőleg *Vasary* Kolos bíbornok hercegprimás újvi üdvözlét adta át X. *Pius* pápának. A püspököt szombaton fogadta bucsukihallgatáson a pápa és vasárnap indult haza.

— **Magyar gazda ajándéka a királynak.** A király budavári időzésének idejéből érdekes és kedves történet szivárgott ki most utólag. Még a múlt hónap huszonnyolcadikán megjelent a Várban jó *Kabacsek* András gazdurnak a Laczháza mellett lévő *Peregról*. Jött a legelső magyar emberhez, a királyhoz s karján nagy gonddal őrizgetett egy cserepbe ültetett szőlővengyét, *érett fürtökkel*. Ajándék volt, jó szívvvel hozott ajándék a szeretett király számára. Négy évvel ezelőtt ültette lojalis magyarunk azzal, hogy az első termést *Ferencs Józsefnek* felajánlja. Fönn a palotában aztán először el sem akarták fogadni a természeti ritkaságot.

— **Pedig nem kívánok érte semmit se!** — jelentette ki büszkén a peregi gazda.

Addig buzdoklodott azonban, amíg végre a kabinetiroda mégis csak meglönyöcsült rajta s a cserepes szőlő csakugyan a király elé került. És a király meg is örült az ajándéknak, saját felséges kezével metszette le a fürtöket s naponként csipegetett belőle. Meg is hálálta a róla való megemlékezést, szép, értékes *csüsti órát* meg köszönőiratot adatván a jó gazdának.

— **Erzsébet-rend.** A király özv. gróf Pálffy Pálné szül. Károlyi Geraldine grófnőnek a közjótékonyosság terén szerzett kiváló érdemei elismerésül az I. osztályú Erzsébet-rendet adományozta.

— **Kihallgatás a kultuszminisztériumban.** A jövőben további intézkedésig nem esütörtökön, hanem pénteken lesz audiencia a kultuszminisztériumban. Gróf Zichy János kultuszminister, Molnár Viktor és Náray-Szabó Sándor államtitkárok minden pénteken délután 4 órakor, Balogh Jenő államtitkár pedig minden pénteken délután 5 órakor tartanak kihallgatást.

— **Kossuth-szobor leleplezési ünnep.** A sátorajaujhelyi Kossuth Lajos-szobor már teljesen elkészült és a leleplezés nagy ünnepek keretében fog végbemenni. Az ünnepélyt május második felében tartják meg. — Ugyanezen a napon leleplezik le a széphalmi Kacinczy-szobort, amelyet Kacinczy Gábor nyug. főlablábíró emelt.

— **Fogazzaro meghalt.** Antonio Fogazzaro szenátor, a nagyírú olasz regényíró, mint Vicenzából táviratozzák, ott ma reggel 5 óra 20 perccor meghalt. Az író néhány nappal ezelőtt súlyos operáczió után, laparatomlát (hasmetszést) végeztek rajta. Orvosai már tegnap feladták minden remény, hogy a nagybeteg író életben tartásáért. Fogazzaro a mai olasz irodalomnak egyik legnevezetesebb alakja, az olasz szépróza nagymestere. Finom elbeszélései és nagy szabású regényei a világ mindenféle nyelvére le magán fordítva. Magyar nyelven is számos műve jelent meg, így „A szent” (Il Santo) című regénye is. Ez a regény volt az, amelynek alkalmából Fogazzaro nevét a legtöbbször emlegették. 1906. áprilisában történt, hogy X. Pius pápa indexre vetette a Fogazzaro regényét. A pápa maga is olvasta a művét és különösen a regény hősnőnek, Benedettonak alakját kifogásolta. Benedetton Fogazzaro a maga elveit akarta megtestesíteni, amelyre a katolicizmus reformját, az „ugynevezett” „modernizmus”-t szükségesnek vallották. A pápa, aki már akkor a modernista körök ellen fordult, Fogazzaronak az egyházból való kiközösítésével fenyegetőzött. A pápának ez a szigorúsága nagyon hatott az íróra, aki lelkében hívő katolikus maradt és hosszabb lelki tusa után végre kijelentette, hogy művét megbánta, visszavonja és kéri, hogy meg nem írtnak tekintsék. E töredelmes megbánás után X. Pius ismét kegyelmébe vette Fogazzarot. Fogazzaro hatvankilenc évét élt: 1842-ben született Vicenzában. A hetvenes évek elején tűnt föl az olasz irodalomban mint elbeszélő költő és lírikus. „Miranda” című verses regényével (1874.) és „Valsolda” című lírai költeménykötetével keltezték feltűnést. „Malombra” című regényével 1887-ben a legelső olasz regényírók sorába került. „Daniele Cortis” (1885.) és „Il mistero del poeta” (1888.) című regényeivel véglegesen megalapította regényírói nevét. D'Annunzio mellett egyike volt a legtöbb oldalú olasz íróknak. Lírai művei „Poesie scelte” címmel vannak összegyűjtve, drámai műveit pedig „Scena” címmel adta ki (1903.). Hajlott a germán miszticizmusra és ami a többi olasz regényírótól megkülönbözteti, az az angolokra emlékeztető humora és jellemző ereje.

— **A pestis horzalmái.** Karbínból jelentik nekünk: A város környékén sok félig elégetett pestisesholttestet találtak és félt, hogy ez az óvintézkedés, amelyben annyira bíztak, a gondatlanság következtében nem fog sokat érní. Budjodjouban a 300 misszionárius közül, akik odajöttek, hogy ápolják és izolálják a pestises betegeket, kettőnek kivételével mind meghalt pestisben. Mukdennek mind a nyolc kapuját bezárták és a városba csak hivatalnokokat bocsátanak be. A lakosság ellátja magát élelmiszerekkel, mert azt híresztelik, hogy az egész várost szigorúan izolálni fogják. A város környékén chunguzok rabolnak, a kereskedőket fosztogatják s őket magukat tuszokul hurezollják el, hogy aztán családjaiktól váltságdíjat esikarjanak ki. Csansz város környékén véres összeütközések voltak a chunguzok és ellenük küldött kormánycsapatok között. A chunguzok hada nagy vérontást vitt véghez és a katonaságot szétverte.

— **Egy tót agitátor halála.** Sokat hányatott és zaklatott élet fejeződött be a Bécs melletti Steinhof nevű elmegyógyintézetben. Bielek Antal, a hírhedt tót agitátor halt ott meg. Mint tanító kezdte pályáját Frivaldnádon, majd Turócszentmártonba ment, ahol bankhivatalnok és hírlapíró volt. A „Ludov-Noviny”, majd a „Katholische Noviny” cz. lapokat szerkesztette. Sajtóvívés és izgatás miatt nagy büntetéseket szabtak ki rá, melyek elől Amerikába szökött. Öregségében ivásnak adta magát, ez okozta elmebetegségét.

— **József főherceg szobra.** Ismeretes, hogy az Uránia Magyar Tudományos Egyesület mozgalmat indított, amelynek célja az, hogy néhai József főhercegnek a fővárosban emlékéhez méltó szobrot állítsanak. Az Uránia Egyesület igazgatósága legutóbb megtartott üléséből kifolyólag most újabb felhívással fordult az ország összes törvényhatóságaihoz, városaihoz, nagyobb egyesületeihez, szövetségeihez, melyben azt mondja, hogy szobrot kíván állítani József főhercegnek, a magyar dinasztia érdekesben, gondolatban, cselekvésben legmagyarabb tagjának. Azokat szólítja meg elsőnek, akik megértik szándékuk és kegyeletük tisztaságát, bölcsességét, lendületét. Nem kéri csak a gazdagok és hatalmasok dus adományait, hanem a szegények és alázatosak szerény filléreit. Mert József főherceg szobra népszobor legyen. Megtestesítője a benne megtestesült eszmének: az uralkodóház és nemzet szoros, szerves, az érzelmei közösségén alapuló kapcsolata magyar hazánk boldogulásának elsőrendű feltétele. Mi volt a népnek József főherceg, azt ma még nem kell a köz emlékeztetőben felidézni: férfias, daltias alakja, józan, magyaros észjárása, meleg és emberi közvetlensége, bensőséges ragaszkodása a köznéphöz tudóskor között is kiváló munkássága még frissen tartja, hervadástól óvja emléket.

— **Püspök, mint a női ártatlanság védelmezője.** Gróf Csáky Károly váci püspök érdekes vasuti kalandba keveredett bele. Vasárnap reggel Vácra a Bécs felé induló személyvonat egyik elsőosztályú szakaszába felszállt titkárja kíséretében gróf Csáky Károly püspök. Az egyik fülké már le volt foglalva egy szelid és kedves, tizenhat-tizenéves éves urikisasszony ült benne. A püspök közvetlenül a mellette levő fülkében telepedett le. Már indult a vonat, amikor egy elegáns katonatiszt ugrott fel és egyenesen a magányosan utazó kisasszony kupéjában foglalt helyet. A vonat gyorsan, majd lassabban futott, amint már az egy személyvonattól kitért, amikor Verőce táján sikoltás hallatszott abból a fülkéből, ahol a tiszt és a leány együtt maradtak. Gróf Csáky a zujra kisetett a folyosóra, majd határozott és erőlyes mozdulattal föltépte a fülke ajtaját. Profán kép tárult eléje. A tiszt már leoldotta kardját és hevesen ostromolta a védekező kisasszonyt. Gróf Csáky egy pillanatig szigorúan nézett a temperamentumos katonára. Azután csak ennyit mondott:

— *Vigye a kardját és a köpönyegét.*

A tiszt fölállott, feszeseen tisztelgett, felesaltolta a kardját, vállára dobta a köpönyegét és kiment a szakaszról. A püspök erre átszólt a titkárjához, áthozatta csomagjait és a kisasszony fülkéjében folytatta az utját Bécsig. Mert minden állomáson felszállhatott volna egy heves, harcias katonára...

— **A hercegprimás köszönő levele.** Azon alkalomból, hogy Vaszary Kólos bíbornok, hercegprimásnak 80-ik születésnapja volt, a „Keszthelyi Hírlap” szerkesztője és kiadója egy csinosan megfestett dobozban a hercegprimásnak szülőföldjéről, szülői sírjáról és volt szülőjükből egy-egy maréknyi földet küldtek. Ezen küldeményt a következő levélben köszönte meg az agg egyházfőfelelem: „Igaz, őszinte örömmel vettem 80-ik születésnapom alkalmából szíves megemlékezéseket és szerencsekívánataikat, melyekkel az urak megtiszteltek. Ugyszinte nagy örömmre szolgál azon szívük szeretete sugallta kedves emlék, amelyet édes szüleim sírjáról és valaha birtokukban volt kertjük és szülőjükből szívesek voltak küldeni. Mindig, valahányszor ezt a földet megpillantom, megújul bennem a gyermeki érzés, mely ahhoz a földhöz kötött és köt ma is. Fogadják uraim ezen valóban gyengéd figyelmükért és szíveségükért őszinte, hálás köszönetemet.”

— **Az ikrek regénye.** A budapesti rendőrség két nagykorú ikret keres. Ugyanis Gangl Ferencz és Gangl Gyula 24 éves ikertestvéreket születésük után édesanyja beadta a Fehér-keresztbe. Azóta nem látódott velük és a fiuknak teljesen nyomuk veszett. Most keresteti őket, ki tudja, előkerülnek-e és honnan, valaha.

— **Összeégett asszonyok.** Tegnap este Dévai József kecsesi felesége Szabolcs-utca 15 számú lakásán magára rántotta az égő petróleumlámpát, amitől a ruhája tüzet fogott. Az asszony ösvet-szélyes égési sebeket szenvedett. A Bethesda-kórházba vitték — *Icsnyák* Mária népszámoszó hét éves nevelt leánya, *Drovnók* Anna a Szépvölgy-utca 15. számú lakásán az égő kályhába szeszt öntött, s a kezében lévő üveg felrobbant és ettől a leány az arczán és a karján súlyos égési sebeket szenvedett. Az Új Szent János-kórházban ápolják.

— **Meghíusított merénylet a spanyol király ellen.** Madridból jelentik: A sevillai pályaudvaron, mielőtt a királyt hozó vonat megérkezett, egy anarkistát fogtak el. A börtönben a letartóztatott anarkista öngyilkossági kísérletet követett el.

— **A Müegyetemi Becsületszék ujjáalakítása.** Még 1904-ben indult meg a Müegyetemi Athletikai és Football Clubban egy akció, amelynek eredménye az lett, hogy megalakították a Müegyetemi Becsületszék, mely hivatva van az egyetemi hallgatók közt nagyban divó könyvelmi párbajokat megszüntetni és a lovagiasság szempontjából is egy egészséges irányzatot meghonosítani. A becsületszék szabályzatát annak idején *Lindner* Erő és *Moór* Jenő dolgozták ki *Zipernovszky* Károly müegyetemi tanár vezetése alatt és több diák-kongresszus is elfogadta azokat. A becsületszék az elmúlt két évben kissé lanyhán működött, míg végre most ismét érteljes kezébe került vezetése. Az idei becsületszék a napokban tartotta alakuló gyűlést a Müegyetemi Segélyegyletben. A gyűlésen az összes müegyetemi egyesületek a Müegyetemi Becsületszék szabályzata szerint 4—4 taggal képviseltették magukat. Elnökké újjólag *Penny* Aladárt választották meg. A Müegyetemi Becsületszék ezután tisztelgett *Zipernovszky* Károly müegyetemi tanárnál, az Országos Párhajellenes Szövetség alelnökénél és a Becsületszék tiszteletbeli elnökénél, aki beszédében utalt arra, hogy a Müegyetemi Becsületszéknek egészen azon kellene lennie, hogy a párbajmánia és a párbaj ellen küzdelmet vegyen fel, s hivatását nem fogja úgy betölteni addig, míg a párbajokat maga is megengedi vagy azok mellett dönt. Az újonnan megalakult Müegyetemi Becsületszék érdemleges ülést is tartott már, amelyen döntött az eléje terjesztett Bácsy-Hubert-féle ügyben.

— **Gyanus „Országos Szövetség”.** Rosenfeld Mór pénzbeszedő a rendőrségnél kaucziója elszakításával vádolta meg a Magyar Építő Kézműiparosok Országos Szövetsége nevű különös intézményt. A Szövetség-utca 11. számú házban van az Országos Szövetség székhelye. Az irodahelyiség a második emelet 12. számú lakásában van Baán Vilmos nyugalmazott tanító és családjánál albérletképen. Az egyik az irodahelyiség, a másik szűk kis szoba *Kostyán* Jenő ügyvezető igazgatónak és a feleségének a lakása. A Szövetség díszelnöke az igazgató felvilágosítása szerint *Szemere* Miklós és amely éppen most készül egy félmillió alaptőkével részvénytársasági bankot alapítani. Magának a Szövetségnek a vagyonát a három-négyszáz tagnak évi tagdíja alkotja. A múlt év májusában alakult a M. É. K. O. Sz., alapszabályai azonban még nem érkeztek le a belügyminiszterre. Az igazgatóság elnöke *Kredics* Rudolf beteggyógyászati hivatalnok, alelnöke pedig *Lőrincz* Konstantin műzolomester volt egy ideig, de aztán összeveszett a Szövetséggel s állása most betöltetlen. Rosenfeld feljelentése elmondja, hogy a Szövetség annak idején öt 800 korona biztosíték ellenében alkalmazta. Most megváltik állásától, a felmondási idő lejárt, de a pénzt nem tudja megkapni. A telefonszám, amelyre a Szövetség nyomtatványai bűszkén hivatkoznak, a házban lakó hentesmester üzleti telefonja. Az irodában azt mondták, hogy Rosenfeld tényleg nem kapta meg a kauczióját, de csak azért, mert nem tudták neki kézbesíteni. A pénzt erre dr. *Serényi* Rezső ügyvédnél depozitálták, akinek Szondy-utca 19. szám alatt van az irodája. Az ügyvéd azonban semmit sem tud a pénzről.

— **Házasság.** Nagybarcsai Baresay Tibor tart. huszárhadnagy, alpestesi birtokos, özvegy nagybarcsai *Baresay* Ákosné, székesi *Gubányi* Ilona és néhai nagybarcsai *Baresay* Ákos es. és kir. kamarás fia, e hó 5-én tartotta eljegyzését sárosi *Sárossy-Kapeller* Edinával, özv. círményesi és karánsebesi báró *Piáth* Miklósné, *Fach* Mary és néhai férje sárosi *Sárossy-Kapeller* Ödön leányával.

Kelner Samu életbiztosítási tisztviselő Budapesten eljegyezte *Lederer* Jankát Óbudáról.

Mihályi *Perco* Vladica es. és kir. katonai építészeti számtiszt folyó hó 5-én fél 1 órakor az Erzsébet-templomban házasságot kötöttek.

Lederer Oszkár eljegyezte *Winkler* Jankát, *Winkler* Ignác ingatlanforgalmi iroda tulajdonosának leányát.

Messinger Dezső eljegyezte *Deutsch* Renét.

— **A vadorzók merénylete.** Vajdahunyadról jelentik: Tegnap éjjel *Muntyu* János nándori kincstári erdőőr, amint vacsoráját fogyasztotta, az ablakon keresztül ismeretlen tettes agyonlőtte. A halóság megindította a nyomozást. Azt hiszik, hogy *Muntyu* vadorzók ölték meg.

— **Seolari ezredes és a gyilkosai.** Seolari ezredesnek, a velencei főparancsnoknak rémes meggyilkoltatásáról és az erődítmény-rajzok elraboltatásáról még a következőket jelentik: Seolari ezredes a XXI. savoyai ezrediek, s a velencei erődítményeknek volt a parancsnoka, s az összes tervrajzokat, térképeket, mozgósítási parancsokat és más fontos iratokat ő őrizte. Birtokában voltak a Velencei szárazföldi erődítményeinek a rajzai, a melyeknek megszerzéséért vetődtek a hatalmak. És az erre vonatkozó sknamunka végre sikerült is. Egyik nagyhatárnak — még nem tudni melyiknek — sikerült megnyernie azt a három hadnagyt, aki Seolari ezredesnek a közvetlen szolgálatában állott. Nagy pénzajándékok árán rábírták őket, hogy az erődítményekre vonatkozó rajzokat és iratokat kiszolgáltassák. A három tiszt éjnek idején Seolari szobájába hatolt, az irásokat és a szekrényeket fölfeszítették s magukhoz ragadták a zsákmányt. Végzetes véletlenségből az ezredes éppen akkor tévedt be a szobába, s munkájuk közben lepte meg az árulókat. Ezek rémülten és észrevetetlen kirohantak, de annyi lélekjelenlétű még volt, hogy a fontos okmányokat magukkal vigyék. Seolari ezredes rögtön fellármásta a garnizont, s megindult a hajszá a kémek után. Az üldözésnek meg lett az eredménye, a három hadnagy kézre került, a tervrajzok, az iratok azonban nem voltak már a birtokukban; vagy eldugták, vagy átadták őket, ami mellett az is bizonyít, hogy igen nagy pénzszegeket találtak náluk. Az éj izgalmaiból és botránnyalból még föl sem oszudott a garnizon, amikor korán reggel lecsapott a szenzáció megjelése a városra, hogy Seolari ezredes hirtelen meghalt, s rögtön rá azt a véshírt is rebesgették, hogy erőszakos halállal, méreg utján pusztult el. A vizsgálat hamarosan megerősítette a rémhírt, s kiderült, hogy ciankálit és ópiumot keverték Seolari, kik követették el a rémtettet, csak annyi bizonyos, hogy a három árulónak cinkosai vannak, akik ilyen módon akartak segítségére sietni a munkájukban megérett hazaáruló tiszteknek. Lázasan folytatják a nyomozást a lagunák városának e rémtettekbe fuladt bünygyben s a legrövidebb idő alatt összeül a katonai törvényszék, hogy a három árulóval és még kérekeritendő büntársaikkal végezzen.

— **Az Újságíró Egyesület segítőalapjából.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgató-tanácsa ma délután dr. Bródy Lajos udvari tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, amelyen tudomásul vette Székely Arthur pénztáros havi jelentését és 835 korona segély-kölcsönt utalványozott ki.

— **Amerikába szöktetett gyermek.** Wachtel Jakabné, kályhásmeister neje, aki a Báthori-utca 8. szám alatt lakik, a rendőrségen a következő följelentést tette. E hónap 3-án Wachtel Margit unokáját természetes apja, Hazai József czimfestő elvitte sőtálni s azóta a gyermekkel együtt eltűnt. Hazai valószínűleg Amerikába megy gyermekével. Megjegyzendő, hogy a gyermek törvényes gyámja Wachtel Jakabné s így gyermekrablás büntette címén Hazai Józsefet és Wachtel Margitot nyomozzák. Hazai József budapesti születésű, 38 éves, beszél magyarul, németül, angolul, közép-nagyságu. Ismertető jele, hogy jobb kezének három ujja begörbült és selypítve beszél. Wachtel Margit Magdolna 13 éves, budapesti iskolásleány, magyarul beszél, korához képest magas, sovány, arca hosszú, sápadt, szeme kék, haja szőkés, fogai épek. Szürke ruhát, téli teveszőrtricot kabátot szürke téli kabátot, rövid barna boát, szürke szőrsapkát visel. Állán kis forradás van.

— **Márcziusi ünnepek.** A Galilei Kör, mint a szabadgondolkodó főiskolai ifjúság egyesülete, az idén is az egyetem hivatalos ifjúságától külön üli meg a maga márcziusi ünnepét a Vigadóban, márczius 26-án, vasárnap délelőtt. Az ünnepen az ifjúság szónokain kívül számos előkelő művész és művész nő fog szereplni.

— **A temesvári szélhámós.** A temesvári szélhámós páratlan és vakmerő családja ügyében a temesvári rendőrség széleskörű nyomozást végzett. Megállapították, hogy a szélhámós Budapestről jött Temesvárra, hol Babarcsi József és Bolangi János név alatt vitte véghez csalásait, elhordatva többek közt a szeszgyárak istállójának tégláit. Kiderült továbbá, hogy egy temesvári leánynak megkerkte a kezét és itt mint Bárány Jenő segédtanfelügyelő szerepelt. Megállapították, hogy a szélhámós tulajdonképeni neve Bartucz Béla, többszörösen büntetett híres utazó-zsebtolvaj, kit a rendőrség már országszerte köröztetett.

— **Óriási tüzkatasztrófa egy moziban.** Röviden megemlékeztünk az oroszországi Bologojewben, a városi Mozgó-Színházban történt óriási tüzkatasztrófáról. Szentpétervárról most még a következő részleteket jelentik: Bologojew mintegy 300 kilométernyire fekszik Szentpétervártól, a Nikolu vasutvonal mentén. A színházban éppen egy vasuti katasztrófa volt műsoron és a tulajdonos figyelmeztette a közönséget, hogy nemsokára robbanas lesz hallható és akkor a vonat kisklik. Ebben a pillanatban tényleg hatalmas detonáció hangzott; egy benzintartó robbant föl és a fából készült színház egy pillanat alatt lángokban állott. Nyolcvankét személy, akinek mintegy fele gyermek volt bentégett. Negyvenegyen súlyos égési sebeket kaptak. A kifelé tolongó nézőkből az egyetlen kijáraton át csak harmincezen tudtak megmenekülni, miközben rettenetes jelentek játszódtak le. A halottak között van a Nikolai vasut több hivatalnoka is családijával együtt. A lakosság kétségbeesése leírhatatlan. — A katasztrófa áldozatai legnagyobb részt nők és gyermekek. A színház tulajdonosa, Davidson segédeivel együtt elpusztult a lángokban.

Pétervárról jelentik még nekünk: A bologojewi mozgófénykép-színházban a tűz ugy támadt, hogy Davidov, a kinematográf tulajdonosa vigyázatlanságból feldöntött egy étheres palackot. Mikor a lángok betöltötték a helyiséget, a füstöl sok asszony elájult, ezeket letaposták és kétségbeesett küzdelem támadt az egyetlen kijárat körül 45 férfi szabadult ki, de ezek is súlyos égési sebeket szenvedtek. A nézők fele odaveszett. Legnagyobb részüknek ruhája lángot fogott s ugy égtek meg, másokat a leomló tetőzet temetett maga alá. A halottak között van egy rendőr négy gyermekével, egy házaspár 5 gyermekével. Egy vasuti tisztviselőnek sikerült a szabadba jutnia s ott kereste gyermekét, de mert nem találta, visszarahant és a falházban elégett. Sokan a megmenekültek közül, akiknek gyermekeik pusztultak el, megőrültek. Nem lehet megállapítani, hogy hány gyermek halt meg, mert a kis holttestek szénné égtek s garmadában hevernek.

— **A kádba fult.** Auguszt János a szegényháztéri Erzsébet-menház ápolója volt. Ma, amikor az ápoltak ebédhez ültek, hiányzott Auguszt János, aki tíz éve él a menház falai között és hetvennégy éves volt. Hetenként kétszer fürödni kellett s így ma délben is rendes fürdőjét vette, beült a kádba és — néhány perc múlva halott volt. A fürdőfelügyelő néhány percze magára hagyta s mikor visszament, Augusztot a víz alá merülve, élettelenül találta. Auguszt Jánost szívszélhűdés ölte meg.

— **Holtzer, az aradi váltóhamisító.** Aradi jelentés szerint a letartóztatott nagykereskedő, Holtzer Mihály tegnap este kétszer is rosszul lett az ügyészségi fogházban. Injekciókat adtak neki s mikor eszméletére tért ezt mondta:

— Én nem fogom túlélni ezt a dolgot. Évek óta szívbeteg vagyok, meg fogok fuladni, ha itt maradok... Holtzert ma reggel az ügyészségi kórházba szállították. Az ügyészségi vizsgálat kiderítette, hogy Holtzert évekkal ezelőtt halottrablás miatt másfél évi börtönrre ítélte az aradi törvényszék. Csutak Károly volt temetkezési vállalkozóval együtt tízezerrel megkárosította Gerhardt Tauci magánzó örökösait, akikkel elhitette, hogy az elhunyt ötvézer forintot temetést kívánt magának. Kierőszakolták az örökösöktől, hogy a holttestet Budapestre hozzák és ilyen czimon ezeket kaptak az örökösöktől. A Kuria valamivel enyhítette Holtzer büntetését. Az ügyészség kihallgatta Moskovitz Jakab ruhakereskedőt, aki azt vallotta, hogy Holtzer a Tóthtól kicsalt pénzt részint üzletbe fektette, részint pedig ingatlant vásárolt. Újabb kihallgatást erre nézve Holtzert is, aki ismét hangoztatta, hogy a Tóthtól kötött üzletre ő csak ráfizetett és pénzt ruhakereskedésén szerezte, mely az utóbbi években nagyon fellendült.

Holtzer Mihályt ma átszállították az ügyészségre, azonban betegsége miatt nem lehetett kihallgatni. Az egyes pénzintézetekben elhelyezett váltókat Holtzer fia gyorsan kiváltotta. A rendőrség Tóth ellen bizonyítékok hiányában beszüntette az eljárását.

— **Eletuntak.** Az éjszaka a Fő-utca 81. sz. ház előtt egy husz-huszonhárom év körüli munkáskülsejű fiatalember eszméletlenül összeesett. A mentőket hívták hozzá, akik mérgezést állapítottak meg. A fiatalembert a Rókus-kórházba vitték. — **Halász** Étel tizenhét éves házileány az éjszaka az Ovoda-utca 21. számú házban lévő lakásán szerelmi bántában marólugot ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — **Lukács** Margit huszonkilenc éves utcai leány a Dávid-utca 19. számú lakásán marólugot ivott. — Tegnap este **Kotnyás** Antalné negyvenöt éves napszámosnő a Ferencz József-híd budai oldalán a Gellért-rakpartról a Dunába ugrott. A közelben lévő hajósok azonban kimentették.

— **Gyilkosság kalapácsütéssel.** Fehérmegyében rémes családi tragédia történt. A fehérmegyeyi Csász községben Mészáros György császi kovácsmeister egy kalapácsütéssel megölte mostohaapját, Szőnyi István székesfehérvári délviasuti kazánkovácsot, aki az öreg élete ellen tört. Szőnyi István részeges, házastárs ember volt, aki örökös viszálykodásban állott mostohaapjával, mert azt tartotta, hogy apja őt mostohatestvérei javára megrövidítette. Az elmúlt vasárnap lakodalom volt Mészáros György házánál; Szőnyi egyik mostohaapja nőszült és a lakodalomra Szőnyit nem hívták meg. Emiatt nagyon elkeseredett, hogy egész héten ivott, szombaton pedig azzal bucsuzott el Székesfehérváron lakó családjától, hogy Császra megy és leszámol mostohaapjával. Vasárnap délelőtt felkereste a császi községi bírót és azzal is közölte szándékát, de a bíró nem vette komolyan a fenyegetést. Onnan egyenesen mostohaapja házához ment, akit a műhelyében talált, amint a kohó tüzét élesztette. Szőnyi belépett a műhelybe és szó nélkül rátámadt az öregre, akit a levegőbe emelt és a kohó tűzébe akarta dobni. Az öreg a kezében lévő kalapácsal védekezett és amidőn Szőnyi már csaknem belelyomta az égő szénbe, a kalapácsal fejére sújtott és oly erősen találta, hogy Szőnyi nyomban meghalt. Az eset után Mészáros György önként jelentkezett a községi előjáróságánál, amely értesítette a polgári csendőrséget. A csendőrség azután Mészáros Györgyöt letartóztatta és a székesfehérvári ügyészség fogházába szállította Szőnyi Székesfehérvárott lakó családjá az esetről mitsem tudott és csak tegnap délután értesült róla. Szőnyi feleségét urának tragikus vége annyira megrendítette, hogy megőrült.

— **Foghuzás a falun.** Aradmegyében Floruc Tódor lugozi lakos fogat ment huzatni a Silingya községben lakó Belner Sándor kuruzslóhoz. Foghuzás közben a keruzsló Floruc alkapsát kiszakította és Floruc azonnal meghalt. A kuruzslót letartóztatták.

— **Egy papválasztás bonyodalmai.** A nyitrai megyei Negyed községi református lakossága napok óta nagy forrongásban van. Egy papválasztás bonyodalmai lázították fel a csendes falut, a halálzás folytán megüresedett református lelkesi állásra Szabó János segédlelkészt akarták megválasztani a negyedi hívek, azonban Szabó a kánoni törvények szerint ő nem választható. A lelkesválasztó-bizottság már háromszor árt a községben, de a Szabó-pártiak a többi választókat annyira terrorizálták, hogy senki se mert szavazni. A református egyházkerületi gyűlés, a negyedik belegyűlése nélkül, Sándor Benő bapi lelkészt választotta meg. A községben emiatt valósággal forrongás tört ki. Bevették a bíró ablakait s házára falragaszokat tettek, melyben megfenyítik, hogy a házát felgyújtják, őt és családját pedig kiirtják. Pintér Lajos bíró segítségért kért a vágsellyei főszolgabírótól, akinek intézkedésére husz csendőr ment a lázongó községbe.

— **Vonatösszeütközések.** A Szabadkáról hétfőn reggel Szeged felé haladó tehervonat a lokomotívvezető gondatlansága folytán nekiment egy veszteglő tehervonatnak. Az összeütközés következtében a lokomotívvezető megsérült és több kocsi összetört. A lokomotívvezető ellen megindították a fegyelmi eljárást. Egy másik összeütközés is történt a székesfehérvári vonaton. A Sárbogárd felől Székesfehérvárra 9 óra 13 perczkor érkező vegyesvontat tegnap este a börgöndi vasutállomáson beszaladt az ott veszteglő tehervonat látuljába. Az összeütközést hibás váltóállítás idézte elő. Az összeütközés következtében az utasok leestek üléseikről és többen könnyebb természetű sérüléseket szenvedtek. A balesetnek egyetlen komolyabb sebesültje Takács Imre fékező, aki kibukott a vegyesvontat utolsó kocsijának fékbódéjából és fejét zuzta össze. A sebesült fékezőt Székesfehérvárra szállították, ahol a Szent György-kórházban ápolják. A vegyesvontat a baleset következtében csak hosszabb késedelemmel folytathatta útját.

— **Rejtélyes széngázmergezés.** Temesvárról jelentik: Özv. Pervulof Emilia diákokat tart ellátáson. Az egyik szobában az asszony és egy vidéki tanító Kracsuneszku Olga nevi 13 éves leánya aludt. A másik konyhával elválasztott szobában három kosztos diákgyereknek feltűnt, hogy a háziasszony a szokott időben még nincs ében. Azután ismételt kopogásra sem kaptak választ, a szomszédokat fellármázták, akik feltörték az ajtót. Özv. Pervulof Emilia eszméletlenül a földön, Kracsuneszku Olga eltorzult arccal az ágyon feküdt. A gyorsan előhívott mentők a leány halálát konstatálták az asszonyt pedig súlyos betegen a kórházba szállították. A hatóság megejtette a vizsgálatot és széngázmergezést konstatált.

— Akiért egy báró Rothschild megölte magát.

Egyik szabadkai kávéházban regényes sorsu, korahervadt fiatal nő keresett állást mint kávéházi — felírónő. Bizonyítványával igazolta, hogy Gertner Flórának hívják s hogy felírónői minőségben már több helyen volt alkalmazva. A kávéház azonban nem tudta alkalmazni a leányt, aki erre Újvidékre utazott tovább, hogy ott próbáljon szerencsét. Gertner Flóra nevének néhány év előtt sokat emlegették. Megható s tragikus élettörténet áll az alig huszonhárom éves leány mögött, aki ma megviselt, elnyűtt kaszirosleány, holott csak egy öreg plutokrata gőzjén mulott, hogy nem lett a világ leggazdagabb asszonyainak egyike. Gertner Flóra halálosan szerelmes volt báró Rothschild Náthán legifjabb fia, Károly báró. A Rothschild-tu, mivel másképpen nem tudta magáévá tenni a leányt, el akarta venni, de mert akaratát megtört atyjának tiltakozásán, az ifjú Rothschild öngyilkos lett és meghalt egyik bécsi kis hotel szobájában és a báró Rothschild ideáljának menekülni kellett Bécsből. A hányatott élet, a betegségek teljesen le-törték szegényt.

— **Tűzek.** Tegnap este Orenstein Albert Dobuteza 87. számú asztalosműhelye a kályhából kipattanó szikrától kigyuladt. A tüzet a VII. kerületi tűzország oltotta el. — **Stern Fülöp** Dessewffy-utca 10. szám alatt lévő fűszerkereskedésében az éjszaka tűz támadt. Az üzlet egyrésze leégett, a tüzet a VI. kerületi tűzoltók oltották el.

— **Gyors- és teherárúk házhoz szállítása.** A magyar kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. szakasza alapján már éveken ezelőtt rendszerezte azon intézményt, hogy a budapesti-józsefvárosi, budapesti-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárúkat a címzettnek saját szerződött fuvarosával házhoz szállítja, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben, továbbá a Mexikói, Egrassy-, Hajtsár-ut, Komócsi-utca, Rákospatak, Csömöri-ut, Öv-utca, Erzsébet királyné-ut által határolt városrészen, vagy a tisztviselő telepen lakik. Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoztatja el a Budapesten átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárúkat is, melyeknek elvámozolása a vasutara bízott; egyúttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítványok után kiállítandó árnyilatkozatokati s ezen megbízottja által állítja ki. Utánvéttel terhelt, Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árúk, melyeknek összehaladja, csak a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállíthatnak házhoz. Jogában áll ezenkívül mindenkinek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által e czélekből szerződött fuvarozóknak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ezen utasítás az illető állomáson még az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhoz való elszállítási díjak a következők: a) gyorsárúkért: 10 kg. súlyig 40 fillér, 10—25 kg.-ig 60 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 70 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 60 fillér, b) teherárúkért: 50 kg. súlyig 60 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 50 fillér, c) adóköteles tárgyak megadózatásáért 25 kg. súlyig terjedő áruknál fuvarlevelenként 10 fillér, 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 20 fillér, 50 kg.-on felüli áruknál 40 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításért a vállalkozó nyilatkozatánaként 10 fill. számíthat. Az áruk házhoz szállítása esetén, ha az áru fogsztási vagy vámilletékek alátelve nincs s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható s az árut ott át is veszi, csak a fuvarlevélben felszámított összeg szedetik be. Ha az áru vámilletékek vagy fuvarozási adónak van alátelve, még a címzettnek kézbesítendő vámnyugta, illetve adóbárca szerint fizetett vámilleték, fogsztási adó és vámkövetési illetékek is megfizetendők. A szállítványozó az árut a lakás vagy üzlet-helyiség azon részébe tartozik állítani, mely é czélra neki kijelöltetett. Ha címzett az áru befuvarozása idején lakásán nincs, a másodsor, esetleg többször is megkísérelt kézbesítésért külön illeték nem számítható fel. Ha címzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavétel, újra való elhozatal, vagy más helyre való szállításért a díjszabás szerű illeték újból felszámítható. Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

— **Elgázolások.** Ma délelőtt a Margit-körút 9. számú ház előtt **Varga Mihály** kocsis teherkocsijával elgázolta **Kuld Anna** harminczöt éves magánzónót. A fején szenvedett súlyos sérüléseket. Az Irgalmasok-kórházába vitték. — A Vánház-körút 8. számú ház előtt **Tocseri András** huszonöt éves napszámot a 27. számú közúti villamoskocsi elütötte. A napszámot csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

— **Agyonlöttek két rendőrt.** Varsóból jelentik nekünk: Egy élénk forgalmu utczán, mikor százával járkáltak az emberek, két rendőrt agyonlöttek és a tettesek elmenekültek.

— **Szengázmergezesek.** Temesváron ma reggel a Gyár-külvárosban eszméletlen állapotban találták özvegy **Perényi Emiliát**, aki kosztosok tartásából éldegélt. Két szobás lakása volt, az egyikben az asszony aludt egy kosztosával, **Krasznovics Olga** tizenhárom éves leánnyal, aki egy tántónak volt a gyermeke. A másik szobában négy fiu tanuló aludt. A diákoknak feltűnt, hogy az özvegy-asszony reggel némi kelt föl. Zörgettek, majd feltörték az ajtót s amikor az asszonyt meg a leányt alétan találták, orvosért szaladtak. Mire az orvos megjött, a leány már meghalt. Az asszonyt haldokolva szállították a kórházba. — A másik hajlós-végü gázmergezési eset Brassóban történt. **Rodzievits Sándor** 22 éves fodrászeged a hajnali órákban tért haza lakására és valószínűleg ittas állapotban a gázcsapot kinyitotta. A kiömlő gáz reggelre Rodzievitsot megölte.

— **Betörő házmester.** Vasárnap éjszaka betörték Bauer és Klein kendergyárosok Erzsébet-tér 17. számú raktárába. A betörő feltörte a kis pénztárfiókot és abból hatszáz korona készpénzt vitt el. De ellopott sok árut is, hogy mennyit, azt ezideig nem lehetett megállapítani. A betörés gyanuja Horváth Sándor házmesterre irányult, akit a detektívek bevitték a főkapitányságra. A rendőrségen kiderült, hogy már másfél év óta körözik hasonló bűncselekmény miatt. A betörő házmestert letartóztatták. Erről az esetről egy szót sem közölt a rendőri sajtóiroda.

— **Tűz a Máv igazgatósági épületében.** Tegnap este a Magyar Államvasutak Andrássy-ut 73—75. sz. alatt lévő igazgatósági épületében az egyik hivatalos szobában tűz támadt. A szobában felhalmozott papírok és rongyok gyuladtak meg, amitől a szoba butorai is égni kezdtek. A tüzet szerencsére idejekorán észrevették és mire a tűzoltók megérkeztek, az alkalmazottak a tüzet eloltották.

— **Halálozás.** Zágrábról táviratozzák, hogy **Marsik János** zágrábi üzletvezető-helyettes ma délelőtt elhunyt. **Marsik János** üzletvezető-helyettes a minap szállították haza nagy beteg egy budapesti szanatóriumról Zágrába, mert az orvosok véleménye szerint már nem lehetett rajta segíteni.

Amtmann József, Endresz Erzsébet, ügyvéd özvegye 79 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután fél négy órakor lesz a Szervita-tér 10. sz. házból. **Almádi Géza** kir. tanácsos, a székesfehérvárosi közjótársasági ügyosztályának vezetője, édesanyját gyászolja az elhunytan.

Lászlóffy László vereszei római katolikus aptáplébanos életének 69-ik évében ma meghalt.

Steiner Armin, a Steiner Armin és Ferenc érc-arúgyár birtója, tegnap este 50 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt a fővárosban.

Dr. Rosenfeld Samu, Kiszeben város tiszti főorvosa, 53-ik évében Kiszebenben meghalt.

Kutka Győző sírki jegyző életének 38-ik évében elhunyt Budapesten.

Özv. Farkas Györgyné, Schön Irma életének 72-ik évében meghalt Budapesten.

Id. özv. Merza Józsefné, Simay József életének 72-ik évében meghalt Kolozsvárott.

Tátray József királyi tanácsos, Komárom város nyugalmazott polgármestere élete 78-ik évében elhunyt Komáromban.

Benedyali Detrich Zsigmond földbirtokos, Fejérvár megye törvényhatósági bizottságának tagja tevékeny életének 61. évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült Abán.

Özv. Friedlieb Albertné Sátoraljaújhelyen e hó 5-én meghalt 91 éves korában.

Simcs Szevén szófiai szerb követ hosszabb betegség után a Lezsenben meghalt. Az elhunyt követ földi maradványait államköltség hozták Belgrádba.

— **Baleset az Operaházban.** Ma délelőtt az Operaházban megtartott próbán **Puskás Géza** 23 éves díszító egy öt méter magas díszletről lezuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők a lakására vitték.

— **Eltűnt vállalkozó.** A rendőrségen bejelentették, hogy **Willinger Vilmos** harminczéves építési vállalkozó Csányi-utca 8. szám alatt lévő lakásáról elfűnt. **Willinger** augusztus óta lakott a házban hónaposszobában feleségével és két gyermekével. Valószínű, hogy anyagi zavarok miatt bujdosott el.

— **Royal-Orfenn.** Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Fontos újítást honosít meg az Ujlaki Béla** budapesti irógép-cég (VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.), mely abból áll, hogy azon főnökök ezreinek, akik eddig nehezen, nagyobb vagy csak aránylag nagyobb összegű befektetéssel juthattak irógéphez, rendkívül kényelmes, még eddig nem létezett 20 koronás bavi részletfizetéssel teszi lehetővé elsörendű, látható írásu, eszenzációs sikerű Ujlaki-irógépének beszerzését. Ezzel lézapot pótol a hírnévnek örvendő cég, mert így lehetővé válik, hogy a kereskedők, iparosok és mások, akik eddig idegenkedtek az irógéptől, ezután szívesen fognak az Ujlaki-irógépnek helyet adni irodájukban, mert ezt könnyű szerrel, megerősítés nélkül tehetik.

— **Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Leopold Gyula** hirdető-iroda tulajdonos gyönyörű, igazán érdekes 1911. évi hírlap- és naptárkatalógusa megjelent. E rendkívül hasznos illusztrált katalógust, mely a magyarországi és ausztriai lapokon kívül a cég berlethen lévő 265 naptár ismertetését is tartalmazza, kívánatra minden hirdető-cégnek megküldi Leopold Gyula hirdető-vállalata Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.

A Valuta-bank eluszott milliója.

— Részvényesek Róna ellen.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, márczius 7.

Lapunk mai számában részletesen foglalkoztunk Róna Arnold exvezérigazgató viselt dolgaival, amely a kesergő részvényeseknek is siralmi tárgyul szolgált a most lezajlott közgyűlésen. A Royal nagytermében furcsa koncertet rendeztek a kifosztott részvényesek. Dühöngtek, szitkozódtak, Rónát követelték, a nagy pénz-zsenit, aki három év alatt kitűnő büvészmutatványokkal szórakoztatta a könnyen hívő részvényeseket. De Róna nem jelent meg, ami ajánlatosabb is volt, mert különben szertetépték volna az izgatott emberek.

Mint tudósításunkban jelentettük, a Valuta-bank 1909. év tavasza óta felszámolás alatt van. A felszámolást pedig az Általános Bank végzi. Ez a bank a Valuta válságba jutásakor a részvények többségét megszerezte, csak hogy a részvénytöke legalább egy részét megmentse. Nem régen lemondtak a felügyelőbizottság tagjai és emiatt rendkívüli közgyűlést kellett összehívni. Ez azonban nem tarthaták meg, mert a részvényesek nem jelentek meg elegendő számban. Tegnapra aztán a részvényesek, akiknek pénze veszendőben van, összehívtak egy közgyűlést, amely esta nyolcz óráig tartott a Royal-szálló Magyar-szobájában.

A felszámoló-bizottság elnöke, **Herzeg Ede** jelentést tett arról, hogy a Valuta-bank igazgató-sága által szindikált hatszázhuszezer korona még sincs befizelve. Róna Arnold vezérigazgató és társai nem tudták elhelyezni a részvényeket, ők maguk pedig nem vették át a rossz papirokat. **Herzeg** azt az indítványt tette, hogy a tekintélyes összeget be kell hajtani báró **Schosberger János** elnökön és az igazgatóság többi tagjain. Két párt volt a közgyűlésen. Az egyik békés kibontakozást igényelt, a másik azt sürgette, hogy azonnal tegyék bünyvádi följelentést a hűtelen igazgatóság ellen.

Hangos, elkeseredett közbeköltásokkal, sőt nem ritkán szitkozódásokkal fogadták a részvényesek a felszámoló bizottság jelentéseit. Egyes pontoknál pedig, ahol nyilvánvaló és világos volt Rónák rosszhiszemű kezelése, hangos botrányt rögtönöztek a kifosztott részvényesek.

Herzeg Ede felszámoló-bizottsági tag, az egyetlen, aki részvényeit teljesen befizette, elnökölt a Valuta-bank közgyűlésén. A szokásos üdvözlés után felkérte **Berger Mór** és **Teitner Gyula** részvényeseket a jegyzőkönyv vezetésére és dr. **Groben** közjegyző-helyettesét a hitelesítésére. Ezután áttértek a felszámoló bizottság két évi működéséről beszámoló jelentés felolvasására. **Berger Mór** jegyző megkezdte a felháborító bünyajstrom felolvasását, amelyet folyton ilyen közbeszólások zavartak meg:

— **Pfui! Disznóság! Hol van Róna ur? Hol maradt a báró? Elgázdálkodták a pénzünket! Csálók! Gazemberek!**

Csak nagynehezen lehetett lecsillapítani a vesztések felett háborgó részvényeseket.

— A Valuta-bank — olvasta a jegyző — a felszámolás előtt kilencz fővárosi vállalatot finanszírozott. Mind a kilencz vállalatnál nagy vesztéség érte a bankot. Itt ismét hangos közbeszólások zavarták a jegyzőt:

— **Nem igaz! Rónák ellopták a pénzt!**

A jegyző folytatta:

— A Balassa és Társa beraktározási vállalatba befektetett a Valuta-bank 106.956 koronát. Itt 72.000 korona vesztéséggel került ki a bank az obligóból. A Tauszig és Társa gvar-utcai beraktározónál 124.000 korona befektetés mellett 79.840 koronát vesztettek. A Demjén és Társa ugyancsak beraktározási cézgtől még aránylag kevés veztéséggel szabadultak (?). Itt 63.555 korona befektetés mellett 17.872 korona vesztett el. A Riviera-kávéháznál érte a bankot átlag a legsúlyosabb vesztéség, mert itt 49.700 korona befektetésből

30.500 koronát vesztek el. A Gáspár-féle bajusz kötő-gyárnál 3460 koronát vesztek. A Fuchs és Nagy-féle szópókagárral szemben 123.124 koronából mindössze 6700 koronát mentettek meg, a többi mind eluszott. A Kállai és Társa gépkereskedőtől 107.860 korona befektetés dacára mindössze 18.000 koronát mentettek meg. A Griner-féle krétagyárba befektetett 10.200 korona az utolsó fillérig elveszett. A Gara Géza droguistánál levő 58.272 koronával nem számolhattak el, mert azt az üzletet nem sikerült a felszámoló bizottságnak lebonyolítani.

Az 1.100.000 koronás veszteség hallatára elemmentáris erővel újult fel a botrány:

— Kiuzsorálták a közönséget! — kiáltották a részvényesek. — *Loptak, csaltak, zsaroltak!*

A botrány elcsendesedése után a jegyző befejezte a felolvasást. Amikor azt kérte, hogy a közgyűlés vegye tudomásul a jelentést és adja meg a tisztikarnak a felmentvényt, ismét nagy lármára keletkezett.

— Nem adjuk meg a felmentvényt. Ezt a jelentést nem vesszük tudomásul! — válaszoltak egyhangúlag a részvényesek.

A tárgyhoz többen hozzá is szóltak. Először Süss Sámuel lefűgyelbizottsági tag szólalt fel. A felszámoló bizottságot okolja azért, hogy ilyen nagy veszteséggel bonyolították le az ügyleteket. Utána dr. Wilhelm Adolf, dr. Várkonyi Kálmán és dr. Hermann Adolf ügyvédek szólaltak fel, akik mindhármán élesen támadták és kritizálták az igazgatóságot, illetve a felszámoló bizottság *hülyös működését* és egyöntetűen az indítványozták, hogy a jelentést ne vegyék tudomásul és ne mentsek fel a tisztikart. A továbbiakra azt az indítványt terjesztették a részvényesek elé, hogy a közgyűlés válasszon egy a részvényesekből álló öt tagú bizottságot, akik szakértők igénybevételével vizsgálják át a bank összes könyveit és a legközelebbi közgyűlésen számolják be a vizsgálat eredményéről.

A közgyűlés nagy helyesléssel elfogadta az indítványt és határozatilag kimondotta, hogy ez év május 1-én jöjjön össze újból a közgyűlés. Ezután megválasztották a kiküldendő bizottság öt tagját. Ezek: dr. Weillheim Adolf, Mihályi Ernő, Bárd József, dr. Kozma Lajos és Beer Dezső. Ez a bizottság lesz hivatva az immár nyilvánosságra került panamákat hivatalosan megerősíteni. Azután pedig csak egy következtetik, Róna Arnold és társainak vád alá helyezése, miután az eddig folyamatba tett 4-5 bűnvádi feljelentést nyomon fogják követni a többiek is. A közgyűlésből merített impressziók folytán békés megoldásra egyáltalában nincsen kilátás, úgy, hogy polgári perek és büntető perek váltakozása fogja csak tisztázhatni a Valuta-bank és Róna Arnold viselt dolgait.

Róna Arnold, a hírhedt Valutabank volt megalapítója és igazgatója, akinek vezetése alatt a Valuta-bank sok száz részvényese pénzét veszítette és akinek ügyeivel hétfőn este a „Budapesti Napló” és kedden reggel az „Egyetértés” is foglalkozott, a következő nyilatkozatot tette közzé:

Az „Egyetértés” mai számában egy személyemmel foglalkozó cikk jelent meg. Ismerem a sugalmazót és ismerem az intenciókat. Kijelentem, hogy a bírói megtorlás iránt a lépéseket megtettem.

Róna Alberti

a Valuta-bank volt igazgatója.

Ezen nyilatkozatra csak az a megjegyzésünk, hogy várjuk a bejelentett sajtóper és mi semmiesetre sem fogunk kitérni az alól, hogy állításainkat a sajtóper folyamán is bebizonyítsuk.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

Uj eredmények. Franciaországban a chalonai repülőterén Nieuport aviatikus két utassal egy óra alatt 101 kilométert tett meg és ezzel új világrekordot állított fel.

Öt óra a levegőben. Párisból jelentik: Renaux léghajós ma Párisból a Puy de Dome hegyre repült. Meudon külvárosból egy utassal reggel 9 óra 12 perckor indult el és 2 óra 20 perckor délután a Puy de Dome csúcán kikötött. Renaux ezzel megnyerte a 100.000 frankos díjat. — Renaux aviatikus egy utassal visszarepült az 1200 méter magas Puy de Dome hegyre. Utját két részben tette meg. 11 óra 53 perckor Nevers mellett leszállt és 24 percz múlva folytatta útját, miután előzőleg tartályait megtöltötte benzinnel. Biplánja legnagyobbbrészt 5-800 méter magasságban repült, kedvező szél mellett mintegy 85 kilométeres sebességgel. 830 kilométeres légi útját 5 óra 10 percz és 37 másodpercz alatt tette meg.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Mikor ne játsszék jól a színész?)

Ódry Árpád jól játszik. Mindig jól játszik. Annyira jól játszik, hogy már meg is sokálták. Amint ezt az alábbi kis eset is mutatja:

A Nemzetiben most készülnek *Lavedan* „Sire” című darabjára. Ódry-nak egy órásigény-ripiacszínész szerepében valami előadásban kell részt vennie. Nagyon belemelegedett a játzsásba. S annyira jól alakított, hogy *Hevesi* rendező az egyik próbán kérőleg fordult hozzá:

— Képlek szépen! Ne játsszal olyan jól!

Mert hát igazán nem valószínű, hogy az a Lajos Fülöp korabeli cabot olyan jól játszott volna, mint Ódry Árpád,

(Yes.)

Említettem, hogy *Hevesi* Sándor rendező a „Sire”-t. Amikor ő a rendező, a szórakozottsági híres eseteit elevenítik föl a próbákon.

Ma ez a jóízű történetke volt soron:

A múlt nyáron, *Hevesi* hosszabb tanulmány-utrá indult. Minden rendben volt: A szükséges pénz, passzus, ajánló levelek. Már a podgyását is bepakkolták a gondos nővérei. Csak még egy nagy gond nyomta a lelkét. Valami fontos családi ügynek a sorsát nem várhatta be. Elutazása előtt nagyon a lelkére kötötte nővéreinek:

— Édes Józsa! Tüstént értesíts. Csak egy szót sühgyözz: „Igen” vagy „Nem”. Ebből megdöngtem, hogy: széna vagy szalma.

Londonba érkezve, még meg se melegedett, amikor táviratot hoztak neki. Nagyon nézett.

— Ki sühgyözzhet nekem?

Felbontja a táviratot; egyetlen szó volt benne:

— Yes!

Hevesi sokáig töprenkedett, hogy kitől jön ez a kurta tudósítás! S hogy mi a jelentősége! Végre abban állapodott meg, hogy az a „valaki” megakarta tréfálni.

— Jó vicze! — dünynyögte.

Azzal eldobta a sürgönyt, napirendre tért föltötte és a következő pillanatban már el is felejtette.

Amikor hónapok múlva utazásából hazaérkezett, az első üdvözlések után szemrehányólag fordult Józsa nővérehez:

— Nem szép tőled, hogy nem értesítettél.

— Nem kaptad meg a sürgönyömet? kérdezte hugoskája ijedten. Hiszen tüstént táviratoztam!

— Mit?

— Ugy amint mondtad; egy szót: — „Yes”. A szórakozott rendező pirulva hebegte:

— Hát tőled volt! ... Hát te küldted!

(Pistike mondásai.)

— Nem tudják, ki a *Pistike*? Kérdezzék meg a Nemzeti Színház akármelyik tagját; meglássák, milyen széles mosolyra derül az arca, amikor feleli:

— *Pistike*? Hát *Barthos* Gyula fiaeskája!

Barthos a Nemzeti legmegbízhatóbb tagja, csak akkor kékik — nagy ritkán — amikor a kis *Pistike* mellett odahaza feljti magát.

És ezen nem lehet csodálkozni, mert ez a harmadfélyes fiúcska olyan kedves, olyan okos, hogy még másokat is meghódít, nemcsak az „apust”.

Jóllehet még nincs három éves se, minden szót tisztán ejt ki. Ez az apus érdeme, aki nem kimél időt, fáradságot, amikor gyermekének neveléséről van szó. Nagyon megütközött, például, észrevevén, hogy *Pistike* *nadrág* helyett következetesen mindig *nagrág*-ot mond.

— *Pistike*, — figyelmeztette a fiúcskát, — mondd: *nadrág*!

— *Nagrág*.

— Nem úgy, *Pistike*: na-d-rág!

— Na-g-rág!

— Nem jól van! Még egyszer mondd.

— Na-g-rág!

Barthos kétségbeesetten vakarta a fejét és ujra meg ujra ismételte:

— *Nadrág*! ... *Na-g-rág*!

Pistike, akibe jó adag flegma és józan ész lakik, megsajnálta apját és az alkudozás hangján így szólt:

— De apus! Miért mondjam én, hogy ... *nagrág* ... mikor olyan jó azt mondani — *bugyi*!

*Pistike*ből nem lesz fecsegő ember. Most legalább nagyon takarékoskodik a szavakkal. Tegnap is, amikor apus hazulról távozóban volt, megkérdezte:

— *Pistike*, szófogadó leszel?

A fiúcska egyszerűen így felelt:

— Szó!

Van egy kis barátja. A szomszédok másfél éves *Palikája*. Magától értetődik, hogy *Pistike* öreg bácsinak érzi magát mellette. Nagyon óvja a tekintélyét, jó példát mutat neki, neveli és oktatja.

Ma délután, amikor apus a szerepét tanulja, *Pistike* a kályha mellett, szímulyon guggolt és magában így motyogott:

— Ez az orrom ... ez a kezem ... ez a lábam ... ez a fülem ...

Barthos, mikor lopva odanézett, látta, hogy a gyerek a megnevezett testrészeket egyidejűleg meg is tapintja.

— Mit csinálsz, *Pistike*?

— Tudod apus ... gyakorlom magamat ... hogy el ne bibázzam ... ha *Palikát* tanítom.

(„Anatol” közönsége.)

A Magyar Színházban nem várták, hogy *Schnitzler* „Anatol”-jának lesz kasszasikere és kellemesen csalódtak. Minden előadásra megtelik a nézőter. (Ebből is látszik, milyen kevéssé lehet a közönség szeszélyét kiismerni!)

Erről folyt a szó a Berger-kávéházban. Mindenki másnak tulajdonította a sikert.

— *Persze* *Góth* Sándor mindenütt telt házakat csinál! ...

— *Hiába*, *Z. Molnár* nagyon népszerű!

— Szó ami szó, *Schnitzler* már Budapestet is meghódította!

— *Hjah*, a rendezés! a rendezés!

Végül megszólalt *Beöthy* I.ászló és lefújta az összes okoskodásokat.

— Egyitek se találta fején a szöveget? Egyszerűen azért telik meg a színház, mert mind az öt részben más-más szép nő játszik. Mindegyik külön publikumot vonz: *Tóth* Irma is, *Báthory* Giza is, *Forrái* Rézsi is, *Nagy* Terus is, *Góthné* is ...

— Az ám, csakugyan! — erőlteti *Tarnai* a direktora szavait. — Én is észrevettem, hogy minden rész után változik a közönség.

— Csak a *Forrái* Rézsié mindig ugyanaz! — jegyezte meg *Szabstjén*.

— Hogyan?

— Mert neki — törzsközönsége van. És megveregette a művésző férje, *Törzs* Jenő vállát.

(Uj kártyanyelv.)

Köztudomásu, hogy minden kártyajátéknak meg van a maga nyelve. Ezek a műszavak azonban az érdekes napi események hatása alatt változnak, modernizálódnak.

Ilyen változást, például, most is észlelhetünk a budapesti kávéházak kártyaszobáiban: A Vigaszínház „Próféta” előadásai új szavakkal gazdagították a szótárt.

Igy a többek közt *Hegedűsné*, a maori népnyelvön olyan bájosan mondogatja:

— Tu—toa! Tu—toa! ...

Azóta a tarokkisták nem azt mondják: „tout les trois” vagy röviden: „tuli” ... hanem: — Tu—toa! Tu—toa!

És a *Hegedűsné* arca lebeg a szemük előtt.

A *Próféta*-beli vadak az ágyut *Tamána*-nak nevezik. Mi se természetesebb, mint az, hogy a bakk-asztalnál a nagy ágyuból, — a schlagerből is *Tamána* lett.

Amikor pedig „plure eset” az atyáé, egy-ötveszett a partió, utánozza a maorik vészkiáltását és így jajgat:

— To po panzi! —

(A szerző határozottsága.)

Megindultak, sőt már maholnap véget is érnek a „Zsói” próbái. Amikor a Vigaszínházban az első próbát kiírták, Faludi Miklós megkérdezte Nagy Endrét, a szerzőt:

— Melyik próbától kezdve lesz szerencsénk?

— Kedves barátom, — felelte Nagy Endre — magam is igazgató vagyok és tudom, milyen alkalmatlanok, kellemetlenek a szerzők, — nem is engedem, hogy a próbákra járjanak. Én is ehhez tartom magamat. A főpróbáig a színműt se látjátok.

— Ez már aztán beszéd! szövege Faludi, és nagyon megdicsérte az önmegtudó szerzőt.

Az első próba megkezdődött és a színészek elégedetten vették észre, hogy valaki hiányzik. Ki hiányzik? A szerző!

Szinte hihetetlennek látszott. Nem győzték dicsérni ezt a fehér hollót. De egyszerre, a második felvonás közepén, a nézőtér legsötétebb háttéréből, megszólal egy ideges hang:

— Kérem! Nem jó volt!... Kérem, még egyszer!

A szerző volt.

És azontul minden próbán megjelent. Elejétől végig. Eppen úgy, mint minden más szerző. És éppen olyan ideges volt, mint minden szerző.

(Példát vehetett volna Csontosról, akinek a próbák izgalmában olyan heves fogfájása támadt, hogy majdnem ki kellett volna tolni a bemutató napját. De volt benne annyi hősiesség, hogy elmenten dr. Barnához és kihuzatta a fogát).

(A zsidó zargon-színész.)

Amióta Reinhardt Európának fölfedezte Schalom Asch-t, a leghíresebb „jiddisch” színmű-író, előadván a berlini Deutsches Theater-ben a „Der Gott der Rache” című drámáját, — élénken érdeklődöm a zsidó zargon-színész iránt. Hasztalan kutattam a Lexikonokban — magyarokban, németekben, — egy betűnyi felvilágosításra sem akadtam.

Nagyon megörültem hát, amikor e napokban megtudtam, hogy a szerencsés-utcai Wertheimer-mulatóban zsidó színészek játszanak. Fölkerestem Ebel Mórítz igazgatót s mialatt lenn a színpadon egy kisasszony pajkos kupléval izgatta a publikum érzékeit, az emeleti télikert egyik sarkában sok érdekes dolgot hallottam a nekem annyira idegen tárgyról.

A következőkben foglalom össze értesüléseimet:

A zsidó zargon-irodalom megalapítója az orosz Mendel Mocher Storim, a „Zsidó Don Quichote” szerzője, kinek 80. születésnapját a múlt évben ünnepelték Európá és Amerika 1500 városában, mint „nemzeti” ünnepet.

Rachel Bruches forradalmár, Fejga Feigenbaum egy Khaszidimista rabbi leánya és Sarah Reisen, szintén nevezetes művelője a titokzatos irodalomnak, Morris Rosenfeldről, világhírű költőjükről, kinek költeményei százezer példányban forognak kézen, fölösleges megemlékeztem. Az ő nevét mindenki ismeri.

Goldfaden Ábrahám, kinek „Sulamith” című operája Budapesten a Kisfaludy- és a Magyar Színházban szenzációs sikert aratott, volt Newyorkban a „jiddisch”-színész megalapítója. Utána dr. Horovitz következett, majd Jacob Gordin. Mindhárom halhatatlan nevet hagyott hátra a hívek táborában. És — nevezetes véletlen! — mindhároman egy évben, 1909-ben haltak meg.

Oroszország, Gallécia és Amerika a zsidó zargon-színész három főtelepe. Amilyen üldözések vannak maguk a zsidók Oroszországban kitéve, éppen olyan nagy elterjedtségben és pártolásban részesül a népies színészetük. Onnan rajzanak ki a legtöbb jiddisch-színészek, nem ugyan Ausztriába, mert — mint Ebel igazgató büszkén megjegyezte — a galliciai színészek sokkal teltségesebbek, mint inkább Amerikába, ahol a legtermékenyebb talajra találnak.

Newyorkban magában öt zargon-színház van. A leghíresebb az Adler Theatre, melynek igazgatója, Adler, a legjelesebb színészek egyike. De még híresebb Moskowitz, a Lyzzine Theatre igazgatója.

E színháznak azonban Madame Lyzzine, az igazgató, a starja.

Érdekes ember Kessler Dávid, aki a saját színházának a hős szerelmese. Hatalmas, daliás megjelenésű színész. Organuma gyönyörű és olyan tehetség, hogy bármely európai nagy színháznak is díszére válnék, ha nem lenne teljesen műveletlen, nyers erő. Szinte mesébe illő, hogyan képes a legnehezebb Shakespeare-szerepeket is az ő teljes tudatlanságával, olyan nagy hatással játszani.

Az amerikai zargon-színházak műsorán Shakespeare, Schiller, Shaw, Wilde, stb. darabjaik is szerepelnek. Eredeti darabokat írtak és írnak nekik a már említett Gordin („Miler Efron”, „Der wilde Mensch”, „Das jüdische Kind”), Zalatorowski („Die weisse Selavin”), Lubin, Peretz, Moritz Richter, Moritz és Adolf Schorr, Pinsky („Der Schatz”), Kobrin és a legismertebb — Schalom Asch.

A „Der Gott der Rache” szerzője még fiatal ember; Varsó szomszédságában, egy kis városban, szigorúan vallásos szülőktől született. Első verseit héber nyelven írta, s Peretz — a kabbalisztikus khászidim-szekta diákokjának munkái vezették a népies irodalom műveléséhez. Novellái 20.000 példányban jelentek meg és színdarabjait az összes művelt nyelvekre lefordították.

Európában Lemberg a zargon-színészet bölcseje. Ott született Ebel Mórítz is, aki szintén a legkitünőbb zargon-színészek egyike. Néhány hét előtt érkezett vissza Buenos-Ayresből, működött Newyorkban és Amerika többi nagy városaiban. Mindenütt nagy sikerei voltak úgy drámai, mint bohózatos szerepeiben.

A még alig 35 éves igazgató sokat látott, sokat tapasztalt.

— Magyarul nem tudok, nem is értek — mondta — és mégis magyar népdallal kezdtem a pályámat.

— Hogyan?

— Lembergől tizenöt éves koromban, mint kárposztalány indultam vándorutra, Gyalog érkeztem Buzsáczára. Ott egy Marmorstein Sándor nevű magyar fiúval találkoztam. Kérdésére elmondtam, hogy miben járok. „Tudsz énekelni?” — kérdezett. — „Egy kiesít!” — feleltem én. — „Nos, adok naponként három forintot; gyere velem.” — Végig néztem a velem egykorú gyerek kopott ruháján és bizalmatlanul kérdeztem: „Wie heisst, adok naponként három forintot? Van neked is összesen is három forintot?” Sándor felelet helyett kivett 20 frtot. „Nesze az előleg! Ird alá a szerződést.” Egy koresmában leírkálta egy ezédulára a szerződést, én aláírtam és elmentünk Nagyikindára. Ott kibérelt egy termet, színlapokat írt, kiragasztotta az utca-sarkokra, azután próbát tartottunk, este pedig meg volt az első előadás. Én azt énekeltem, hogy „Ninesen annyi tenger csillag az égen...” Soho reszkettem egy, mint az nap este...

— És a jövedelem?

— Ha nem csurran, csöppent. A három forintot pontosan kifizette naponként. Mig egyszer csak Zsombolyán faképnél hagyott. De ekkor már belekóstoltam a színészetbe s nem tértem vissza a mesterségemhez. Axelrad volt a következő igazgatóm, akivel Csernovitzbe mentem. Majd Lembergbe szerződtem, ahol 14 évig működtem. Hat év óta pedig saját társulatom van. Megélek belőle tisztességesen. Ami lettem, ami vagyok, a magam szorgalmának köszönhetem, mert mindössze négy elemi iskolát végeztem.

És — azt hiszem — a legtöbb zargon-színész is ugyanezt mondhatja magáról. Szívós kitartás, erőlyes önképzés a boldogulásuk titka.

Egy látcsöves ur.

(*) Dohnányi—Becker—Marteau. A szonáta lelke: mindig ugyanaz és mégis mindig más. El lehet képzelni egy ideális társaságot, amely egyetlen össze volna teremtve, minden hangjuk egymáshoz hangolva, minden kifejezési formájuk egy testre öntve, és — bizonyos, hogy ennek ellenére is más műrepreziókat fakasztana ki a meg-

csinálás mikéntje, mint amilyeneket okunk és jogunk volna várni. Mi abban a különös szerencsében részesültünk, hogy két ilyen csáknem ideális triót élvezhettünk: a közelmúltban az Isaye—Casals—Pugnó-félet és ma a fenti czimszereplőket s mindkét kompánia teljes valutája ellenére egyik sem adott ideálist s egyik sem adta azt, amit és ahogy kombinatív uton előre rájuk olvastunk. Ma Dohnányi emelkedett ki közülök, multkor Casals s ezzel — akaratlanul — felbontotta a tömör egygyévalást és szóló szerepet vállalt, a többi rovására. Alig volt észrevehető ez a fellülkerekedés, de észrevehető volt. Dohnányi pompás és áhítatos művészete kiénekelte, magasan csegett és fölényesen vezetett. Becker higgadt, uri tudománya és Marteau kissé fakuló, de még mindig nagyszabású eleganciájú hű társai voltak, de néhol kissé kifogyó lélekzetűek. Sokan voltak, akik kevesebb várakozással nézven a mai, mint a multkori trió elé, kellemesen csalódtak, sokan pedig kellemetlenül. Helytelen megítélés mind a kétféle: egész más genre uralkodott ma, de ebben a más genre-ben épp oly logikus és szépséges művészet forrt, mint az ideai szonon másik nagy trió-estélyén. Beethoven, Brahms és Schumann: az első tiszta klasszicitással, a másik szinte egytetemes zenei nagyságával és az utolsónak meleg, lüktető hullámváza nem egyhamar feledni való. Különösen Brahmsal excelláltak, eseményt adtak, egész emléket, amely mintha vert aranyból volna összekovácsolva. A nagy és disztigvált közönség kellően honorálta a három hatalmas mű minden tételét. (L. M.)

(*) Backhaus Vilmos hangversenye. Igen sok figyelmet és szeretetet kísért Backhaus mai nagyszabású estélyét, amelyet Bach, Beethoven, Schubert, Chopin és Liszt opusából állítván össze, jóformán befejezett képét nyújtotta a maga pompás koncepcziójú és érett művészi hitvallásának. Megállapíthatjuk, hogy Bach fantáziáját és Beethoven fis-dur szonátáját szinte kenetes komolysággal interpretálta, Brahms capricciójába sok routint és sok finomságot helyezett el, Chopin ballada, mazúrka és keringői pedig lágy, melankolikus futamokban gyöngyöztek ki az ujjai alól. Liszttel is teljesen kielégített: az Eroica, a Froux fellats, a Liebestraum és a Campanella erősen megfogott és forró szenvedélyvel közvetített leistungok voltak. Minden vonatkozásban képzett, biztos kezű, szuverén művész. Nagy sikere volt, taps, ismétlés és ráadás bőven kijutott.

(*) Nemzeti Zenede. A mai hangverseny műsorából különösen kiemelkedett Antalik Vilma két pompás frazirozású, intelligens énekszáma; Schumann Létuszvirága és Farkas Ödön meséje. Nagy sikere volt Ringler Lily művészi zongorajátékjának, főleg Liszt Sonette-jével ért el osztatlan sikert. Reisz Miczi két szép olasz dalt, Dr. Oswath Pál egy Strauss s egy Schumann áriát énekelt, Tichse Mária, Weisz Margit zongorán, Karátsónyi Etel egy gondokaversenyenyl (Lalo I. tétel), Schuller Minella Faust-ábránddal és Jancsó és Kortsák kisasszonyok négykezesükkel érdemeltek ki sok tapsot.

(*) Góthék Temesvárt. Temesvárról jelentik: Góth Sándor és a felesége tegnapelőtti este művészetét rendezték itt, amelynek páratlan sikere volt. Temesvárnak majdnem egész intéligi közönsége ott volt az estén s szakadatlan ünnepléssel kísérte a művészpárt. Góth Sándor és felesége, Kertész Ella először verseket adtak elő, azután a Góth Sándor által francziából átdolgozott „Nemere káramkodik” című vígjátékot mutatták be. A darab után vége-hossza nem volt a tapsnak. Végezetül eljátszották Pierre Wolf „Jugovány” című drámájának második felvonásának zárójelenetét, amelyben különösen Góthénál volt nagy sikere. A közönség elragadtatott lelkesedéssel ünneplte Góthékat.

(*) A „Bolond” az Operában. Az Operaház színpadát most a „Bolondnak”, Rákosi Jenő és Szabados Béla népies dalművének próbái foglalják le, melyek Alszevgy Kálmán főrendező és Kerner István karnagy vezetésével a szerzők jelenlétében folynak. A darab czimszerepében Takáts Mihály, a többiből Sándor Erzs, Környey, Payer, Ambrusné, Váradi Margit, Hegedüs, Venczell, Mihályi, Kertész Ödön és Ney B. jutnak nagyobb alakításhoz.

Dr. Braun von Fernwald tanár, a bécsi egyetem szülészeti klinikájának igazgatója, írja: „A természetes **Ferencz József** keserűviz ismert gyors és biztos hashajtó hatásáról nagyon gyakran meggyőző item és ezért a Ferencz József-viz használatát beteg asszonyoknak a legjobban ajánlhatom.“ Gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben bevásárolható. A szétküldési Igazgatóság, Budapest.

(*) A „Sire“ bemutatója. Henry Lavedan európai híru új darabjából, a „Sire“-ből már az utolsó házi főpróbák folynak a Nemzeti Színházban és bemutatódadása a héten, pénteken lesz. A nyilvános főpróbát a sajtó meghívott képviselői előtt csütörtökön délelőtti feltizenegy órakor tartják meg. A „Sire“ fő női szerepét, Saint Salbi grófnét a Nemzeti Színház kiváló művésznője, *Rákosi Szidi* fogja kreálni, a többi szerepeket pedig *Odry, D. Ligeti Juliska, Gal, Gabányi, Rajnai, Kürthy, Garomszeghy, Hajdu, Bartos, Bónis, Paulayné* és *K. Demjén Mari*.

(*) Uj női kvartett. Az Operaház női karából új női kvartett alakul. A kvartett tagjai *Hermanné Fényő Rózi, Bartos Hermin, Gárdonyi Marietta* és *Sághy Klementina*. A női négyes *Gabel Vilmos* zenetanár vezetésével fog működni s a kvartetten kívül a szólókat, duókat s főleg a klasszikus női tercetteket fogja kultiválni, nagy részben magyar zeneszerzők műveiből. Első nyilvános fellépése márczius 11-én lesz az V. kerületi volt iskolatársak egyesületének jótékony hangversenyén a Pesti Lloyd Társulat épületében.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán, a Filharmoniai Társaság vígadóbéli hangversenye miatt *ünnep-éleddés*. — Csütörtökön a Bank Bánt adják. E napon lesz ötven éve annak, hogy Erkel Ferencz dalműve a Nemzeti Színházban először bemutatásra került. A csütörtöki előadásban *V. Krammer, Fodor Aranka, Arányi, Takáts, Szemere, dr. Dalnoki, dr. Székelyhidy, Rézsa, Kertész Odón, Kárpát, továbbá Nirschy Emília* és *Brada Ede* működik közre. (Evi bérlés 47. szám.)

(*) A Műcsarnok jubiláris tárlata. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ez ideig tavaszi tárlata, tekintettel a társulat jubiláris esztendőjére, a megszokott rendes tárlatnál sokkal hatalmasabb, gazdagabb és változatosabb lesz. A tárlaton való részvételre már eddig is majd mindannyian jelentkeztek ismert nevű festők, szobrászok, grafikusok és építőművészek és így annak színvonalát igen előkelőnek ígérkezik, míg bár az igazi jubiláris kiállítás a társulatnak az őszi tárlata lesz. A tavaszi tárlat ünnepélyes vernissége márczius 31-én délután öt órakor lesz és a tárlatot *József főhercegnek*, a társulat védőjének a távollétében *gróf Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter nyitja meg ünnepélyesen. A tárlat, mint rendszeren, hat hétig lesz nyitva és május 15-én zárul be.

(*) Hangversenyek. *Backhaus Vilmos* közkinvártára és tekintettel a tegnapi óriási sikerére, vasárnap, márczius 26-án a Royal-teremben második zongoraestélyen bucsuzik budapesti tisztelőitől. Jegyek már kaphatók *Méry Bélánál*.

Gerbárd Elena tegnap sürgönyözött Badenből, hogy rekedtség folytán sajátátára, kényszerülve van csütörtökre hivatott dalestélyét a jövő szezonra halasztani. A kiadott jegyeket visszaváltja *Méry Béla* zeneműkereskedése.

Yvetté Guilbert, a párisi nagy chansoniére Budapestben kedden és szombaton, márczius 14. és 18-án csak két előadási tart a Royal-teremben.

Hubermann Bronislaw hegedűművész jövő vasárnap, márczius 12-én tartja meg a Royal-teremben *Spielmann* Lajos zongoraművész közreműködésével második hangversenyt, amelynek jegyei már erősen kelnek.

A *Rosé-vonósnégyes* utolsó kamarastélyét csütörtökön, márczius 30-án tartja meg a Royalban. *Backhaus, Hubermann, Guilbert* és *Rosé* hangversenyeit *Méry Béla* rendezi.

A *IX-ik filharmoniai hangverseny* szerdán, márczius 8-án lesz a Vigadóban *Kerner* vezetésével *Gabrilovics Oszip* zongoraművész közreműködésével.

A *Leipzig-i Filharmonikusok Orchester* márczius 29-iki hangversenye iránt óriási érdeklődés mutatkozik. Ez a kitűnő zenekar, mely világhírnévként örvend, most jön először Budapestre és nagyon valószínű, hogy egy csapásra meg fogja hódítani a közönséget. Jegyek a *Harmónia R. T.*-nél.

A *Magyar Tanítók Otthona* márczius 9-én, csütörtökön az Országos Zeneakadémia nagytermében az otthona és számaritanus alapja javára hangversenyt rendez, amelyen közreműködnek *M. Medek Anna* és *Venczell Béla*, az Operaház tagjai, *V. Káldi Mariska* énekművésznő, *dr. Várkonyi Béla* és *Tarnay Alajos* a Zeneakadémia tanárai, *Jandl Béla* orgonaművész, továbbá a Magyar Tanítók Otthona énekkara *Virányi Jenő* karnagy közreműködésével. A hangverseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Hortobágy hasznosítása. A Társadalomtudományi Társaság keddi esti ülésén *Balkányi Béla* tartott előadást: „A Hortobágy hasznosításáról.“ Az ülés *Jászi Oszkár* elnöke alatt folyt le. Előadó helyteleníti, hogy a hatalmas, 42,000 holdnyi Hortobágy pusztája nincs kellően kihasználva. A város is belátja már, foglalkozik a puszták hasznosításának tervével és nagy terveit, köztük az egyetem megvalósításához szükséges fedezetet ennek hasznosításából véli fedezni. A puszták szántófölddé alakítását mintegy 120 főnyi nagy gazda akadályozza. A puszták különben hivatásának nem felel meg, mert rossz legelő, erősen ki van használva, amit mutat az, hogy állatállománya a legsilányabb. Ezután ismerteti a puszták hasznosítására vonatkozó terveket, köztük előadót is.

* A Természettudományi Társulat ülése. A Magyar Természettudományi Társulat növénytanai szakosztálya márczius 8-án, szerdán este 6 órakor az egyetemi növénytan intézet termében (VIII. Múzeum-körút 4.) ülést tart. Ülés után vacsora lesz *Katona Géza* vendéglőjében.

* Tudományos felolvasás. Az Országos Széchényi Szövetség szociálpolitikai osztálya 1911. márczius 8-án (szerdán) ülést tart, melyen *Bérol Jenő* ad elő „Az utópisztikus államformák“ czímmel.

* A Modern Könyvtár új kötetei. A Gömöri Jenő szerkesztésében megjelenő „Modern Könyvtár“-nak, most ismét egy hét kötetből álló új sorozata jelent meg a könyvpiaczen. Az új kötetek a következők: A 35-ik kötet két eredeti színművet tartalmaz: *Kapos Andor*: „A tanító“ című színművét és *Hordáth Ákos*: „Pompeji utolsó éje“ című versestragédiáját. — A 36—37—38—39-ik kötet *Tolsztoj Leon* alapvető műve: „Az életről“, „Az életéről“ Tolsztoj legsúlyosabb erkölcsfilozófiai műve, amelyben összes ilyen művei közül leginkább bennecsillognak a nagy gondolkodó értékes eszméi. A kiváló tanulságokkal és értékekkel teli művet *Nagy Sándor*, gödöllői festőművész, Tolsztojnak ismerője és rajongó tanítványa fordította magyarra. — A könyvtár 40-ik kötet: *Nagy Sándor* könyve, „Az élet művészetéről“ szól. — A 41—42—43—44-ik kötet az északi orosz irodalom egyik remekét nyújtja a magyar olvasóközönség asztalára, *Dostojevszkij Mihajlovics* Tivadarnak egyik gyönyörű regényét, amelynek címe: „A nagybácsi álma“. *Szabó Endre*, az ismert kitűnő fordító ültette át magyarra a regényt. — A könyvtár 45-ik kötet a Modern Könyvtár egy fölöttébb hasznos és létezőtől új sorozatának, melynek címe: „Korunk Mozgatói“, első nagyértékű köteté. — A „Sajtó“ról szóló művet *Biró Lajos* írta, aki hivatott arra, hogy a magyar közönségnek a Sajtó munkáját bemutassa, mert hisz ő maga egyik legavatottabb és legtermékenyebb munkása a Sajtónak. *Biró* műve mindent felölel és minden tekintetben a legalapossabb tükrök a Sajtónak, mondhatnók valóságos Sajtó lélektana, annyira mély, ragyogó és igaz. A közönség bizonyára nagy örömmel fogja fogadni ezt a becses tájékoztató művet. — A 46-ik kötet *Wilhelm Ostwald* első magyar nyelven megjelenő munkája. Ez a munka a természettudományi és lélektan ismereteknek, pedagógiai és gyakorlati tanulságoknak kincsébányája. A fordítás avatott, gondos munkája *Fogarasi Béla* érdeme. — A 47—48-ik kötet az „Anatol“ *Schnitzler* ragyogó műve. A hét egyfelvonásosból álló remekművet, a melyt a világ minden számottevő drámai színpadán nagy sikerrel játszanak, éppen most mutatta be a Magyar Színház, ugyancsak óriási sikerrel. A mű magyar fordítása *Biró Lajos* és *Gömöri Jenő* munkája. Hogy pedig a mű magyar kiadása teljes mértékben az eredetinek, azért *Hugo von Hoffmannsthal*nak, a nagy német írónak, az „Anatol“ eredeti kiadása elé írott „Prológusát“ pedig *Kosztolányi Dezső* fordította le.

* Népművelés. A *Bárczy István* és *Wildner Ödön* szerkesztésében (főmunkatárs *Wesely Ödön*) havonként kétszer megjelenő „Népművelés“ márczius eleji, negyedik száma a következő tartalommal jelent meg: *Robert Seidel*, zürichi egyetemi tanár: A jövő iskolája a munka iskolája (ford. *Ozori Frigyes*); *Szabó Imácz*: Leánynevelés és fajnevelés; *Somogyi Mihály*: Táplálkozásunk reformja; *Özv. Báthory Nándorné*: Híres német asszonyok; *Bálint Aranka*: A süllyő értékekkel ezéjja és haszna; *Györgyi Kálmán*: Válasz *Márfyi Ödön* urnak. *Jegyzetek és esetek, Értesítő*, továbbá *Könyvek* rovata egészíti ki a tartalmas füzetet.

* A Matematikai Társaság ülése. A Matematikai és Fizikai Társulat csütörtökön, márczius 9-én, délután hat órakor tartja a tudományegyetemi fizikai intézetben (Esterházy-utca 3. sz.) negyedik rendes ülést, amelyen *Riesz Frigyes* tart előadást a végtelen sok ismeretlen tartalmazó lineár egyenlet-rendszerekről és *Lakits Ferencz* az üstökösök pályáiról.

FŐVÁROS.

(*) A javadalmi bérlés. A főváros pénzügyi bizottsága tudvalevőleg legutóbb tartott ülésén albizottságot küldött ki, amelynek feladata volt, hogy a javadalmi bérlés ügyében beérkezett ajánlattevők közül azzal az ajánlattevővel két czéggel tárgyaljon, amely a javadalmi bérlést a fővárosnak 440,770 korona bért és az ezenfelül mutatkozó nyereség 25 százalékát ajánlotta fel a fővárosnak. A novozott két czég azonban ebből a nyereségből is már eleve 10,000 koronát garantál. A részletek és az ajánlat precízizozása végett az albizottság tárgyalásokba becsatkozott az ajánlattevőkkel és azokkal teljes megállapodásra jutott, amennyiben ők irásbelileg kötelezték magukat, hogy a megajánlott évi bért és a 10,000 korona nyereségrészesedést garantálják, még abban az esetben is, ha ráfizetnének. Kötelezte azonkívül magát a két czég, hogy az üzleti mérleget be fogja a fővárosnak mutatni és elismerte a fővárosnak azt a jogát, hogy a vállalat összes üzletágait tetszés szerinti módon ellenőrizheti. Az albizottság elfogadásra ajánlotta ennek a két czégnek az ajánlatát és a főváros pénzügyi bizottsága, amely ma délelőtt *dr. Bódy Tivadar* tanácsos elnöklésével tartott ebben a tárgyban ülést, *Földváry Imre* és *Auer Róbert* rövid hozzászólása után hozzá is járult ehhez az ajánlatához, amelyet a főváros tanácsa ma tartott ülésében szintén magévá tett. Az ülésen bejelentette még *Folkusházy Lajos* tanácsos, hogy egy, az első versenytárgyaláson ajánlattal résztvevő czég újában utóajánlatot tett és eszerint ugyancsak hajlandó a 10,000 korona nyereségrészesedést garantálni. Az évi bért pedig 441,000 koronában állapítja meg, az ezenfelül mutatkozó tiszta nyereségnek pedig 50 százalékát ajánlja fel a fővárosnak. Az albizottság a maga részéről ezt az ajánlatot utóajánlatnak tekintette, amelyről tárgyalni nem óhajtott.

(*) A Népepera. A főváros állandó színházvizsgáló bizottsága *Almády Géza* tanácsos elnöklésével tartott ülésében felülvizsgálta a Tisza Kálmán-téren építendő népepera terveit. A bizottság a fővárosi közmunkatanács által megállapított feltételeknek több módosításával, illetve a tűzbiztonság és a közönség érdekében még megkívánt külön kikötésekkel a színház építést megengedhetőnek találta.

(*) A világiállítás. Kereskedők és iparosok körében tudvalevően felvetették azt az eszmét, hogy 1917-ben Budapestben világiállítást rendezzenek. *Vértess Emil* indítványt tett, hogy a közgyűlés már most tiltakozzék a világiállítás rendezése ellen, mert azzal csak a drágaságot növelnék.

(*) A színházvizsgáló-bizottság. A főváros állandó színházvizsgáló-bizottságának eddig hat tagja volt a törvényhatósági bizottság tagjai sorából. Ezt a számot a tanács ez év elején háromra apasztotta le. Az illetékes ügyosztály javaslatára a tanács most elhatározta, hogy a régi statut visszavonja és a bizottságot ismét hat tagra egészíti ki. Ehhez képest *Quittner Zsigmond*, *Steinhardt Antal* és *Wellisch Alfréd* mellé, akik a bizottságnak eddig is tagjai voltak, *Eckermann Edét*, *Szabó Józsefet* és *Zipernovszky Károlyt* nevezte ki az állandó színházvizsgáló-bizottság tagjaivá.

(*) A főváros vízfogyasztása. A székesfővárosi vízművek igazgatóságának jelentése szerint a múlt év október havában a főváros egész területén 6,377.712 köbméter szűrt vizet fogyasztottak, az előző év hasonló hónapjában fogyasztott 6,230.000 köbméterrel szemben. A múlt év november havában 5,807.570 köbméter szűrt vizet fogyasztottak, az előző év novemberében fogyasztott 5,561.676 köbméterrel szemben. Egyik hónapban sem volt úszó-zavar és a medencevizállások tanúsága szerint vízhiány sem állott elő.

(*) Adatok fővárosunk szépítéséhez. Ezen a címen tartott előadást a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben *Rerrich Béla* műépítész. Az előadó mindazokról a dolgokról értekezett, amelyek a modern világváros utcáinak és tereinek berendezéséhez tartoznak és amelyek nálunk még alig, vagy csak meglehetősen primitíven vannak meg. A külföldön az utca művészetének már egész litteratúrája van, amelyet „l'art de la voie publique“-nek neveztek el. *Rerrich Béla* számos vetített képből mutatta be a külföldi metropolisok utcai berendezését és felhívta a figyelmet arra, hogy ideje volna fővárosunkat, a leendő világvárost, ily irányban is fejleszteni.

(*) Vásárcsarnok a Lehel-utczában. A VII. kerület Lehel-utczai Hungária-körúti és környékbeli lakói kérelemmel járultak a főváros tanácsához, hogy a főváros építtessen a környéken vásárcsarnokot, s addig is, amíg ez megtörténhetik, rendszeres és szigorú ellenőrzés alatt álló piacot létesítsenek. Hivatkoztak arra, hogy a környék lakói az élelmiszerek beszerzése tekintetében a legmostohább helyzetben vannak, a közelben sem vásárcsarnok, sem rendszeres piac nincsen, s így drága pénzt a legrosszabb élelmiszerekkel kénytelenek beérni. Ez a környék ma már a fővárosnak igen fontos kö-

ületét képezi, ahová a fővárosnak liktető élete épp úgy beférközött, mint a belső területekre. A lakosság zömét katonaság és hivatalnokai kar, más részét gyári és vasuti alkalmazottak képezik, akik a fővárosi közigazgatás vezetőségének gondosságára érdemesek és erre ráutalják. A környék további fejlődését is maga után hozná a közlekedés kedvező előmozdítása, mert sokan éppen a piac hiánya miatt nem akarnak lakást venni itt.

(X) A taksamérő. A főváros még a nyáron életbe akarja léptetni a taksamérő kötelező használatát. Nehogy a taksamérő megválasztásával elhúzzák a dolgot, kimondotta a tanács, hogy a taksamérő megválasztásánál csak azt veszi figyelembe, amelyet a központi mértékügyi hivatal április 15-ig hitelesít.

KÖZIGAZGATÁS.

Jegyzők a községekért.

Bihar vármegye jegyző-egyesülete nagyfontosságú lépést tett: a községi közigazgatás eszödjének megakadályozására a vármegyénél felémelte a szavát, gondosan megokolt beadványban magyarázva meg, hogy a nép a községi pótdadók terhe alatt roskadozik a közigazgatás legfontosabb feladataira még sincsen pénz.

A jegyzőegyesület abból az alkalomból határozta el magát a lépésre, hogy ismét életbelépett egy intézkedés, amely nemcsak a jegyzők munkáját szaporította, hanem a községek költségeit is, amennyiben a községi kiadások terhére írták a népszámlálási költségeket, valamint a számláló biztosok fizetését is.

A beadvány hivatkozik arra, hogy egy dunántúli megye törvényhatósága már korábban indítványozta a községeknek államsegélyben való részesítését.

Ezt az eszmét tette magáévá az egyesület és elnöke, Kovács András indítványára elhatározta, hogy a községek érdekei mellett foglal állást és rábírja a vármegye törvényhatóságát arra, hogy az államsegély kieszközlése céljából felírjon a közgyűlés a kormányhoz.

A kérés most érkezett meg Bihar vármegye alispáni hivatalához és a márczius 15-iki közgyűlés elé fog kerülni határozathozatal végett.

Az indítvány rámutat, hogy hihetetlen mértékben emelkednek mindennél a községi pótdadók százaléka. Ennek következtében a kisbirtokosok vállára nehezödő és folyton fokozódó terhek a községek láztartását egyenesen a csöddel fenyegetik. A helyzet ma már türelmetlen s ha a viszonyok szerencsésében nem változnak, a polgárság legnagyobb része is fizetéképtelen lesz, nem lesz módjában a község és az állam iránt való kötelezségeit teljesíteni.

A jegyzőegyesület nem áll meg a siralmas panasznál, mert hiszen maga a panasz ugyan nem elég arra, hogy a helyzetet orvosolja. Kifejti az indítvány a segítség módját is. Segíteni a gyászos viszonyokban úgy lehet, ha az állam a községeket támogatásban részesíti, még pedig minél előbb. Erre az államat részben az 1883. évi XXXV. t.-cz. 60. szakasza is kötelezi.

Ennélfogva a jegyzőegyesület arra kéri a törvényhatósági bizottságot, küldjön feliratot a kormányhoz, hogy az egyes községek állami adója tiszta jóvedelmének többletéből 10 százalékot utaljon ki az állam a segélyre szoruló községeknek. Kéri a jegyzők, hogy a vármegye erre vonatkozóan hozandó határozatát hozzájárulás végett küldje meg az ország minden törvényhatóságának.

A hatvani járási jegyzőegyesület közgyűlése. A segélyjegyzők és községi alkalmazottak országgyűlésének hatvani járási szövetsége február 26-án tartott rendes évi közgyűlést Rieger Árpád elnöke alatt. A közgyűlés tisztújítást tartott, a régiék újból való megválasztásával. Csak Herbst János pénztáros helyére választották meg Buzás Mihályt, ennek helyére pedig Lóránt Lászlót jegyzőül.

Ujvidék magyar város lett. Az idej népszámlálásnak vannak kellemes meglepetései is; így Ujvidékről most derült ki, hogy magyar várossá lett. Amint úgy kell érteni, hogy eddig Ujvidéket szerb városnak tartották, azon az alapon, hogy 30.000 lakosa van s ebből csak 10.000 magyar, 15.000 szerb s a többi német meg tót. Most aztán kiderült, hogy a magyarok száma 14.000 felül van, tehát a lakosságnak közel a fele magyar, a szerbek pedig nincsenek többen 12.000-nél.

Az alföldi városok haladásá. A fejlődésnek indult alföldi városok sorába legújabbán Mezőtúr lépett be. A képviselőtestület ugyanis elhatározta, hogy a város tíz nagy utcáját köburkolattal látja el és e célra háromszáz ezer korona kölcsönt szavazott meg. Elhatározta továbbá, hogy a város valamennyi utcáját betonjáróval látja el és e célra a házadó és kerésti adó után tizenkét százalékos jár-

daadót szavazott meg. A tanácsnak az új város háza felépítésére vonatkozó határozatát azonban azzal utasították vissza, hogy a mostani városházánál még rozogább házban is laknak egyes polgárok a városban. Érdekes, hogy az új város háza építési költségei már meg is vannak és kamatoznak.

TANÜGY.

Középiskolai igazgatók értekezlete. A budapesti középiskolák igazgatói dr. Erődy Béla udvari tanácsos, tankerületi főigazgató elnökele alatt értekezletet tartottak a Markó-utcai gimnáziumban. Az értekezleten az egyes középiskolák igazgatói jelentést tettek az iskolák állapotáról, majd pedig a pedagógiai előadást vitatták. Az értekezlet a többek közt egyhangulag megállapodott abban, hogy pünkösdkor az összes budapesti középiskolák első osztályos tanulói számára tornaünnepélyt rendeznek. Ugyancsak hozzájárult az értekezlet ahhoz is, hogy a József főherceg Szanatórium Egyesület megkeresésére az egyes középiskolák ifjúsága részt vesz az Egyesület javára május 6-án a Margitszigeten rendezendő tavaszi ünnepségen. Az igazgatói értekezlet abban állapodott meg, hogy minden intézet 20-25 főből álló mintacsapatot fog küldeni, mely a szanatórium-egyesület által följánlott dísz-zászlóért mérkőzik a nagyközönség előtt.

Tanárok gyűlése. A Budapesti Tanári Kör folyó hó 10-én, pénteken délután 5 órakor a tanár egyesületnek Esierházy-utcai helyiségében rendezt ülést tart. Az ülés tárgya Burián Károly főgimnáziumi tanár előadása „A nemzeti gondolat és a tanárság munkája” czimben.

EGYESÜLETEK.

Az Otthon-körhöl. Ma délután félnegy órakor választmányi ülés volt az Otthon Irók és Hírlapírók Körében Rákosi Jenő elnöklésével. Bejelentette az elnök, hogy Halmos Izor földbirtokos az általa kitűzött tárczapatályzat sikerre lobonyolításának elismeréseképen 500 korona alapítványt tett az Otthon-Kör javára. A választmány az alapítványt köszönettel elfogadta és Halmos Izort az elnök indítványára a kör alapító tagjai sorába iktatta. Az elnök meleg szavakkal üdvözölte ezután kitüntetésé alkalmából Szokolay Kornélt, akit a választmány megjelölt. Lovag Falk Zsigmond főpénztáros előterjesztette a pénztár múlt hónap állapotáról szóló kimutatását, amelyet a választmány tudomásul vett. Bejelentette az elnök, hogy az idei nemzetközi sajtókongresszus májusban lesz Romániában; a végleges programot az igazgatóság most fogja megállapítani Montecarloba összehívott ülésén. Gelléri Mór alelnök indítványára a kör idei rendes évi közgyűlést április 2-án, délelőtt tizenegy órára tűzte ki. Ezután folyó ügyeket tárgyalta a választmány, végül pedig a kör tagjai sorába felvette Ganzer Ödönt, Lázár Istvánt, dr. Kuhar Durlen Ágostot és dr. Vizeleky Frigvest.

Az Aquinói Szent Tamás-Társaság ma délután öt órakor dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöklésével rendes évi közgyűlést tartott, amelyen nagy és előkelő közönség volt jelen. Prol. szka Ottokár hosszabb beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Beszédében kifejtette azokat az elveket, amelyeket Szent Tamás tanainak követésében szem előtt kell tartania a keresztény filozófiával foglalkozóknak. A nagy éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után Kiss János pápai prelátus, alelnök, valamint Hanauer István titkár terjesztették elő jelentéseiket. A tisztújítás során elnökké, főtítkárrá és titkárra az eddigi tisztviselőket választották meg, akik közül Székely István elnök, udvari tanácsos mondott köszönetet a bizalomért. Végül dr. Kmoskó Mihály egyetemi tanár tartott felolvasást Tolsztoj Isten-eszméjéről.

Elmaradt művészet. A Magyar Urinök Egyesületének tervbe vett művész- és felolvasóestéi, a régi képviselőház renoválása miatt e kőben elmaradnak. Az esték megkezdését a hírlapok utján fogja tudatni az V. szakoszt. elnöksége.

Az állatvédők közgyűlése. Az Állatvédők Világszövetségének Magyarországi Egyesülete ma délután tartotta a Royalban dr. Szalkay Gyula ügyvivő elnök vezetésével, mellett harmadik évi rendes közgyűlést. Az elnök mindenekelőtt megemlékezett az egyesület védnökéről, gróf Lónyay Elemérné, Stefánia főhercegnőről, majd pedig a humánus haladás vívmányairól értekezett. Ezután a titkári jelentés számolt be az utolsó két év működéséről. A pénztár állapotáról özv. Balajthy Kálmán pénztáros számolt be. Bevettek összesen 647 korona 57 fillért, kiadtak 522

korona 63 fillért. Az egyesületnek 1450 korona törzsvagyona van. Végül megejtették a választásokat.

SPORT.

Vívás. A Hungária V. C. és MTK klubközi csapatversenye vasárnap d. u. folyt le a HVC Gyár-utcai helyiségeiben szépszámu közönség jelenlétében. Mindegyik klub 2-2 csapatot állított ki, amelyek erős és érdekes küzdelmet vívtak. A zsűriben vivőletünk több kitünősége, továbbá Dunay Bertalan BBTKI továbbá dr. Stóger Hugó György NVC vettek részt. MTK A) csapata: Weisz, dr. Radó, budai Goldberger, Hajdu 9:7 arányban győz Hungária VC A) csapata dr. Fodor, Hochsteia, Schönfeld, Szilárd ellen. Hungária B) csapata Lengyel, Róna, dr. Laumann, Laub és MTK B) csapata dr. Fodor, Mellinger, Koller, Eisenstein 8:3 arányban eldöntetlen; tusarány 53:47. Amint hírlik, a mérkőzést már a közel jövőben megismétlik.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az ügyvédi kamarai választások. Az ügyvédi kamarai választásoknál ma estig leszavazott összesen 963 ügyvéd.

Megtámadott mandátumok. A Kuria II. választási tanácsa ma hirdette ki ítéletét Kun Béla hódmezővásárhelyi képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció dólgaiban. A Kuria négy esetre vonatkozólag rendelte el a bizonyítást az etetés és itatást illetőleg s a vizsgálattal a szegedi táblát bízta meg. — Ugyancsak a II. választási tanács foglalkozott ma újból a czellömölki mandátum ellen benyújtott petícióval. A Kuria tudvalevően elrendelte a bizonyítást s a győri tábla bírása, Piukovics János már meg is kezdte a vizsgálatot. Időközben azonban Ostffy Lajos megválasztott képviselő megegyezett a körvényezőkkel a petíció visszavonását illetőleg s képviselőjük, dr. Hiller József ma a Kuria előtt is megismételte a petíció elejti nyilatkozatát. A Kuria ítéletében elutasította a petíciót és nyolcezerkét száz korona költséget állapított meg. — A Kuria I. választási tanácsa ma kezdte meg annak a petíciónak tárgyalását, amelyet a szabolcsmegei Kisvárdán megválasztott Liphay Béla munkapárti képviselő dátuma ellen nyújtottak be a kisebbségben maradt Justh-párti, Hrabovszky Guido hívei. A mai tárgyaláson dr. Aigner Adolf a petícionálók képviselője ismertette a petíciót. Utána dr. Gábor Illés szólalt fel a megválasztott képviselő érdekében. A viszonzások elhangzása után az elnök közölte a felekkel, hogy a Kuria határozatát holnap délben fogja kihirdetni.

Megpofozott házmaster. A budapesti büntető törvényszék dr. Füzessery bíró elnöklése alatt ma tárgyalta Vida Lajos földbirtokos és soffőrnök, Hinterrecker Józsefnek súlyos testisértési bűnügyét. Vida Lajos földbirtokos feleségével, szül. Pázmándy Vilával 1909. május 9-én, este 9 óra tájban autómobilon anyósának, Pázmándy Dénesnének meglátogatására ment. Az autómobil a Sándor-utca 6. sz. ház előtt állott meg s Vidé egyedül ment fel anyjának lakásába. Kevéssel tíz óra előtt feldult arccal remegve jött ki a kapun. Férje kérdésére, hogy mi baja van, elmondotta, hogy a házmaster, Szarka Mihály, aki már előtte való nap is durván inzultálta Pázmándyét és leányát, vele szemben is durván viselkedett. A férj erre feleségét megnyugtatóan kifejtette, hogy a házmaster nyomban ki fogja hívni s bocsánatot kell neki kérnie sértéséért. Be is ment azonban a házmaster lakására s ott felszólította Szarka Mihályt, hogy sértéséért azonnal jöjjön és kérjen bocsánatot feleségétől. A házmaster megagadta a bocsánatkérést, mire Vida Lajos két hatalmas pofont adott neki, úgy hogy a házmaster nyomban elesett. Ebben a pillanatban jött be Hinterrecker József soffőr, akit Vidé küldött be, hogy férjét akadályozza meg a tettlezésében. A soffőr aztán megfogta gazdájának kezét és visszavezette az autómobilhoz. Három nap múlva tudta csak meg Vida Lajos, hogy a megpofozott házmasternek csás közben feltört a térdcsontja. A házmaster feljelentése folytán ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti törvényszék s a lefolytatott tárgyalás után a kir. ügyész Vida Lajossal szemben fentartotta a vádat, s mint tettest kérte elítélni, a soffőrt pedig a bűnségességgel vádolta. A védelem meghallgatása után a bíróság bűnösnek mondotta ki Vida Lajost a gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségében s ezért 400 korona fő- és 100 korona mellékpénzbüntetésre ítélte. Hinterrecker József soffőrt ellenben felmentette a vád alól. Az ítélet ellen az ügyész úgy a minősítés, valamint a felmentés miatt felebezést jelentett be, de felebezett Vida Lajos is és a védője is.

§ **Milliók pörök a leégett világiállítás miatt.** Brüsszelből jelentik nekünk: A kiküldött szakértők betérjesszettek véleményüket a világiállításon támadt tüzvész okáról és e jelentés alapján a kiállítók és egyes biztosító társaságok éppen egy tucat millió kártérítési pört indítottak a kiállítási bizottság és Brüsszel városa ellen. Maga az angol kormány 12½ millió frankot követel. Az állam 2 millió frank erejéig hajlandó a kárt viselni és ezt az összeget a kiállítási bizottság számára utalványozta. A felperes károsultak lefoglalták a 2 millió frankot.

§ **Gyermekgyilkos apáca.** A krensi törvényszék ma tárgyalta azt a szenzációs bűnügyet, amelynek középpontjában az allensteigi kolostor egyik apácaja, *Miltreda* nővér állott. A vád az volt ellene, hogy újszülött gyermekét a kolostor udvarán levő kutba dobta, hogy a szegyetől szabaduljon. Ezenkívül az államügyész magzatelhajtás és lopás büntetével vádolta meg. *Miltreda* nővér harminczhárom éves. Családi néven *Soissengeier* Erzsébetnek hívják. Vallomásaiban elmondta, hogy *Lebenschossal*, a kolostorhoz tartozó kórház portásával hosszabb időn át folytatott szerelmi viszonyt. Az elnök kérdésére elbeszélte, hogy azért ment kolostorba, mert mostohaanyja kegyetlenül bánt vele. A kórházban ismerkedett meg *Lebenschossal*, aki udvarolt neki s beszélték a házasságról is. Rendszerint a pinczében találkoztak s mikor ő megvallotta kedvesének, hogy viszonyuknak gyümölcse van, *Lebenschoss* durván kifakadt, hogy neki nem kell gyermek.

Az ügyész: Ó esábitotta el magát, vagy maga 3t?

A vádlott: Az egyre megy. Egyik esábitotta a másikat.

A kolostor főnöknője és több apáca csak jót tudott mondani a vádlotról. A törvényszéki szakértő orvosok a hozzájuk intézett kérdésre azt felelték, hogy a csecsemő hullája már nagyon feloszlott s így nem lehetett határozottsággal megállapítani, vajjon a gyermek holtan vagy élve jött-e a világra és hogy erőszakos halállal működött ki. Az esküdtek a vádlott leányt egyhangulag felmentették a gyermekgyilkosság vádjáról, ellenben vétkesnek mondták ki a magzatelhajtás és lopás vádjában, mire a törvényszék háromhavi egyszerű fogságra ítélte. *Lebenschoss* pedig a gyermekelhajtásban bűntársnak mondta ki s két havi fogságra ítélte.

§ **A Haverda-pör a Kurián.** A Kuria első büntetőtanácsa ma délelőtt kezdte meg azoknak a semmisségi panaszoknak tárgyalását, amelyeket *Haverda Mária* és bűntársai bűnügyében az elítéltek és védők bejelentettek. A tanácsban *Vařík* Béla másodelnök elnökölt, az ügy előadója *Valkó* Pál kuriai bíró. A koronagyógyész *Baumgarten* Izidor koronagyógyész helyettes képviseli. A védelmet dr. *Szegheő* Gábor (Jánossy), dr. *Edvi Illés* Károly (*Haverda Mária*) és dr. *Gál* Jenő (*Vojtha*) látják el. Az előadó-bíró részletesen ismertette a pör anyagát és a bejelentett semmisségi panaszokat. A védők közül elsőnek dr. *Szegheő* Gábor, *Jánossy* védője, terjesztette elő a védelmet. Védőbeszédében rámutatott a nagyszámu és nyomtatékos enyhítő körülményekre, utalt arra, hogy *Jánossy* nem anyagi érdekből cselekedett, hogy tettének oka a *Haverda Mária* iránt érzett hátráltalan szerelme s ebből fakadó féltékenység volt, hogy teljesen az asszony befolyása alatt állott, mikor tettét elkövette; hangoztatta, hogy *Jánossy* az orvosszakértők véleménye szerint korlátolt beszámítási, csekély ellenállóképességű bíró, neuraszténikus ember, kinek tette épp ez okból enyhébb elbírálás alá esik és végül mindezekre való tekintettel kérte az ítélet megsemmisítését és a büntetőtörvénykönyv 92. szakaszának alkalmazását. Ezután *Haverda Mária* védője, *Edvi Illés* Károly szólalt föl és elmondotta, hogy a budapesti főtárgyaláson az elnöki önkény megfosztotta a védelmet a bizonyítékok előterjesztésétől. Hosszasabban foglalkozott a tárgyalási elnök ama végzésével is, amelylyel *Vojtha* Antal nagy memoárjának a védő által kívánt felolvasását elutasította. Szerinte az elnöknek ehhez joga nem volt, hanem bírói határozatot kellett volna provokálni. A védő végül ismertette a védelem által benyújtott mintegy 25 semmisségi panaszt és hosszasan foglalkozott az esküdtekhez intézett kérdések helytelen megszövegezése miatt bejelentett semmisségi panaszokkal. Az ítélet megsemmisítését kérte. A tárgyalást ezután az elnök holnap délelőtre halasztotta, amikor *Vojtha* Antal védője és a koronagyógyész fognak felszólalni.

§ **A bizonyítványgyárosok bűnpöre.** A budapesti királyi ítélőtábla III. büntető tanácsa ma délelőtt kezdte meg a bizonyítványgyárosok ismert bűnpörének tárgyalását *Horváth* Béla elnöklésével. Az előadói tisztelet *Oláh* András bíró látta el. A vádat *Halász* Lajos főügyész helyettes képviselte. Védők voltak: dr. *Nagy* Emil, dr. *Weisz* Ödön, dr. *Füredi* Mór, dr. *Bródy* Ernő, és dr. *Edvi-Ilés* Károly. A tárgyaláson a vádlottak is valamennyien megjelentek. A budapesti királyi büntető-törvényszék ítéletének fölolvása után az előadó bíró megkezdte a bűnpör anyagának részletes és kimerítő ismertetését. A tárgyalást holnap folytatják.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. **Hommel** féle **Haematogent!** Óvást a **Dr. Hommel** nevet hangsúlyozni kell!

KÖZGAZDASÁG.

Budapest összekötötte a szandzsák vasutal. Ismeretes az a nagy erőfeszítés, amivel az új török éra modern akarja tenni a török birodalom közlekedésügyét. Nagyszabású új vasuti vonalak épülnek a birodalom minden részében, amelyek közül nem egy nagyfontosságú mi ránk nézve is. Így első sorban különösen a *szandzsák vasut* fontos a Balkánra irányuló külkereskedelmünk szempontjából, mert ezáltal Bosznián át eljuthatunk Szalonikibe és általában Törökországba anélkül, hogy közben idegen területet kellene érinteni. Ezért érdemel nagy figyelmet most *Gönczy* Béla Máv. felügyelőnek az a felvetett eszméje, vajjon *Budapestnek a szandzsák vasutal való összekötését nem lehetne-e az által legrövidebb és legcélszerűbben megvalósítani, hogy Bosznia megépítendő rendes nyomtávra II. rangú fővonalként a Dráva völgyében tervezett vasutját s ehhez a Máv. Vukovár Tovarnikon át építene csatlakozást?* Ez az ut 203 kilométerrel rövidebb lenne a mostani szalonikii utnál. Érdemes lenne bizony megvalósítani.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja közgyűlése. A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint Részvénytársaság *Mándy* Lajos elnöklete alatt e hó 7-én tartotta meg XVIII. évi rendes közgyűlést az intézet helyiségében. Az alakszerűségek elintézése után *Leitner* Zsigmond vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését, amely konstatálja, hogy az intézet a lefolyt évben először rendelkezett a teljesen befizetett 20 millió korona alaptőkével és hogy a felemelt tőke folytán az intézet még jobban szolgálhatta üzletbarátai érdekét. Az intézet zálogleveleinek kelendőse az elmúlt évben is megfelelő volt, úgy, hogy nemcsak az új kölcsönök folytán kiállított új anyag, hanem a visszavásárlásokból eredő készletek is majdnem teljes összegükben eladtak. A cizmetek forgalmával lépést tartva, az intézet kölcsönállománya is megfelelő módon szaporodott és így az elért üzleti eredmények az intézet fokozatos fejlődéséről tesznek tanúságot. Az igazgatóság 1910. év folyamán 5460 kölcsönügyletben 40.280.274 koronát szavazott meg és ebből 35.912.871 korona kölcsönt folyósított. A jutalék-számla és egyéb, a jelzálogos és községi kölcsönügyleiből elért jövedelmek 1.169.605 koronát tesznek ki. A mérleg 1.670.632 korona tiszta nyereséget mutat fel. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette, az előterjesztett mérleget elfogadta, a felmentvényeket megadta és a tiszta nyereség felosztása tekintetében a következőképpen határozott: 1.200.000 K, azaz a részvénytőke 6 százaléka osztalékra, 199.402.50 K a tartalékalapnak 1.900.000 korona leendő kiegészítésére, 50.000 K pedig az árfolyamkülönbözeti tartalékalapnak 200.000 koronára való kiegészítésére, 20.000 korona nyugdíjalapra, 106.606 K igazgatósági jutalékokra, 70.000 K az intézeti ház leltári értékének csökkentésére fordították, végül a fennmaradó 84.624 K 04 fillér új számlára vitették át. Ezek után a közgyűlés az igazgatóság tagjaivá *Babó* Lajos (új), báró *Bánffy* Ernő, *Beóthy* Pál (új), *Blaskovics* Ferenc, *Bleszl* Ferenc, dr. *Bogdán* Zsivkó (új), *Csepri* Dani, *Diebaila* György, *Elek* Lipót, *Fári* Antal, *Ferenecz* Károly, *Flittner* Károly, *Frigyessy* Adolf, dr. *Hajesi* György, *Heinrich* Sándor, *Horovics* Mór (új), *Huszár* Gyula (új), *Huzella* Gyula, *Jérfy* Antal, dr. *Kariczag* Sándor, *Kernhoffer* József (új), *Keechlin* R. Albert (új), *Koós* Elemér, dr. *Ladies* László (új), *Leitner* Zsigmond, *Neiszidler* Károly, *Pető* Bertalan, *Popper* Bernát, *Pósch* Gyula, *Radvány* István, *Sándor* János, *Sánczer* Rezső, dr. *Schwarz* Miklós, *Sugár* Sándor, *Vannay* Ignác, *Weiner* Sándor, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig: *Bichler* Vilmos, *Havas* Mór (új), dr. *Hoványi* Géza, *Kaltenacker* Márton, *Lányi* Mór, *Lekky* István, *Szepessi* Sándor, báró

Lippe Viktor (új), dr. *Proszvimmer* Sándor, *Reiner* Mihályt megválasztotta. A szelvények 1911. évi márczius hó 8-tól kezdve az intézet pénztáránál 12 koronával váltatnak be.

A Neuschloss-féle tannungyár magasabb osztaléka. Megirtuk már, hogy a Neuschloss-féle nassici Tannin- és Gőzfürészgyár R.-T.-nak rendkívül kedvező üzletéve volt, ami az osztalékban is kifejezésre fog jutni. Az elért tiszta nyereség 742.182 korona, éppen százezer koronával több, mint az előző esztendőben. A most megtartott közgyűlésen úgy döntöttek, hogy *másfél százalékkal* magasabb osztalékot, 25 koronát fizetnek részvényenként, szemben a múlt évi 22 koronával. A 25 koronás osztalék a 200 korona névértékű részvények 12 és fél százalékos kamatozásának felel meg, ami igen kielégítő eredmény. Emellett a tartalékok magasabb dotálása sem maradt el, amit a magasabb nyereség szintén megengedett.

Pénzüntétek Szövetségének a közgyűlése. A Magyarországi Pénzüntétek Országos Szövetsége ma délután tartotta meg *Mándy* Lajos ny. miniszteri tanácsos, elnök vezetésével ez évi rendes közgyűlést. A közgyűlést, amelyen az ország pénzüntéteinek képviselői igen nagy számban jelentek meg, *Mándy* Lajos elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg, amelyben utalt arra az egész ország pénzüntéteinek körében megnyilvánuló sürgető kívánságra, hogy az egészséges pénzüntéti reform előkészítése és mielőbbi megvalósítása most már elodázhatatlan, az intézetek tulságos elszaporodása és ennek a szaporodásnak veszélyessé váló jellege miatt. Amikor évről-évre száz intézet alakul, amelyeknek túlnyomó része nem a tényleges szükség talajából nő ki, hanem indokolatlan helyi vagy személyi körülményekből, akkor ez nem egészséges kezdeményezés, mivel nem az elhelyezést és a munkát kereső tőke érdekében történik, hanem a tőkét csak azután igyekeznek megkeresni. Ezzel a kérdéssel tehát nyomtatékosan foglalkozni kell a nem hagyható az e téren való reform akkorára, amikor a visszasságok kényszerbeavatkozásokat szünelnek s az egész intézményt kompromittálják. (Élénk helyeslés.) A szövetség e tekintetben meg fogja tenni a további tanulmányokat és teljes erővel lát az előkészítő munkához. A szövetség további fontos feladata gyanánt említi meg az elnök a kormány által is favorizált úgynevezett altruisztikus parcellázó bank dologával a pénzüntétek egyetemének szempontjából való foglalkozást. Az elnök ezután konstatálja az ülés határozatképességét és felkérte dr. *Berényi* Pál titkárt az évi jelentés előterjesztésére. A jelentés kiemeli, hogy az elmúlt esztendőben meglehetősen stagnáló közgazdasági viszonyok nagyobbarányu kezdeményező működés kifejtésére nem voltak alkalmasak. Hangsúlyozza a jelentés, hogy a képviselőház bankvitájában a vidéki pénzüntétek működése ellen felhangzott ama vád, hogy ezek az intézetek nem folytathatnak elegendően nemzeti irányu pénzügyi politikát, semmiképpen nem állhat meg s konkrét adatokkal egyáltalán nem igazolható, mivel intézeteink e téren mindenkor igen érdemes munkásságot fejtettek ki. A közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette, ezután megállapította az 1912. évi költségvetést és elfogadta a számvizsgáló bizottság jelentését. *Mándy* Lajos elnök indítványára elhatározta ezután a közgyűlés, hogy május 25-én országos kongresszust tart, amelyen a szövetség vezetői kérdést, az alakuló altruisztikus bank ügyét és egyéb közérdekű kérdéseket vesz tárgyalás alá. A közgyűlés ezzel véget ért.

Uj iparrészvény a bécsi tőzsdén. Nálunk egy éven belül aránytalanul több papír került az új folyamlapra, mint Bécsben. Ennek oka az alapítkeelésekben, új vállalatok alapításában keresendő. Természetes, hogy amint több tőke felett rendelkeztek a pénzüntétek, az érdeklődésükbe tartozó iparvállalatokat fejlesztették. Így fejlődött nagygyá számos iparvállalat s került a részvénye a tőzsdére. Most az Osztrák Hitelintézet egyik újabb alapításának részvényét akarja tőzsdéi forgalom tárgyává tenni. A Notha-Neudek R.-T. papirocai fogják most gazdagítani a bécsi árfolyamlapon szereplő ipari papirok gazdag sorozatát. A vállalatot bankárja 1909-ben alakította át részvénytársasági formára s utolsó üzletéve után 8 százalékos osztalékot fizetett.

Nagy bankbukás Frankfurtban. Frankfurti távirat szerint az *Odera-Frankfurti Vereinsbank*, amely már hosszabb idő óta fizetési zavarokkal küzd, elhatározta, hogy bejelenti a csődöt. A hiányt hat millió márkára teszik. Így hát az egész részvénytőkét és a bankra bízott összegek 50-60 százaléka tartják elvesztettek. Aféle közép-pénzüntézet volt ez s már hosszabb idő óta terjesztették

rola ezeket a kedvezőtlen híreket. Természetes, hogy a berlini tőzsdére nagy hatással volt a bank bukása s mindazoknak a vállalatoknak papírjai, melyekkel a bank összeköttetésben állott, árfolyamuk erősen csökkentek. Berlini távirat szerint különösen a bányarészesvények kerültek a piacra nagy árcsökkenéssel.

Kábelgyárak kartelje. Az osztrák kábelgyárak most arra törekednek, hogy a jelenleg is érvényben levő kartelba bevonják a még kartelen kívül álló osztrák és magyar kábelgyárakat. Valószínűleg sikerülni is fog tervük, mert a hajlandóság meg van a gyárakban. Szó van továbbá arról is, hogy a jelenlegi kartelen változtatásokat eszközölnek, amit a viszonyok alakulása tett szükségessé. A megállapodás — hír szerint — három évre szólna s 1914. december 31-ig maradna érvényben.

A Postatakarékpénztár 1911. februárjában. A tákarékpénztár 123.799 tételben elhelyezett 6.469.509 korona 29 fillér, 55.123 tételben visszafizetett 6.100.169 korona 30 fillér s így a betétek összege 369.339 korona 99 fillérrel haladta túl a visszafizetések összegét. A betétek állománya ez üzletágban 1911 február hó végén 106.645.618 korona 96 fillér. A betevők száma e hónapban 5082-vel szaporodott s összes számuk e hó végén 791.192. Zártta nyilvánítottatott 1582 betét- és járadékkönyvecske. A csekk- és clearing-üzletben 1.085.368 tételben elhelyezett 308.037.309 korona 12 fillér és 212.807 tételben elhelyezett 307.734.881 korona 84 fillér, ennél fogva a betétek összege 302.427 korona 28 fillérrel multa felül a visszafizetések összegét. A betétek állománya ez üzletágban 1911 február hó végén 76.674.033 korona 98 fillér. A csekk-számla tulajdonosok száma e hónapban 188-al növekedett és a fennálló csekk-számlák száma e hó végén 21.102. A m. kir. postatakarékpénztár havi összeforgalma a két üzletágban 1.477.097 tétel s 628.341.869 korona 55 fillér; teljes betétálladéka pedig a hó végén 183.319.653 korona 34 fillér. Az értékpapir-üzletben 1911 február hó végéig kiállítottatott 6057 járadékkönyvecske, melyekre összesen 18.570.982 korona névértékű értékpapir van az intézetnél elhelyezve. A részjáradék-üzletben vásároltatott 1911 február hó végéig 1.117.700 korona névértékű 4 százalékos koronajáradék.

A Mercur váltóüzlet új cégvezetője. Arról értesülünk, hogy Kassowitz Miksát, a Délvidéki Közgazdasági Bank, Szabadka, cégvezetőjét a budapesti „Mercur“ Váltóüzlet Részvénytársaság első cégvezetőjévé fogja legközelebb kinevezni.

Felszámoló részvénytársaság. A Részvénytársaság Rakly-féle módszer utáni furásokra március 24-én tartandó közgyűlésén a rossz üzletmenet folytán ki fogja mondani a felszámolást. A társaság folyó munkálatait az „Internationale Bohr-Gesellschaft“ veszi át.

Állatjárványok. Az elmúlt héten ismét rosszabbodott a helyzet. A ragadós száj- és körfőmájás ugyan örvendően csökken, de viszont súlyos aggodalomra ad okot az, hogy a lépfene ismét 10 községben lépett föl. Terjedőben van a takonykór és rühkór is. Az állatjárványok állásáról egyébként a következő hivatalos kimutatás nyújt tiszta képet:

Table with columns: A betegség neve, Összesen, A múlt hetéhez képest, több, kevesebb, közsg udvar, közsg udvar, közsg udvar.

A vasárnapi munkaszünet és a nyelozórai zárlat. A Kereskedő Ifjak Társulata ma küldöttségel üzentelt Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek a teljes vasárnapi munkaszünet és az esti nyelozórai zárlat ügyében. Voltak Soma elnök, a küldöttség szóoka, rövid beszéd keretében rámutatott a mai helyzet tarthatatlanságára és kérte a minisztert, hasson oda, hogy e nagyfontosságú és az ország kereskedőit oly közelről érintő kérdés mielőbb rendeztesék, még pedig úgy, hogy az egész országra és minden szakmára kiterjedő teljes vasárnapi munkaszünet és az esti nyelozórai zárlat törvényben biztosíttassék. Hieronymi

Károly miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget s miközben e kérdésről a küldöttség tagjaival külön-külön elbeszélgetett, úgy nyilatkozott, hogy e kérdés — vélelénye szerint — inkább társadalmi uton volna rendezendő, de azért, bár nala a munkaszünet korlátozását is kérelmezték, megvizsgálja az ügyet s amit tehet, szívesen tesz a kereskedők érdekében. A Kereskedő Ifjak Társulata most az ország összes egyesületeinek megküldi a miniszterhez benyújtott memorandum szövegét, egyben felkéri őket, hogy hasonló értelemi kérvénnyel forduljanak a kereskedelmi miniszterhez.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Böhm Antal kereskedő, Szabadka; — Pipa János kereskedő, Kalocsa; — Kellner és társa bej. kereskedőüzlet, Budapest; — Frankl Béla bej. kereskedő, Budapest.

Megnyílik a hajózás. A Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közözi, hogy hajójáratát Sabac—Mitrovica—Bosnara között a Szávan az egyidejűleg kiadott menetrendhirdetmények szerint a f. évben akként indítja meg, hogy az első lenenét Rosna-Racáról—Mitrovica—Sabara március hó 8-án, az első felmenet Sabáról Mitrovicára és Bosnaraóra pedig március 9-én lesz. — Ezen járatok megindításával egyidejűleg megnyílik az áruforgalom Sabac, Mitrovica, Bosnara állomásokon. — Közli továbbá, hogy a turn-severin-galaczi vonal állomásain az árufelvételt f. évi március hó 10-ével megnyitja. — Végül, hogy személyjáratát Zimony—Orsova—Galac között a kiadott menetrend szerint úgy indítja meg, hogy az első hajó Orsováról—Zimonyba f. é. március hó 9-én és Zimonyból—Orsovára március hó 10-én, Orsováról—Galacra pedig március hó 12-én és Galacról—Orsovára március hó 15-én indul. A társaság személyhají a zimony—orsova—galaczi vonalon, úgy le, mint felfelé hetenként háromszor közlekednek és pedig Zimonyból és Orsováról lefelé minden vasárnap, kedd és pénteken, Galacról felfelé minden hétfő, szerda és pénteken, Orsováról felfelé pedig minden hétfőn, esütőkön és szombaton.

A „Közlekedés.“ A „Közlekedés“ holnap megjelenő száma igazán magas színvonalu füzet lesz. Gönczy Béla MÁV felügyelőnek a szandzsák vasutól és Török Emil igazgatónak, a helyiérdekű vasutakról szóló cikkei egy-egy nagyon aktuális kérdést világitanak meg új oldalról és a szakkörök osztatlan figyelmére tarthatnak számot.

Egybehívott közgyűlések.

- Március 11. Magyar általános ingatlanbank r. t. (r. k.) este 6 óra.
Március 14. Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja r. t. (r. k.)
Március 15. Magyar Jelzáloghitelbank (r. k.) d. e. 11 óra.
Március 16. Ganz- és társa vasöntő- és gépgyár r. t. (r. k.) d. u. 5 óra (fuzió a Danubius r. t.-al.
Március 18. Magyar Általános Hitelbank (tőkeemelés.)
Magyar vasuti Forgalmi r. t. (r. k.) d. u. 4 ó.
Március 20. Hazai Általános Biztosító r. t. (r. k.) d. u. 4 ó.
Április 4. Wiener Bankverein (r. k.) d. e. 11 óra.
Április 6. Angol Osztrák Bank (r. k.)

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Órva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborcz, Ung, méter, vízsz, méter.

Felolós szoroksztó:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, március 7.

A Készáru piaczon barátságos volt ma a hangulat. Gyöngye kínálatl szemben a malmok tartózkodók voltak ugyan, de még sem zárkóztak el mérsékeltlen jobb árak fizetésétől sem. A forgalom mindazonáltal korlátolt maradt, mindössze alig 6000 q. buza kelt el, a tegnapiaknál 7 és fél fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 11.95 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.47 korona 74.5 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonacmüek közül a rozs 10 fillérrel, a tengetri 2 és fél fillérrel drágább, a zab és az árpa változatlan. Forgalmomba került: 1100 q. rozs 7.85—7.90 koronás áron, 1800 q. zab 8.40—8.95 koronás áron és 300 q. tengetri 5.80—5.85 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet, noha a külföldi jegyzések erre nem adtak alkalmat, mégis szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán folyvást élénk vételkedv uralkodott és így tehát, a kereslet állandóan tulsulyban tartotta magát, ami az árfolyamok meglehetősen emelkedéséhez vezetett. Az áprilisi buza 11.47 koronán indult, előbb 11.50 és 11.45 között ingadozott, aztán 11.57-ig emelkedett és zárlatkor 11.49 koronán maradt. Az októberi buza 10.04 koronán indulva, előbb 10.50-ig gyönült, aztán 10.69-ig emelkedett és zárlatkor 10.63 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, tegeredményképen ma az áprilisi buza 4 fillérrel, a májusi buza 5 fillérrel, az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi zab 7 fillérrel, a májusi tengetri 2 fillérrel emelkedett, az áprilisi rozs árfolyama teljesen változatlan maradt.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rozs I-rendű, Árpa takarmány I-rendű, Zab I-rendű, Tengeri belföldi ó.

Köttetett: Buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.80 K, 100 q 79.3 k 23.75 K, 1000 q 79 k 23.90 K, 100 q 77 k 23.50 K. Pestvidéki: 100 q 78 k 23.55 K, 150 q 78 k 23.50 K, 100 q 76 k 23.10 K. Felsőmagyarországi: 400 q 78 k 23.50 K, 500 q 78 k 23.50 K, 120 q 76 k 23.05 K. Bácskai: 1570 q 74.5 k 22.94 K. Rozs: 200 q 15.90 K, 400 q 15.80 K, 150 q 15.75 K, 200 q 15.70 K, 100 q 15.70 K kpf. pp. Zab: 100 q 17.90 K, 100 q 17.50 K, 100 q 17.45 K, 400 q 17.45 K, 1000 q 17.15 K, 100 q 16.80 K kpf. Tengeri: 200 q 11.70 K kpf pp, 100 q 11.60 K kpf. Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

Dr. Borovszky-féle BOROLIN háziszser csuz, köszvény, ischiás, rheumatikus bajok ellen. Fagy és égési sebek balzsama. Minthogy mindenre alkalmas, a világ egyetlen csodaháziszser. — Csak ezt kérje mindenütt.

A határidőpiacra kötetett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:
 Buza áprilisra 11.47—10—45—57—50—
 Buza májusra 11.6—27—23—35—30—
 Buza októberre 10.64—65—59—69—64—
 Rozs áprilisra 8.02—03—01—
 Tengeri májusra 5.70—68—72—70—
 Tengeri júliusra 5.87—88—
 Zab áprilisra 8.56—57—55—62—59

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.49—11.50
Buza májusra	11.28—11.29
Buza októberre	10.63—10.64
Rozs április	8.01—8.02
Tengeri májusra 1911-re	5.70—5.71
Zab áprilisra	8.59—8.60

Budapesti gabonaforgalom.

1911. márczius 5 től 1911. márczius 6-ig.

	Erkezett	Elszállított
m e t e r m á z s a		
Buza	9146	600
Rozs	521	—
Arpa	305	51
Zab	659	13669
Tengeri	308	100
Liszt	1024	20289
Korpa	—	3:84

Értéktőzsde.

A mai előtőzsdén nem vették figyelembe, hogy külföldről nagyobbára tartott jelentős érkezett. A kulissz e médió-halasztás közelsége miatt az egész vonalon realizált. A nemzetközi piacon a két hitel-részvény, a helyi piacon a rimamurányi részvény kivételével valamennyi érték ára tetemesen csökkent és csaknem elért legolcsóbb áron zárult. A készáru-piacon kötés alig volt. Utóbb a salgótarjáni részvény bécsi arbitrázs-vásárlás nyomán tetemesen emelkedett. A zárlat kedvtelen volt. A déli tőzsdén, bár Berlinből kedvező jelentés érkezett, igen lanyhán folyt az üzlet. A nemzetközi piac értékei tetemesen csökkentek. A helyi piacon a kulissz és a kis spekuláció kínálata nyomán igen lanyhán folyt az üzlet. A készáru-piacon nyugodt irányt tapasztaltak. A járadék-piac üzletelen, változatlan volt. A valuta és ércváltó gyöngé. A zárlat igen gyöngé volt.

Az előtőzsdén kötetett: Osztrák hitel 672.50—673.75, Magyar hitel 863—864.50, Osztrák-magyar államvasut 745—746, Jelzálogbank 492—495, Leszámitolóbank 594—597, Rimamurányi vasút 675—679, Közúti villamosvasut 766—763.50, Városi villamosvasut 391—392, Hazai bank 304.50, Magyar bank 772, Salgótarjáni közszénbánya 660—661, Ganz-féle vasöntő 4060—4100, Temesvári szeszgyár 417—422, Spódiungyár 178, Magyar villamosági 416—417, Nasiczi tannagyár 616—618.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 674.50—673.50, Magyar hitel 864.25—863.75, Jelzálogbank 496—495.25, Leszámitolóbank 597.50—596.50, Közúti vasut 767—765.50, Városi villamosvasut 391—392, Hazai bank 304.75—305.25, Magyar bank 732.75—733.50, Konvertált jelzálog-sorsjegy 145, Hazai takarékrészvény 120, Szanatórium sorsjegy 13, Salgótarjáni közszénbánya 658—661, Általános közszénbánya 676—681, Temesvári szeszgyár 416—415, Fegyvergyár 354—352, Schwartz-féle szanatórium 257.

Az utótőzsdén helyi és bécsi fedezések nyomán barátságosabb volt a hangulat. Az értékek ára mérsékelt forgalom mellett kissé javult. Kötetett: Magyar hitel-részvény 862.75—863.25, Jelzálog-bank 494.25, Rimamurányi 680, Közúti villamos 762.50.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, márczius 7. (Saját tudósítónktól.) A külföldi tőzsdék gyengült árfolyamokat jelentettek, de tekintettel a budapesti kontremine vásárlásaira, az irányzat szilárd volt, buza és zab 10 fillérről drágult, egyebekben az árak tartottak, a forgalom pedig csekély volt.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.30—12.70, bánáti 12.05—12.40, székesfehérvári 11.95—12.35, moSONI és győri 11.55—11.90, felsőmagyarországi 11.55—1.90, déli vasuti 11.50—11.90, márcsiföldi és alsómagyarországi 11.25—11.55 K.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.35—8.55, csepeli 8.30—8.50, pestmegyeri 8.50—8.75, déli vasuti 8.50—8.55, különféle magyarországi 8.30—8.50, ausztriai 8.15—8.50.

Arpa: Morvaországi 10.15—10.60, márcsiföldi 8.70—9.50, bécsvidéki 8.90—9.60, felsőmagyarországi 9—10, csepeli 8.75—9.50, déli vasuti 8.70—9.25, északmagyarországi 8.80—9.80, maláta 8.40—9.75, takarmány 7.55—7.95 K.

Magyar tengeri: 6.35—6.65, Cinquantin 7.95—8.25, Magyar zab: 8.95—9.45, válogatott 9.45—9.75, romániai 8.80—9.30.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, márczius 7. Minden kezdeményezés hiányában az előtőzsde irányzata nyugodt, árfolyamai tartottak, csak vasbánya-értékek élénkek, mert a német piacról kedvező árjegyzéseket jelentettek. Skodarészvényekben az áremelkedés megakadt. Korlátértékek közül salgótarjáni és Wienerbergi részvények javultak. — A déli tőzsde irányzata és forgalma csendes, később gyengült a piac magatartása, csak alpesi részvényekben mutatkozott nagyobb vásárlási kedv. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 674, Magyar hitel 865, Laenderbank 535.50, Union 635.50, Államvasut 645.50, Déli vasut 110.50, Alpesi 797.50, Rimamurányi 681, Skoda 545.50, Török sorsjegy 256, Salgótarjáni 661, Wienerbergi 862.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 672.75, Magyar hitel 860.50, Laenderbank 535, Anglo 332.50, Bankverein 560.75, Union 634, Magyar Jelzáloghitelbank 496, Államvasut 746.50, Déli vasut 111.50, Dunagőzhajózás 1025, Alpesi 798, Rimamurányi 679.50, Bráxi közszénbánya 779, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 256, Skoda 545, Poldi-kohó 634.

Bécs, márcz. 7. (Magyar értékek zárata), 4 százalékos arany-járadék 111.40, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 156.50, Magyar hitelbank részvény 862.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 136.5, Rimamurányi 678.25, Magyar ezukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyerem-köles. sorsjegy 221.50, Kassa-Oderbergi Vasut-részv. —, Magyar jelzálogbank 494.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, márcz. 7. (Osztrák értékek zárata), 4.2 százalékos papír-járadék 9.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.45, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 331.25, Bécsi Bankverein 560.10, Osztrák-magyar bank 1925.—, Déli vasut 111.75, Dunagőzhajózási r.t. 1120, Dohány részv. 359.—, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német banky. 117.33, Osztr. Lloyd 593.—, 4.2 száz. ezüst jár. 92.95 96.95, Osztr. koronajáradék 92.95, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 671.25, Union-Band 633.—, Osztrák Landerbank 533.75, Osztrák magyar államvasut 745.—, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 798.75, 20 frankos 19.01, Londoni váltóár 240.10, Lipótkohó 630.—, Török sorsjegy 255.75

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, márczius 7. (Értéktőzsde.) A mai üzletet ismét nagyfokú tartózkodás jellemezte, az alapirányzat azonban általában szilárd volt. Külföldösen a bányapiacra volt ez látható, amelyre az amerikai vaspiaconról érkezett kedvező jelentéseken kívül az acélműszövetség állítólag jobb eladási üzletéről szóló jelentései és a Phönix-társaság igen kedvező felévi mérlegéről szóló hírek is jó hatással voltak. Szilárd volt az alapirányzat ezenkívül a bankpiacon is. Jelentékeny javulásokat ért el Phönix-részvények, Handelsanteile és Dresdener Bank részvényei, a többi értékek közül varsó-bécsi-részvények, amelyek véleményvásárlásokra mintegy 2 százalékos nyertek és 1902. évi oroszok, melyek igen szilárdak voltak, érdemelnek említést. Osztrák értékek inkább a gyöngébb irányzat felé hajlottak. A harmadik üzleti órában uralgó üzletlenség némi gyöngüléseket okozott. Bányáértékekre a rudvaskonvenzió tárgyalásainak újbóli elhalasztása hátrányos hatással volt. A készáru-piacz ipari értékei általában gyöngébbek voltak. Napi pénz 3 százalékos és alább, magánkamatláb 3 és egynyolcad százalék.

Berlin, márczius 7. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.90 osztrák hitelrészvény 212.20 Déli vasut 19.50 orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.50, Discontó Commandit 198.10, Dinamittraszt 177.10, Harpeni 189.6, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüst jár 93.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.—, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 158.— Bécsi váltóár 851.25, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 273.50, Gelsenkircheni 265.—, Laurakohó 177.25.

Frankfurt, márcz. 7. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar-jár. 98.60, Magy. ar-jár. 91.95 Osztr. hitelint. részv. 212.50, Osztrák-magyar

államvasut 158.25, Északnyugati vasut —, Bustieh radi vasut —, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bankverein 152.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.90, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.90, Osztrák koronajáradék 93.10, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar bank 198.—, Déli vasut részvény 195.—, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.50, Párisi váltóár 808.75, Union bankrészv. 161.20.

Hamburg, márcz. 7. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 96.60, 1860. sorsjegy 176.—, Déli vasut 19.60 4 százalékos aranyjáradék 98.25, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasut 157.75, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.80.

London, márcz. 7. Angol consol 81.—.

Páris, márcz. 7. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.60, Osztr. aranyjáradék 100.75, Magyar arany járadék 96.45, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 5 8.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. : 81.—, 5 százalékos marokkói járadék 526.— 4 százalékos 1890. román köles. 98.15, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 97.—, 5 százalékos orosz járadék 106.15, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.70, 4 százalékos spanyol jár. 97.60, 4 százalékos unifikált török jár. —, Török sorsjegy 218.50, Török dohányrészvény 380.—, Osztrák földhitelintézet 1412, Osztrák Landerbank 588.—, Magyarjelzálogbank 541.—, Banque de Paris 18,31 Banque Ottomane 707.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 688.—, Hartman gépgyár 745.—, Rio Tinto 16.93, Sucrerie d'Égypte 87.—, Tula 498.—, Urikányi kösz. n 186.—, Chartered 43,40, De Beers 473.— East Rand 12.—, Jagersfontein 209.5.—, Trans. Land Comp. 58.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.21, Váltó német piacokra (rövid) 123.50, Váltó Bécsre (rövid) 105.25, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz arany-váltó rövid 7/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 253.—, Magánkamatláb 2 1/2.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	53.25	58.25
Márczius—májusra	53.75	58.75
Márczius—augusztusra	54.25	59.25
Május—augusztusra	55.25	60.25
Irányzat: Változatlan jó fogyasztás, erős kereslet, de hiányzó kínálat folytán igen szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	49.—	49.75
Prágai	48.50	49.—
Lembergi	45.50	45.75
Trieszti exportszesz (finom)	20.—	20.50

Kőbányai sertéspiacz.

Márczius 7. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 172—174 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 174—176 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 180—182 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi márczius hó 5. napján volt készlet 16194 drb. — 1911. márczius 6-án felhajtott 540 drb. — 1911. márczius 6-án elszállított 119 drb. — 1911. márczius 7. napjára maradt készletben 16619 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és közbádogid igazgatóságától.) 1911. márczius 7-én. Előző napi eladatlann maradvány 913 drb sertés. Pótfelhajtás 46 drb sertés. Mai felhajtás 422 drb sertés, 60 drb süldő, összesen 1381 drb sertés, 60 drb süldő. Eladott 686 drb sertés, 40 drb süldő. Mai maradvány 695 drb sertés, 14 drb süldő. Árjegyzés. Zsír-sertés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli életsúlyonással 162 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlyonással 154 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felüli életsúlyonással 166—170 fillér. Fialat közép 220—230 klg. életsúlyonással 164—188 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlyban 130 fillér, életsúlyonással 173—188 fillér. Hussertés nehéz 300 klg. felüli életsúlyonással 144—166 fillér. Hussertés könnyű 140—300 klg.-ig életsúlyonással 167—182 fillér. Süldő bel-földi életsúlyban 140 fillér. A vásár irányzata vontatott. — Az árak 2—4 fillérrel hanyatlottak.

Budapesti szurómarhavásár.

Márczius 7. Felhajtott 315 drb élő borjú, (közé 23 rugott), 28 drb leölt borjú. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 120—182 fillérig, kivételesen 136 fillér, középminőségű élő borjúkért 104—116 fillérig, leölt borjúkért 124—148 fillérig, rugott borjúkért 70—90 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak szilárdak maradtak.

Bécsi sertésvásár.

Márczius 7. A mai sertésvásárra 12.850 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 10005 fiatal és 13015 hizott sertés. Árak: elsőrendű 148—150 fillér; középnehéz 139—146; idős 134—142 fillér; könnyű hizott 120—134 fillér; fiatal sertés 92—116 fillér; kilogrammonként, életsúlyban, levonás nélkül.

SZÉN Koks, Briket, Antracit **RADNAY KÁROLY**

szükségletét

pontos szállítás érdekében KÉSŐBBI HATÁR.

IDŐKRE, MÁR MOST feladni kérem.

Budapest, Nagymező-utca 43. i. em.
 Telefon 164, 75—26, 26—27. Sürgőnycim: ANTRACIT Budapes

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Bajzath József gépészt a debreczeni gazdasági akadémiához ideiglenes minőségű gépkezelővé; a pénzügyminiszter Culi Éde zágrábi pénzügyi számtanácsot a VII. fizetési osztályba pénzügyi tanácsossá és Csernic József zágrábi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtanost; az igazságügyminiszter dr. Cserhelyi Vincze budapesti VIII-X. ker. kir. járásbírói, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakornokot a beszercebányai járásbíróshoz és dr. Boros Eryin rózsahelyi törvényszéki joggyakornokot a rózsahelyi törvényszékhez jegyzőkké; Morvai Antal nezideri járásbírói díjnokot a nezideri, Pandula Károly brassói törvényszéki díjnokot pedig a gyergyószentmiklósi járásbíróshoz irnokokká; a nagyváradi munkabiztosítási választott bíróság elnökévé Vámosy Mihály nagyváradi törvényszéki bírót, helyettes elnökévé pedig Szöllösi Gyula nagyváradi városi járásbíró három év tartamára; a kolozsvári ítélőtábla elnöke Kunec Lajos kolozsvári lakos, végzett joghallgatót a kolozsvári ítélőtábla kerületébe ideiglenes díjtalan joggyakornokká; a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke dr. Haraszti Károly végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter K. Káldor József, Untermüller Ferenc, Tóth Géza Ferenc, ifj. Aba Lehel és Rózsa Tivadar díjt. számgyakornokokat segélydíjas számgyakornokká s végül Novák Károly János, Horváth Ferenc, Jakkai János, Schrödel István, Mondok Károly, Nagy Jenő, Kopácsy Jenő, Róna Alajos, Tali András, Steinhilber Ödön, Böhm János, Füller Károly, Argay Nándor, Pecskené Lajos, Bosnyákovits Károly, Lindner Károly, Fuchs Ferenc, Kossovich József, Demeter Sándor, Nisins Antal, Dunka Károly, Sopronyi E. Béla, Székely Ödön és Moór Oszkár gyakornokjelölteket, továbbá Borbély József kir. zálogházi számvédségi napidíjast és ifj. Feleky Andor joghallgatót ugyanezen számvédséghez díjtalan miniszteri számgyakornokká nevezte ki és Valuszszku Demeter putnai (volt határ-

Grvidéki) községi elemi iskolai tanítót eddigi állásában megerősítette.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Huszthy Mihályt dr.-t, a győri kir. ügyészséghez beosztott bírósági joggyakornokot a győri kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá rendelte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Dukavits Vilmos dr. győri kir. ügyészt a soproni kir. ügyészséghez, Boskó Lajos győri törvényszéki irnokot a dáradi járásbíróshoz, Lampert Ferenc csornai járásbírói irnokot pedig a győri törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kisk. Weisz Imre somogyfaiszi lakos Vasvári, Schönstein Armin ujbérsági lakos Sugár, Spitzer Sándor budapesti lakos Ságira, kiskoru Löwinger Alfréd temesvári lakos Lénárdra, kiskoru Liechtenstein Imre Gyula kolozsvári lakos Lenkeire, Serke András budapesti lakos Szigetire, Rothstein Dávid losonci lakos Radóra, Steiner Henrik székelyudvarhelyi lakos Kövesire, Szanis József budapesti lakos saját, valamint Margit nevű kiskoru leánya Szatmárra, Murarin György agai lakos Molnárra, kiskoru Schlesinger Ilona aradi lakos Sebesre, Weltner Jenő marosvásárhelyi lakos Molnárra, kiskoru Voloscsuk Jenő máramaroszigeti lakos Vadaskutira, kiskoru Spielvogel Győző gimnáziumi tanuló Szendrőre, Leboeics Pinkász sepsiszentgyörgyi lakos Losoncziára, Trenkó György sárospataki lakos Karádira, Sekulus (Szekulesz) Armin kiskőrösi lakos saját, valamint Miksa nevű kiskoru gyermeke Szabolcsra, kiskoru Rozsenzweig Béla veszprémi lakos Rónára, Zsombó György pusztababocskai lakos Vargára, Levy Hermann vágyhelyi lakos Lórántra, Zsurzse Tivadar szajoli lakos család névének Biharira kért átváltoztatását megengedte.

EGYETERTÉS politikai naplap. Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MATYÁS.

KULCSÁR SÁNDOR Bronzáru- és csillárgyár világító testek légszusz., acetylen- és villamos világításra. Budapest, VI., Dessewffy-utca 9-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt változóan felhős idő uralkodott és lecsapódás szórnyatosan leginkább keleten meg északon fordult elő. A hőmérséklet az éjjel csaknem mindenütt néhány fokkal a fagypontra alá szállt és a minimum -9 C. fok volt Tátrafüreden, a maximum 13 C. fok volt Fiumében; a hőmérséklet különben országsszerte a normális körül van.

Prognózis a következő 24 órára: Változóan felhős idő várható lényegtelen hőváltozással és semmi, vagy csak elvétve némi csapadékkal. (Sürgönyprognózis: Hűvös, elvétve csapadék).

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, Hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm. max., min., Hőmér. skéklet. Lists weather data for various stations like Szatmár, Győr, Budapest, etc.

Budapesti értéktőzse table with columns: Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Sorsjegyek. Contains financial data for various institutions and companies.

Vertical text on the left edge of the page, partially cut off, containing names and possibly prices or descriptions.

KÜLÖNFÉLÉK.

Shaw Bernard aforizmái.

Egy férfi se mérkőzhetik egy nővel, ha csak püszkafával és szögescipőkkel nem. Még úgy se mindig.

A játék ördöge azt igéri a szegényeknek, amit a vagyon a gazdagoknak ad: valamit semmiért. Ezért nem merik a püspökök teljesen elátkozni.

A világ azt nevezi eredetinek, ami újszerűen csiklandoztatja.

Nincs jogunk azt a boldogságot élvezni, melyet nem mi időztünk elő. Éppen olyan kevésbé, mint ahogy nincs jogunk azt a gazdagságot élvezni, melyet nem mi szereztünk.

Nagy műalkotások nagy szellemek az ő nagy képzeletük fölött keservesen kivitt gyözelmei.

Valahányszor valamit tapasztalunk, mindenekelőtt azt érezzük, hogy valamit elvesztettünk.

Ha Isten Kainnak megbocsátott volna, úgy valószínűleg Ádámot és Évát is meggyilkolta volna, csak azért a fényűzésért, hogy még egyszer kibékülhessen Istennel. Ha kivégzik, Istennel szemben való tartozását letörlesztette volna. Morál: Sohasse büntess és sohasse bocsáss meg.

A pokolban lenni annyi, mint uszni az árral; a mennyországban lenni annyi, mint önközünkkel kormányozni.

Haza szeretet az a meggyőződés, hogy a saját országunk jobb minden más országnál, mert abban születünk.

Minden mélyzetméter *Westend*- egy hektárnyi *Ostend*-t teremt.

Amikor életrajzot olvasunk, nem szabad elfelejtünk, hogy az igazságot nem szabad kimondani.

Az okos ember alkalmazkodik a világhoz; az oktalan megkísérli, hogy a világot magához alkalmazza. Ezért jön minden haladás az oktalan emberektől.

Miért kényeztetik a méhek az anyjukat, míg mi csak a primadonnáinkat kényeztetjük? E kérdésről érdemes gondolkozni.

Mi az erkölcsösség? Általános összeesküvés, hogy az erkölestelenséget elhallgassuk.

Megfelelő jövedelem okvetlenül szükséges ahhoz, hogy éretnesek legyünk.

Amikor Jehova a világot megteremtette, látta, hogy az jó. Mit szólna most hozzá?

(A newyorki kínai negyed titkai.) Egy adóügyben tartott razzia, amelyet a newyorki adóhivatal egy szolidnak ismert Seventh Avenuen levő teakereskedésben tartott, meglepő eredménnyel járt, olyan eredménnyel, amely igen terhelő a rendőrség becsületességére. Mindenekelőtt kiderült, hogy a kereskedés közönséges ópiumszívó barlang, de fölfedezték az adóhivatalnokok azt is, hogy 80.000 korona értékű csempezett ópium van a helyiségben, azonkívül nagyjértékű dohányzószer is, amikre szintén nem fizettek vámat. A házkutatás legszenzációsabb eredménye azonban az volt, hogy rengeteg mennyiségben találtak betörőszerszámokat. Több jeltől arra következtettek, hogy a teakereskedésben évek óta gyűl össze egy nemzetközi betörőbanda, amely az egész világon Európában éppen úgy, mint Kinában igen sok betörést követett el. Újabb meglepetés érte az adóhivatalnokokat, amikor fölgyitették az üzlettulajdonos, a mindenütt becsült Li Kong Jung fiókját. Egész sereg levelet találtak s ezekből bizonyossá lett, nemcsak az, hogy Li Kong Jung a betörőbanda feje, de az is, hogy egész sereg nagyragu rendőrtisztviselő a betörőbanda zsoldjában áll. E levelek legnagyobb része a fölvetett sárpénzek nyugtázása volt. Tökéletes rendben találtak a följegyzéseket is, amelyek részletes kimutatást adtak arról, hol törtek be, milyen eredménnyel és ki esett a betörésnél áldozatul. E följegyzések legérdekesebbje, amely azt mutatja meg, hogy Elsie Sigel gyilkosa miként menekülhetett biztonságba. Följegyezték azt az összeget, amelyért a rendőrség lemondott a gyilkos elfogásáról. A leleplezés óriási

feltűnést keltett, mert kompromittál több newyorki rendőrtisztet is.

(A méhek szorgalma.) Ismeretes ugyan a mék szorgalma, de hogy mennyi fáradsággal jár egy kiló méznek az összegyűjtése, azt csak Wilson kutatásaiból tudjuk meg, aki egy méh szorgalmával vizsgálta meg az egyes virágok czugortartalmát, amelyet a méh nektárrá változtat. Wilson úgy találta, hogy a lóherének 125 virágfeje egy gramm cukrot tartalmaz, hogy tehát egy kilót nyerhesenek, a méhek kénytelenek 125.000 virágfejet felkeresni. Miután a lóherre virágfeje mintegy hatvan virágból áll, úgy az összes kiszivandó virágkelyhek száma 7.500.000. Miután a méz 75 részben tiszta cukorból áll, a méheknek egy kiló méz előállításához kerekén ötszázmillióhátszáz ezer virágot kell felkeresni. Régen azt hitték, hogy a méh a mézben a legjobb és leggyógyítóbb növénynedveket hordja össze, amiért az alchimisták nagymennyiségű mézet desztilláltak, hogy a növények quintessenciáját nyerjék belőle. Aranyfüsttel vegyítve „Aurum potabile” (iható arany) volt a neve.

(Mint gyűjtött Vanderbilt és Gould vagyont.) Ha igaz, amit az amerikai lapok írnak, úgy az utolsó időben Vanderbilt és Gould vagyona ötven, azaz harmincz millióval emelkedett. A Vanderbilt dinasztia talán a legidősebb az amerikai plutokraták között. A híres Cornelius Vanderbilttől származik, aki 1794-ben született Stapeltonban, mint szegény szülők gyermeke. Tizenhat éves korában hajókormányos volt és zöldséget szállított Newyorkba. 1850-től kezdve különböző hajójáratokat létesített, megjavította a szállítás módját és 11 nagy hajót építtetett. 1864-ben visszavonult az üzletágtól és ekkorra 66 hajója volt és a vagyona mintegy 150 millió korona értékű. Ekkor vasutpekulációkra adta magát és kilencz év alatt 3400 kilométer vasutvonal állott a vezetése alatt, ami 150 millió dollárnyi értéknek felelt meg. Halálakor kerek 500 millió koronára becsülték a vagyonát. A Gould dinasztia megalapítója, Jay Gould, egy paraszt gyermeke volt. Apja elüldözte hazulról, mert nem akart mezei munkát végezni. A tizenéves fiu inasnak állott be egy terménykereskedésbe és rövid idő alatt annyi pénzt takarított meg, hogy részvehetett egy vasuti spekulációban. Ama vasutvállalat vonalainak hossza negyvenez kilométer volt, ahol később döntő befolyása lett. Gould 1892. decemberében halt meg Newyorkban s olyan vagyont hagyott hátra, amely vetekedett Vanderbilt vagyonával.

GÁRDAHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYBBON.

123

Az ujoncz szó nélkül engedelmessé vált. Puskáját vállára kapta, s kimért léptekkel járt fel s alá a némán nyugvó ágyúk között. Az a tudat, hogy a herceg is épp oly helyzetben van, mint ő, kissé megnyugtatta, aztán meg szégyenlette volna, ha észreveszik, hogy fél.

Nemsokára felhangzott a várva-várt lödöbögés s a fáklyások egyszerre előbukkantak a domboldal eszalitja mögül. Lehetek tizen-tizenketten. Elöl két lovas világította meg az utat, s utánnuk közvetlenül a herceg lovagolt néhány tisztjével. Bauer mellett megállottak.

— Hé, granátos, vettél-e észre valami rendkívülit — kérdezte a herceg vidáman.

Bauer egy pillanatig töprengött, mintha át akarta volna gondolni a történeteket, s aztán jelentette, hogy semmi sem történt.

A herceg intett s az egész csapat tovább lovagolt Altona irányában.

Már elhangzott a lödöbögés, mikor Bauer ismét visszasompolygott az öreg granátos mellé.

A tele hold már nyugovóra hajlott s a keleti határt áthatlan sötétség borította el.

— Hajnalodunk, — mondotta egykedvűen az öreg s fázósan huzta összebb kabátját.

Bauer erre a szóra felkapta fejét. Szíve hevesen kezdett dobogni s lelkébe belenyíllott valami rettenetes torkot fojtogató. Úgy érezte magát, mint a halálra ítélt, kinék fülebe ordítja a kegyetlen börtönőr, hogy indulni kell.

A hold már a haldokló sápadt színtől öltötte magára s az áltónai mezőre ráborult az áthatlan nyirkos őszi köd, jelezve a hajnal közeledtét. Az Elba partjai felől lassan gomolyogva jött, meglepve előbb a közeli bokrokat, aztán egész ezredeket nyelt el, míg végre szürke áthatlan fátyola beborította az egész tájat. Egy kőhajításnyira is alig lehetett látni, mikor lassan-lassan a hold is megbújt a közeli dombok mögé. A tábor még mozdulatlan volt, csak az örök jártak nyugtalanul fel s alá. A köd idegessé tett mindenkit. Az árnyak elhalványodtak, a körvonalak alig voltak kivehetők.

Aréte! Qui vive! — hangzik minduntalan a kiáltás egyszer közelebről, majd távolabbról s van benne valami félelemtől remegő, mint mikor a sötét szobába zárt gyermek kiabál, hogy megnyugtassa lázongó rémképeket látó idegeit. Lenn a csalit mögött, hol a köd szinte megsűrűsödött a lombtalan ágakon egészen elmosódott az áthatlan szürkességben a császár-kürraszirok fehér ruhája. Szinte beléjük lehetett volna botlani anélkül, hogy az ember észrevehette volna őket. Őreik a csaliton tul voltak felállítva, mintegy összeköttetést tartva fenn az előttük fekvő lovasvadászokkal, kik egész éjszakán át farkasszemet néztek az eléjük vetett heszreni dragonyosokkal. Mögöttük a kürraszirok teljes biztonságban voltak s ezt igyekeztek azzal is dokumentálni, hogy lenyergeltek s teljes pihenésnek adták át magukat. A hangulat igen emelkedett volt. A délutáni siker tökéletes bizalommal töltötte el a legénység szívét. Most, hogy a köd leereszkedett, parancsot kaptak, hogy portyázzák át a területet s így egyik csapat a másik után indult meggyőződést szerezni arról, vajjon az ellenség nem akar-e megkísérteni támadást a köd-leple alatt. A többiek nyugodtan várták a holnapot.

Kinn az őrállomáson, mely legközelebb

volt a nyugvó ezredhez két tiszt járkált serényen egyik őről a másikhoz. Mire visszatértek kiindulási helyükhöz, már jelentés várta őket. Aztán csapatot indítottak s csak akkor pihentek meg egy kissé, mikor a lovasok imbolygó árnya is eltűnt.

— Te Viktor, ez a köd holnap is jöhetett volna, — szólt az egyik. — Még a csontjaim is remegnek nyirkos leheletétől. Annyit mondhatok, hogy hét napig nehezen bírnám ki így tűz nélkül.

— Sohasse busulj, ezimbor, — felelte a másik, — most már úgy sem tart sokáig ez az egész história.

— Ideje is már, hogy vége legyen. Egy kis melegség semmi esetre sem ártana három hónapi herce-hurcza után. Berlinben kissé megpihenünk...

— Berlinben? — szólott közbe a másik. — Berlinben lehetetlen pihenni. Hisz emléke — csak vissza az októberi bevonulásra. Akkor is azt hittem, hogy nyugtom lesz és nem tudtam szabadulni azoktól a rettenetes lelki torturáktól. Látod, én azt hittem, hogy Gerában befejezünk. Csalódtam, Berlinben újra kezdődött, sőt még rettenetesebben és Párisban újra fog kezdődni. Szeretnék megszökni saját magam elől, hogy ne kelljen látnom azt a szenvedő fehér arcot. Hej, Grandmorain, keserű kényér az én kényerem. Egy darabig hallgattak s mindketten belebámultak a köd nyomasztó egyhangú szürkességébe. Végül Grandmorain törte meg a csendet.

— Nagy bolond vagy te, Viktor, — szólt nagyot sóhajtván. Te is szereted őt, ő is szeret téged, ezt nem tagadhatjátok és mégis kerülitek egymást. Én a te helyedben megbocsájtanék neki és... és bizonyosan boldor is lennék... Ugy-e, szereted?

(Folyt. köv.)

nyan a mék... Wilson kuszorgalmával... arany) volt

ld vagyont.)... Newyorkban... vetekedett

árkált seré... mentés várta... lovások im-

felelte a... sokáig ez

egyen. Egy... inben küsső

be a másik... szórakoztatás

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. márczius 8-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Rájátek.
Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Pierre Wolff. Fordította: Váradi Antal.

Személyek:
Roger de Monclars Ödön
Forney Gyenes
Nizerolles Miklós
P. de Varcine Garaszeghy
L. de Mornier Rámai
Talbot Kúthy
Trevoux Földes
De Monclars Váradi A.
De Jussé Vízváry M.
De Lanceny V. Molnar R.
Dunoux báróné Csányi T.
Valmont K. Gerő Lira

Kezdete 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

VARSZINHAZ.
Nincs előadás.

URANIA SZÍNHÁZ.
Éva.
Irta: Ráth-Végh István.
Kezdete 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Fedák Sári vendégfellépéssel

A babuska.
Vandeville 3 felvonásban. Irta: Fiers és Caillavet. Fordította: Gib r Andor. Zenejét szerzte: Fekete Leó.

Kezdete 1/8 órákor.

Fővárosi Városi Színház

A szoknyanadrág.
Enekes bohózat 4 felvonásban. Magyar színe a kalmazta: Föld Mátyas.

Személyek:
Szoknyanadrág-szűz Hód L.
Fogas Kapetau K. B. K.
Fogas Lúcia Hudásek N.
Ratóti Papi Földes
Benzin Péter Török
Leckáia Veszprémié
Benzin Taszilo Szalay
Vimmerl Manó Kauter
Vimmerlóné Lányi E.
Bumérli Izidóra Deiliné
Záhony Leó Bihary
Nagy Sándor Fekete

Kezdete 1/8 órákor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő letrátáival kinttörve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Féjfás fogak meggyógyítása Szájpadiásonálküli műfogak, Tartós fogtömések, Aranyhídak, koronák. Foghúzások (altatásban is) Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése.

Értékelés mellett mérsékelt szabott áron.

Videkicik főnap alatt megkapják műfogazatukat.

Fővárosi Orfeum
VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazgató.

Ma és minden este a saison legkaczagatöbb műsora

Reynold és Donegan

a felmulhatatlan kerékes koresolyaművészek.

REGINA de BERGONIE, a gyémántkirálynő, **AVERINOS** a legnevetettebb szám, **Dr. Rückle** a csodás fejszámoló, **Baggensen, Modl, Conchita** és a többi nagyírnévű attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Minden vasárnap és ünnepnap két előadás. — Jegylovétel 10—1 és 3—6-ig a napp. pénztárnál.

Vasárnap, márcz. 26-án — Royalterem —

BACKHAUS

VILMOS 2-ik és utolsó zongoraestélye.

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12. szám.

WERTHEIMER-ORFEUM
VI., Szerencsen-utca 35. szám. Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4—49.

Kezdete este 8 órákor.

Egészen új műsor! Két szenzációs premior!

MOZOG AZ URAM.

Bohózat, írta Gabányi László.

Sláger! Világszenzáció!

Mammon der Geldgott.

Fantasztikus operette, írta: J. Lateiner Zenejét szerzte: Friesl. Amerikában több mint ezer előndást ért.

A legvil bibliai operett társulat vendégjátéka. Sok új attrakció, és nagyzerű szólószámok. A pazarlényű emeleti téliert műsora új. Negyven szép nő fellépte. Reggeliző cigányzene. Kezdete éjfékor. Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás, mérsékelt helyárakkal. Kezdete délután 1/4 órákor. — Jegyek kaphatók az orfeum pénztárnál és a Hun-ária tündöben.

Magyar dalos-hangverseny.

A „Petőfi-Társaság”

matiné-bizottsága

1911. évi márczius hó 15-én

szerdán este fél 8 órákor az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia (VI., Liszt Ferenc-tér 12.) nagytermében

Magyar DALOS Hangversenyt

rendez, amelyet Herceg Ferencz, a „Petőfi-Társaság” elnöke nyit meg.

Felolvasást tartanak a hangversenyen:

Várady Antal
a társaság főtitkára	Sándor Erzsi
a m.kir. opera művésznője
Pekár Gyula	Marschalkó Rózsika
hangversenyénekesnő
Pap Zoltán
a társaság-rendes tagja	Környey Béla
Fiattné Gizeila	Takáts Mihály
M. Medek Anna
a m.kir. opera művésznő	Rózsa S. Lajos
a m.kir. operai művészei
Szemere Árpád
a m.kir. opera művésze	
Mosedá Károly
m.k. opera karigazgatója	
Antalfi Zsirus D.
az orsz. magy. kir. zeneakadémia orgona-tanára	
Némethy Károly
grafikai művész	
- továbbá **Oláh Károly** tárogató-mester és **Radics Béla** zenekarának közreműködésével eredeti új magyar dalokat mutatnak be **Pap Zoltán** „Muzsikaszó” címmel nagy illusztrált díszkiadásban megjelenő nótáskönyvéből.

A hangversenyen, amelynek egész jövedelmét a Petőfi-család síremléke letesítésének költségeire fordítják, a szünet alatt vitatott képkekel bemutatják azokat a festményeket és rajzokat, amelyeket a „Muzsikaszó” című műhöz kiváló festőművészek készítettek. Köztük: Benzur Gyula, Baáitz Ottó, Basch Árpád, Bosznay István, Boruth Andor, Deák Elnér Lajos, Dudits Andor, Eder Gyula, Erdőssy Béla, Fesztay Árpád, Garay Ákos, Glatz Oszkár, Gyárfás Jenő, Jendrassik Jenő, Hány Gyula, Innocent Ferencz, Juszko Béla, Kacziány Ödön, Katona Nándor, Karvaly József, Karlovszky Bertalan, Koményffy Jenő, Közdi-Kovács László, Knopp Imre, Komáromi Katz Endre, Margitay Tihamér, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Mero István, Mányay József, Nagy Vilmos, Neogrady Antal, Nyilassy Sándor, Olgyay Ferencz, Olgyay Viktor, Poll Hugó, Pap Sándor, Pentefei Molnár János, Nádler Róbert, Rakksányi Rezső, Révész Imre, Ottmann Cézár, Spányi Béla, Stetka Gyula, Tolnay Ákos, Tölgyassy Arthur, Tull Ödön, Ujváry Ignác, Udvary Géza, Vastagh György, Vastagh Géza.

A jegyek árai: 10., 8., 6., 4., 3. és 2. korona.

Jegyek válthatók: Bárd Ferencz és Testvére zeneműkereskedésében: IV., Kossuth Lajos-utca 4. és VI., Andrassy-ut 2., **Rózsavölgyi és Társa** zeneműkereskedésében: IV., Kristóf-tér 3., **Harmonia r.t.** zeneműkereskedésében: IV., Váci-utca 22. **Lyra** hangverseny igazgatóságánál: VI., Andrassy-ut 15. sz.

Valódi Brünni Szövetek

1911. évi tavaszi és nyári idény.

Egy vég 3.10 mtr	1 vég 7 korona
teljes uri	1 vég 10 korona
HOSSZU öltönynek	1 vég 12 korona
elégendő (k a b A B)	1 vég 15 korona
n a d r á g, mellény)	1 vég 17 korona
ára csak	1 vég 18 korona
	1 vég 20 korona

1 vég, fekete szalon öltönynek K 20.— felöltőszövetek, turistaloden selyemkammarnok stb. stb. szállít gyári árban a szolidnak elismert

posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

A magánvevők előnyei szöveteket közvetlen Siegel-Imhof cégénel a gyártás helyén vásárolni, letette nagrok. — Kolosszális árutorgalom következtében mindenkör legnagyobb választék egész friss szövetekben. Legolcsóbb szabott áruk. A legkisebb megrendelés is teljesen minta szerint és legelőkelényebben lesz eszközölve.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54—23.

Márcziusi műsor.

STEINHARDT nadrágszoknyában, **SZÓKE SZAKÁLL** mint postahivatalnok, **HUNYADI** új kuplékkal.

Uj külföldi számok. Bohózatok.

9 órákor! **ENYÉM, TIED, ÖVÉ.**

11 órákor. **FEGYVERGYAKORLAT.**

Vasárnap délután **STEINHARDT** kuplézik. Ejjétől reggel 5 óráig cabaret helypódij nélkül.

Jegyek: d. e. 10—1-ig d. u. 3—6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch Jakab-féle nagyteremben Andrassy-ut 19. és a Hungária tündöben.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14—22. Előadás kezdete 1/9 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

A „Doktor feleség”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órákor! Ujdonság!

„Die höhste Frechkeit”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Trebitsch Sándor, Rott Sándorral mint Lisette szobaleány

Jegyek elővetelben a nappali pénztárnál d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig. Konti különlegességi tőzsdé, Andrassy-ut 29. és Sopronyi nagyteremben, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az 1-33 emeleti Casino de Parisban a világ legelső enek- és táncszámok teltelpte.

FŐNÖKÖK

ezrei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20—30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írás, visszaváltós, tabulátoros, összeadóbillentyűs, automatikus sorváltós, csupa aczélból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klaviatúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó írodai munkalataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépünkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országszerte. Árjegyek ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 28. sz. Telefon 122—60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellékkeresetre reflektálnak, közöljék címüket. Vidéki képviselők kerestetnek.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1911. márczius 8-án.

VIGSZINHÁZ.

A testőr.

Vigjáték 3 felvonásban.
Írta: Molnár Ferencz.

Személyek:

A színész Csontos
A színésznő Varsányi
Kritikus Szerényi
Színésznő anyja Harasthy H.
Hitelező Vendrey
Szobalány Molnár A.
Feholynytogató Rinaszkiné

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyretek.
1 enyves Annus fellépéssel

A kis lord.

Eletkép 3 felvonásban. Írta:
Burnett Hodzszen. Fordította
Hagyó Sándor.

Személyek:

Dorincourtgróf Sebestyén
Errol Cedric Fényes A.
Hawisham Réthi A.
Higgins Kürthi
Hobbs Hoross
Dick Huszar
Tomas Geó
Mr. Errol Bathori
Minna Csatai J.
Mary Geó I.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyretekkel.

Anafol.

Öt egyfelvonásos. Írta: Schnitzler
Arzur. Fordította: Biro Lajos.

Személyek:

Anafol Géth
Ilona Góttin
Max Z. Molnár
Cora Tóth I.
Gabriella Bathori G.
Bianca Nagy T.
Annie T. Forrai R.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Cépszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.

1911. márczius 6-tól márczius
9-ig a teljesen új felvétel műsor:

A halászléány (dramai jeles netek). — **Mozgófénykép-Ujság** (heti aktualitások). A képmá (kémikus jelenetek). **A bűn** (műlm). Lisszabon (játék). Lehmann ur ajándéka (kaczagtató mókák). A kis rakoncátlan (tréfa). A Nilus mentén (tájkép). **Thais** (Anatole France beszélye)

Legközelebbi műsorváltozás
csütörtökön, márczius hó 9-én.
Az első előadás hétköznapokon.
d. u. 4 órakor, vasár- és ünnep-
napokon d. u. 1/2-1-kor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.

Este 8 órakor

legelsőrangú színházi- és
varieté-előadás.

A guvernáns. Bohózat, **Kornai Bertával** a főszerepben.
Partnerei: Szalontai Ferike,
Barsony, Gabányi, Tihanyi,
Máté, kis Belák. **A szállodai tolvaj.**
Játszók: Barsony,
Csabai, Palásthy, Gabányi.
Balalajka Volkovszky világhí-
rű orosz énekes és táncos
társulata és zenekara. — **A**
nadrágszoknya. The Ore ses.
Új tánc és énekszámok, szeni-
rozott dalok. Az **Isteni éj**
c. operett Kornai Bertával a
főszerepben és még 17 új első-
rangú attrakció.

Minden vasár- és ünnepnap
délután 3/2 órakor mérsékelt
helyretekkel előadás, az összes attrakciók
fellépéssel.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-7

Minden este 8 órakor

a nagyszerű márcziusi műsor.
!! BALALAJKA !!

Wolkowsky világhíru orosz énekes és táncos társulata és zenekara. — Két kaczagtató bohózat:

A guvernáns Kornai Bertával

a főszerepben. **A szállodai tolvaj.** komikus akrobaták.
The 2 Orensés.

A nadrágszoknya.
és még 17 elsőrendű attrakció, továbbá az **Isteni éj** című operett Kornai Bertával a főszerepben.

Minden vasár- és ünnepnap délután 3/2 órakor mérsékelt helyretek nagy gyermek előadás, az összes attrakciók fellépéssel.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Wildbad Sanatorium gyógyhely TOBELBAD STAJERORSZÁG

**Természeti — étrendi gyógy-
módok, hő-források**

VEZETŐ ORVOS:

Dr. v. DÜRING

a kielii egyetem volt tanára

4 orvos. :: Egész éven át nyitva.

Prospektus ingyen.

Junius elejéig mérsékelt szoba árak.

TÖRLEY

TALISMAN-CASINO-RÉSERVÉ

TOST ÉS MOLNÁR

kereskedelmi, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket,
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fentartását. Alkalmi és állandó díszíté-
seket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. :: :: ::

Telefon: 88-75. Telefon: 88-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

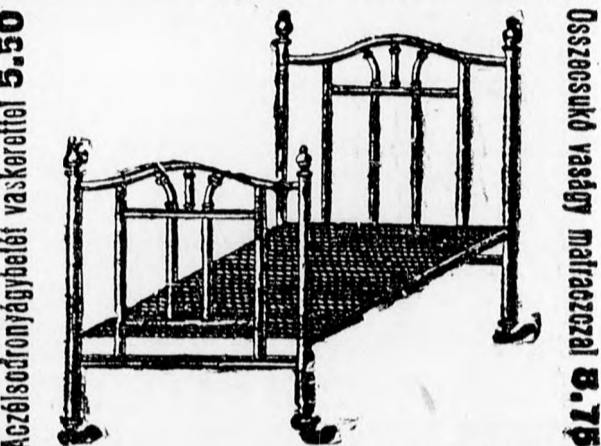
„ALTVATER“
GESSLER
BUDAPEST.

Royal Cabaret

A Royal Orfeum épületében. (VII. Erzsébet-körút 31.)
Budapest legelőkelőbb éjteltán! szórakozó helye.

40 női szépség lép föl ének- és tánc számokkal. Az előadás kezdete éjjel 12 órakor. Többek között fellépnek: Farfalla; Zelenech quintett; Miss Darlington; Izrid Peters; Susi Lucca; Miss Zen Door; Major Mariska; Toto Ruffat Bey; Mile Ferraris; Molly Perlyt; Carola Wolter; Lilly Harrison; Maud DeLaunay; Brothers Carr; Marita Itolowa; Margaret duo; Teleké Evi; Atta Veron; Ligeti Mariska; Antal Irén; Varadi Adél; Mimi Corintha; Perényi Nussi; Annie Neumann; Lulu Kaskal. — Belépődíj 1 korona. — Egy óra után szabad bemenet. — Keringő verseny. — Farsangi táncok. — Reggel 6 óráig cigányzene. — **Kukó Vincze** és zenekara.

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágybéllet vaskeféllal 5.50

Osszesukló vaságy matraccal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillozva 16 frt, Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára,
V., Kobáry-u. 19A

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban
Butor EHRENTREU és FUCHS
testvérekndi
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

Pap lan Pap lan Pap lan

Kárptosáru-, réz- és vasbutorgyáros, fabutor, nád- és kertibutor, ernyő és sátor, minden méretben megrendelés szerint is. Gyógykezelő fehér és szürkeporócrok, gyapju- és flaneltakarók, szőnyegek minden nagyságban, storrok, szövet- és csipkefüggönyök, ágyszerítők, butorszövetek és mindenféle kellékek nagy választékban. Gyermekszékek és keresztelőkészleteket a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig

Szálloda-, intézet-, fürdő- és kórház-berendezési gyár

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.
Árjegyzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldeték

Réz- és vaságyak minden kivitelben.

Betegtolókoosk.

Sodronyos készítés minden méretben 20.- kor.

Osszesukható vaságy kivitelű 3 matraccal 22.- kor.

Sodrony-ágybéllet bármely nagyságban.

Koletták, Jalosztók és nádroletták minden méretben készíttetnek.

Gyermekszékek nagy választékban.

Heti műsor:

Márczius hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia	Hangversenyek
9	Csütörtök	Flikt	Bánk-bán	—	A próféta	Karenin Anna	A Babuska	A szeknyanadrág	Eva Gerhard Elena Royal (M)
10	Féntek ...	Sire	Zsidónó	—	A medikus	Anatol	A Babuska	A szoknyanadrág	Eva Schnabel A. Royal (R)
11	délután: Szombat ... este:	Sire	Lohengrin	Francillon	A zseni	A kis lord Sárga lilium	A Babuska	A szoknyanadrág	Az Országos Szin- művészeti Akadémia előadása.
12	délután: Vasárnap este:	A rajongó Bolray lány Sire	A csavargó és a királyleány Havasi gyopár Parasztrésztől	—	A testőr	Fluk és lányok Anatol	Czigányszerelem	Az erdőszleány	Hubermann Royal (M)

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonként 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paracummi fűkülönlegesség tucatszám 12 — korona. 3 tucatszám 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogamzóképeség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbi. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Kisérleje meg szerencsését
s ne dobjon el magától esetleg

75.000 koronát
mert ennyi nyerhető

1 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsjeggyel. Nincsen árfolyamvesztés, mert a legkisebb nyeremény 50 korona.

Évente 3 huzás.

A sorsjegyeket eladjuk a napi árfolyamon s amennyiben a vevő azokat nem venné azonnal át, úgy a sorsjegyeket csekély előleg lefizetése mellett nálunk letétben hagyhatja. A pénz beküldése után azonnal küldjük a sorszat és számokkal ellátott letétet, melynek birtokosa a legközelebbi huzáson már részt vesz. A maradványösszeg tetszése szerint törleszhető. Huzás után azonnal elküldjük a nyereményjegyzéket.

1	dáreb vételnél beküldendő	2	korona
2	"	3	"
3	"	5	"
4	"	8	"
5	"	16	"
10	"	32	"

Ha sorsjegyeket akar vásárolni, úgy küldje be a darabszám megjelölése mellett az összeget

„Értékpapírbank” Rotter J. Bpest, V. ker., Honvéd-utca 4.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÖYÜRÜK. NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEÖELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉRSZERES-ES MŰVE

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI NEONENDFLÉSKRE HÖLÖNÖS ÖÖNDÖFFORDITOK. KRÉÖÖZÖK 2000 RÁÖZÖZAL ÖNGYÖN ÖS BÖRMENTÖVÖ

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 30 évön át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY
v. ös. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyaghajt, sebéket, bujakórt (syphilit), borbajokat, egyenget fertőzést, idősebbeknél is, önfertőzést, és annak utóhatást, ideg- és hágervezéshajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 10—4-ig és este 7—8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levél útján is biztos gyógyulást találhatnak azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánára küldetnek.

Az Én Ujságom
előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Hirdetések **felvételnek e lap kiadóhivatalában.**

Speczialista

és halhólyag óvszer-különlegességekben.

Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban. Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztonság. Övökodunk silány niánzatoktól. Arak tucatonként 2—16 korona. „Auto Vaginal Spray” a legmodernebb és legkényelmesebb női övökülönlegesség. Ára 15 kor. Szelküldés titoktartás mellett. Kérje ingyen és bérmentve 8000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzéket.

KELETI J. orvos-sebészeti mäszer-és gummiaruk gyára
Budapest, Koronaherczeg-u. 17.
ALAPITTATOTT 1878. TELEFON 13—76.

Szenzációs találmány.

szabadalmazva: 3956. sz. a. Torv. védve. 141. sz. a.

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kólika betegségeinek megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. húszévezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratórium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiseri und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1. **Elismervény.**
Atulírótt, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólika megbetegedései ellen feltalált és összeállított gyógyszerét úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgyeredménnyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.
Brassó, 1896. április hó 21-én.
(P. H.) **Littke, Oberst s. k.**

NAGY LÁSZLÓ
A GYERMEK ÉRDEKLÖDÉSÉNEK LÉLEKTANA.
Ára 3 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-i.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

A legrégibb magyar gyermekkönyv
FLÖRI KÖNYVE
Írta **BEZERÉDY AMÁLIA.**
Huszadik kiadás.

A Flóri Könyve 1840-ben jelent meg először, azóta nemzedékről-nemzedékre megörizte kedveltségét; nagyanyáink, anyáink, magunk, s gyermekeink egyformán szeretik okos kis versikéit, kedves játékaikat, szép képeit. A huszadik kiadás — mellözve a közben készült átdolgozást — az eredeti Flóri Könyvet állítja vissza úgy, a hogy négy nemzedék óta szerette mindenki.

Ára füzve 1 K, kötve 2 K.
Kiadja a Franklin-Társulat.
Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-i.-nál Budapest, Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Ezen speczialista legjobban ajánlható szerteleti gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI
speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **nemi betegséget** (húgycsőfolyást, sebéket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepi az eredmény férfiúi gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszernek. Rendelés délelött 9—3 ig, és este 5—7-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8A. szám.
(Áljáróház a Pannónia szállóval szemben.)
Léposóházi bejárat. Kötön városzobák.

UDAPEST.

aret
ébet-körút 31.)
rakozó helye.

kal. Az előadás
épnék: Farfalla;
ers; Susi Lucca;
ey; Mlle Ferrar
ey; Harrison; Maud
Margaret duo;
al Irén; Varadi
Neumann; Lulu
óra után szabad
nczok. — Reggel
e és zenekara.

2 frt
összesen 8.75

ny nyál és
bármely
va 16 frt,
csóbban szállít

utorgyára,
báry-u. 19.

észletfizetésre
an
s **FUCHS**
del
rés-körút 8.
telefon 88—89.

olousnak és
minden mé-
szítetnek.

Hangversenyek

Gerhard Elena
Royal (M)

Schnabel A.
Royal (R)

Hubermann
Royal (M)

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak...

Házasságokat diszkrétan közvetít Faragó Jenő...

K. Fiatal, élelvidám orosz hölgy 120.000 kor. vagyonnal...

?! Akar Ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni?

Kézimunka bímzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz...

Koporsó asztalosok részere mindennemű koporsók díszítésével...

Pénzszekrényeket tüz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron...

Papírhéju diót, mézédés teli szőlőt postakosaránként 3.60...

Fajborokat lefejtvő kölesönördóban hektóliterenként 44 koronáért...

Marónit, narancsot, szitromot, datolyát, papírhéju diót...

Vigyázzon ha meghült és vásároljon valódi Róthy-féle csukorkát 60 fillérért.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve...

Diszkert-kedvelők kérjenek árjegyzéket az Első magyar díszfűző fűzőiskolától.

Gyümölcsfa díszfa és rózsárrajegyzékkel ingyen szolgál...

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapra át kereskedelmi szakirányokat...

Jó cselédeket, nygmint szakácsnőket, szobalányokat, urasági inast stb.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és katonatisztviselőknél...

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre...

LILIPUT Gramofon! A világ legkisebb beszélőgépe. A szekrény nagysága 14x14 cm...

25 koronaért készülnek saját műhelyemben mérték után...

Soha nem létezett rendkívül kedvező feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket...

Alkalmi vásár az összes hányszerekből. Melyek leszállított áron. MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII., 4. József-körút 37-39 sz.

BUTOR vevőknek rövid ideig alkalmas vásárlás kínálkozik egyszerű és finom asztalos és kárpitos butorokban...

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi iskolai magánvizsgálatokra...

Sok pénzt kereshet! mellékeresetként minden üzleti tőke és előismeretek nélkül...

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almásy-tér 14 javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Zálogcédukat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok...

Villany-bot Igen finom kivitelben. A villanyelem úgy van a botban elhelyezve, hogy az kívülről nem látható...

Szent László Intézet Budapest, 27 Veres Pálné-u. 16.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lételemet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

Rayonképviselők ügynökök és reprezentatív viszonylatú utasítók kiknek nagy ösmertésük van...

A t. cz. gazdaközönség az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirású magyar és német tanfolyamaira...

Zálogcédukat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok...

Soványság! Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora...

Urak és hölgyek ismerettséggel, szép mellékeresetre tehetnek szert. Felvilágosítást ad: „Kultura” Sopron. 10482

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról! RÁKOSI VIKTOR A PÁRISI GYUJTOGATÓK (A kommun története) Regényes korrajz Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona. Kapható LANPEL R. könyvkereskedése...

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért küldök bérmentve. Árjegyzéket kívánatra. Rétly Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület új tanfolyamos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Szenzációs olcsó árak! Flaneltakaró kitűnő minőség 140x190 cm. minden színben 2 K 50 fill. Rézkarnis 170 cm. hosszú, maessz kivitel, teljesen felszerelve 4 K 2 Ágy, 1 asztalterítő, tartós minőség, zöld vagy bordó alapon 10 K Cloth paplan, könnyű vattával, jó beléssel 7 K Tüllbonnemelem féltör. 150x200 cm. fodorral gazdag hímzéssel 7 K Legtartósabb futószőnyeg, minden színben 90 cm szélességben 1 K 50 fill. Legnagyobb választék!!! Legszolidabb kiszolgálás! Vidékre postautánvétellel! Meg nem felelőrt a pénzt visszaküldjük. Szőnyegvásár Révay-u. 2. sz.